

دختران پالایش نفت آبادان برپام فوتسال ایران

شناسنامه

نشریه کارکنان صنعت نفت ایران

مدیر مسئول:
کسری نوری

سر دبیر:

حمیدرضا شاکری راد
دبیر تحریریه: مهدی مهرابی

همکاران تحریریه: آرش جعفری، سمیه راهیما، معصومه اصغری، مرجان طباطبایی، علی بهرامی، سعید محمدیگی، شبنم اعماری

آئینه و فنی

صفحه آرا: حسین گلپایگانی، بهاره افتخاری
عکس: عبدالرضا محسنی، سید مصطفی حسینی، سید حسن حسینی، رضا رستمی، مجتبی محمدقلی، ترگس مختار ویراستاری: زهرا شهبازی، مرضیه بیگی فرانی

حروفچین: رقیه مصطفوی

هماهنگی و ارتباطات: مریم دهلوی

نشریه مشعل را در WWW.MASHAL.IR دنبال کنید

شنبه ۲۲ خرداد ۱۴۰۰

نشانی: تهران، خیابان طالقانی، رو به روی ساختمان مرکزی وزارت نفت
ساختمان شماره ۳۴ نفت-طبقه چهارم
تلفن: ۶۱۶۲۶۰۸۴
فکس: ۶۶۴۹۱۳۰۹
اداره کل روابط عمومی وزارت نفت
جمهوری اسلامی ایران

www.mashal.ir

MASHAL.MOP.IR

Email: mashal@mop.ir

از طریق اسکن بارکد «کیو آر» وارد سایت مشعل شوید.

۴۴

خانواده نفت

شیرینی‌ها و
سختی‌های زندگی

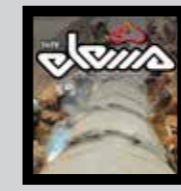
۳۸

معرفت

عبادت الهی
پاکی جسم و جان

۳۴

گفت و گو

مشعل گنجینه صنعت
نفت است

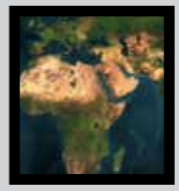
۳۴

بین الملل

چشم انداز توسعه
صنعت گاز عراق

۳۲

دانستنی‌ها

حقایق در باره
کشورهای مختلف

همدلی و انگیزه؛ برگ برنده فوتبال نفت مسجد سلیمان

۴۲

گفت و گو با مدیر شرکت ملی پخش فرآورده های نفتی منطقه ارومیه

کسب رتبه نخست در گازسوز کردن
خودروهای عمومی

۲۵

بررسی اهمیت صنعت پتروپالایشگاهی در ایران و جهان

پتروپالایشگاه‌ها در مقایسه با پالایشگاه‌ها، حاشیه سود بالاتری دارند. در ایران نیز با هدف تکمیل زنجیره نفت و گاز و ارزش آفرینی بیشتر، تعدادی از مجتمع‌های پتروشیمی در مجاورت مجتمع‌های پالایشی ایجاد شدند؛ اما استراتژی تأمین سوخت در پالایشگاه‌های کشور سبب شده که از یک طرف، اقتصاد پالایشگاه‌های کشور در وضعیت مناسبی نباشد و از سوی دیگر، مجتمع‌های پتروشیمی با مشکلات کمی و کیفی خوراک مواجه باشند.

در حال حاضر رویکرد تلفیقی پتروپالایشی در کشور ضعیف است. همچنین تمرکز صنعت پتروشیمی کشور بر خوراک گاز و تولید محصولات بر پایه گاز نیز موجب توسعه نامتوازن این صنعت شده است. به منظور ایجاد و تقویت رویکرد تلفیقی پتروپالایشگاه‌ها، مواردی از جمله یکپارچه شدن نظام سیاستگذاری و تنظیم‌گری دو صنعت پالایش و پتروشیمی، تجدید ساختار نظام سهامداری مجتمع‌های پالایش و پتروشیمی موجود و...

۱۹

از سوی معاون اول رئیس جمهوری
**آیین نامه اجرایی
عرضه گاز طبیعی در
بورس انرژی ابلاغ شد**

۴

وزیر نفت در صحن مجلس:
**صادرات گاز در دولت
تدبیر و امید ۲ برابر
شده است**

۶

**دختران
پالایش نفت آبادان
برپام فوتسال ایران**

۲۶

امضای ۶۶ تفاهم‌نامه پتروشیمی‌ها با شرکت‌های تولیدی منطقه ماهشهر با هدف مسئولیت اجتماعی

حمایت دائمی از درون

مسئولیت اجتماعی یکی از مهمترین برنامه‌ها و اقدامات قابل دفاع صنعت نفت در سالهای اخیر است که نمود و اثرات آن را در بخشهای مختلف می‌توان دید. این اقدامات البته از دهه‌های گذشته در صنعت نفت به شکلهای مختلفی اجرا شده است و به خصوص در مناطق عملیاتی و اقماری صنعت نفت، شرکت‌های مختلف زیرمجموعه در همسایگی با مردم و ساکنان منطقه ارتباطات زیادی داشته‌اند و امکانات ایجاد شده در جهت استفاده ساکنان محلی هم بوده است. اینکه نفت در کنار تغییرات صنعتی ایجاد شده در مناطق مختلف به همراه خود امکاناتی نظیر راه، بهداشت، آموزش و کمک‌های متفرقه دیگر را برای مردم داشته باشد موضوعی معمول در سالهای گذشته بوده است.

۳۰

بین الملل

روند کاهش ذخیره سازی های نفت

خام ادامه دارد

دبیر کل اوپک در چشم اندازی خوش بینانه پیش بینی کرد ذخیره سازی های نفت خام همچنان روندی کاهش خواهد داشت. به گزارش خبرگزاری رویترز، محمد سانوسی بارکیندو در نشست بین المللی نفت نیجریه که به صورت مجازی برگزار شد، اعلام کرد ذخیره سازی های نفت خام کشورهای توسعه یافته در ماه آوریل ۶ میلیون و ۹۰۰ هزار بشکه کاهش یافت و ۱۶۰ میلیون بشکه کمتر از مدت مشابه پارسال بود. وی افزود: انتظار داریم ذخیره سازی ها در ماه های آینده بیشتر کاهش یابند. دبیر کل سازمان کشورهای صادر کننده نفت (اوپک) تصریح کرد: بازار نفت واکنش مثبتی نسبت به تصمیم های ما، از جمله تسهیل کاهش تولید از ماه مه، نشان داده است. بارکیندو با اشاره به اینکه واکنش سیون کرونا و محرک های مالی گسترده به چشم انداز خوش بینانه اقتصاد جهان کمک کرده است، گفت: دسترسی نابرابر به واکسن کرونا در جهان، تورم بالا و ادامه شیوع ویروس کرونا، همچنان تقاضای نفت را تهدید می کنند. وی تأکید کرد که پایبندی ائتلاف اوپک و متحدانش (اوپک پلاس) به توافق کاهش تولید در ماه آوریل ۱۱۴ درصد بوده است. دبیر کل اوپک با تأکید بر اینکه اوپک منکر تغییرات آب و هوایی نیست، افزود: اقتصاد جهان همچنان به نفت نیاز دارد. بارکیندو گفت: ما کشورهای عضو را به ادامه سرمایه گذاری در انرژی های تجدید پذیر و در کنار آن تأمین نیاز جهان به هیدرو کربن ها تشویق می کنیم.

قیمت سبده نفتی اوپک

بالا تر از ۷۰ دلار ایستاد

قیمت سبد نفتی سازمان کشورهای صادر کننده نفت (اوپک) دیروز (دوشنبه، ۱۷ خردادماه) بالاتر از ۷۰ دلار ایستاد. به گزارش دبیرخانه سازمان کشورهای صادر کننده نفت (اوپک)، قیمت سبد نفتی این سازمان دیروز ۷۰ دلار و ۱۴ ثبت شد، در حالی که جمعه (۱۷ خردادماه) ۷۰ دلار و ۲۱ سنت بود. سبد نفتی اوپک شامل ۱۳ نوع نفت خام اعضای این سازمان از جمله مخلوط الجزایر، گیراسول آنگولا، سبک رابی گابن، میناس اندونزی، سنگین ایران، سبک بصره، صادراتی کویت، السدر لیبی، سبک بونی نیجریه، سبک عربی عربستان، موربان امارات، مری ونزویلا و جنو کنگوست. قیمت نفت خام برنت و وست تگزاس اینترمدیت (WTI) نیز امروز (سه شنبه، ۱۸ خردادماه) و تا لحظه انتشار این خبر به ترتیب ۷۱ دلار و ۹ سنت و ۶۸ دلار و ۸۶ سنت به ازای هر بشکه بوده است.

عربستان به دنبال اجرای طرح های گاز

و پتروشیمی در عراق

وزارت نفت عراق اعلام کرد که شرکت های عربستانی علاقه مند به اجرای پروژه های گازی و پتروشیمی در این کشور هستند. به گزارش خبرگزاری پلتس، وزارت نفت عراق اعلام کرد که شرکت های عربستانی برای افزایش همکاری ها بین این دو کشور بزرگ تولید کننده سازمان کشورهای صادر کننده نفت (اوپک)، به دنبال اجرای پروژه های گاز، پتروشیمی و انرژی پاک هستند، زیرا بغداد در پی یافتن سرمایه گذار است. وزارت نفت عراق در بیانیه ای اظهار کرد: احسان عبدالجبار، وزیر نفت عراق و عبدالعزیز بن سلمان، همای سعودی وی، در نشست مجازی درباره علاقه شرکت های عربستانی به این پروژه ها گفت و گو کردند.

پیام وزیر نفت برای

در گذشت یکی

از مدیران عرصه

فرهنگ و هنر

وزیر نفت در پیامی درگذشت علی مرادخانی را به خانواده وی و جامعه فرهنگی کشور تسلیت گفت.

متن پیام بیژن زنگنه به شرح زیر است:

«بسمه تعالی

درگذشت مدیر توانمند عرصه فرهنگ و هنر جناب آقای علی مرادخانی موجب تأثر و تألم فراوان شد. از سال ۱۳۵۹ که در وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی با مرحوم مرادخانی آشنا و همکار شدم او را انسانی فرهیخته، اخلاق مدار و علاقه مند به فرهنگ و هنر ناب و اصیل ایرانی و اسلامی دیدم. حضور مستمر و مسئولانه در حوزه فرهنگی کشور در کنار حسن خلق، مردم داری و درایت از ویژگی های بارز و متمایز کننده مرحوم مرادخانی بود.

اینجانب به سهم خود ضایعه درگذشت این انسان فرهیخته را به خانواده ارجمند مرادخانی و جامعه فرهنگی کشور تسلیت عرض کرده و از درگاه خداوند بزرگ برای آن مرحوم آمرزش و علودرجات و برای بازماندگان شکیبایی و اجر مستثلت دارم.»

وزیر نفت خواستار بررسی علل

آتش سوزی پالایشگاه تهران شد

وزیر نفت با انتشار مطلبی در حساب کاربری توئیتر خود خواستار بررسی دلایل حادثه آتش سوزی مخازن پالایشگاه نفت تهران، مستندسازی و جلوگیری از تکرار این قبیل حوادث شد.

بیژن زنگنه، وزیر نفت، پس از خاموش شدن آتش مخازن پالایشگاه نفت تهران و از سرگیری تولید در این مجموعه پالایشی در حساب کاربری توئیتر خود نوشت: «آتش سوزی در مخزن ضایعات نفتی پالایشگاه تهران با موفقیت مهار شد و این پالایشگاه به مدار تولید بازگشت.

شغل آتش نشانی سراسر از خودگذشتگی، ایثار و فداکاریست از تلاش دست اندر کاران این عملیات به خصوص آتش نشان های فداکار تشکر می کنم. جا دارد از نقش مؤثر مدیران شرکت پالایش و پخش و همکاران پالایشگاه تهران که در این حادثه به خوبی به انجام وظایف خود پرداختند و نیز از همکاران انتظامی، امنیتی و قضایی که فضای مناسبی را در شرایط آتش سوزی برای مسئولان فراهم کردند نیز صمیمانه تشکر کنم. باید در اسرع وقت علل این حادثه بررسی و مستندسازی و از تکرار این قبیل حوادث جلوگیری شود.»

از سوی معاون اول رئیس جمهوری

آیین نامه اجرایی عرضه گاز طبیعی در بورس انرژی ابلاغ شد

سهم بخش خصوصی در حوزه انرژی، دیگر عرضه کنندگان که صلاحیت آنها به تأیید شرکت گاز و بورس می رسد، در سال ۱۴۰۰ می توانند گاز طبیعی را از یکی از منابع گازهای بازیافتی از مشعل واحدهای عملیاتی، گاز صرفه جویی شده در قالب گواهی های صرفه جویی در بازار بهینه سازی مصرف انرژی و طرح های بهینه سازی مصرف انرژی ماده (۱۲) قانون رفع موانع تولید رقابت پذیر و ارتقای نظام مالی کشور، تأمین و در بورس انرژی عرضه کنند.

روش انجام معامله، مراحل و اقدام های لازم پیش از عرضه، حین عرضه و پس از عرضه، حدود وظایف و مسئولیت های کارگزاران، شرایط انجام معامله، امور مربوط به تسویه پایایی و تحویل کالا، تسویه و تحویل با تأخیر و شکایت درباره کمیت و کیفیت کالاهای معامله شده و دیگر موارد مربوط به معاملات گاز طبیعی، مطابق با مقررات بازار سرمایه خواهد بود.

شرکت ملی گاز ایران و بورس انرژی ایران همچنین موظف اند در اجرای این آیین نامه، هر سه ماه یک بار گزارش عملکرد درباره معاملات گاز طبیعی را به وزارت نفت، سازمان برنامه و بودجه کشور و وزارت امور اقتصادی و دارایی ارائه کنند.

استناد بند (ک) تبصره (۱) ماده واحده قانون بودجه سال ۱۴۰۰ کل کشور، آیین نامه اجرایی بند یادشده در خصوص عرضه گاز طبیعی در بورس انرژی را تصویب کرد. به موجب این آیین نامه، شرکت ملی گاز ایران مکلف است در سال ۱۴۰۰، با در نظر داشتن

معاون اول رئیس جمهوری، آیین نامه اجرایی عرضه گاز طبیعی در بورس انرژی را ابلاغ کرد.

هیئت وزیران به پیشنهاد وزارت نفت با همکاری وزارتخانه های نیرو و امور اقتصادی و دارایی و سازمان برنامه و بودجه کشور) و به

سخنگوی دولت:

زیرساخت های عظیمی در بخش پتروشیمی و خودکفایی بنزین ایجاد شد

سنگین در سال ۹۴ را فقط دولت احساس کرد.

سخنگوی دولت تصریح کرد: میانگین صادرات غیرنفتی در دولت دهم ۲۶۶۷۸ میلیارد دلار، دولت یازدهم ۳۱۰۳۱۷ و دولت دوازدهم ۳۰۰۱۸ میلیارد دلار بوده است. آیا این یک کارآمدی نیست که صادرات غیرنفتی ما متوسط چهار سال بیش از زمان بی هیچ مسئله و محدودیتی بوده، این یعنی افزایش تولید واقعی، چرا تحریف می کنید؟ در مرحله پساترأمپی با اذعان به شکست دولت آمریکا این بار نیز دولت با نظریه تعامل عزتمندانه با جهان با استفاده از ظرفیت ها و بی نظیرترین افرادی که دانش و فهم جهانی بالای دارند، تحریف ها را تا امروز به اندازه بسیار خوبی به عقب رانده ایم. ربیعی گفت: در کنار تلاش دولت با استفاده از فضای تحریم شکنی اولیه و سرمایه گذاری های صورت داده، زیرساخت های عظیمی در راه، تولیدات صنعتی از قبیل فولاد، پتروشیمی و خودکفایی بنزین و پروژه عظیم انتقال آب خلیج فارس و هزاران پروژه عظیم دیگر را سامان داده است. بدون تردید آثار این سرمایه گذاری ها در سال های آینده بر

وضع اشتغال و بهبود اقتصاد ایران تأثیر خواهد گذاشت. ارزیابی ۸ ساله دولت، بدون توجه به آثار جنگ اقتصادی مثل آن است که اداره کشور و مدیریت کشور در دهه ۶۰ را بدون آثار جنگ تحمیلی ارزیابی کنیم.

آغاز به کار دولت با رکود تومی بی سابقه و انزوای مطلق در عرصه بین المللی همراه بود، به طوری که رشد اقتصادی در سال ۹۱ و ۹۲ به ترتیب ۷.۷ منفی و منفی ۰.۳ درصد و نرخ تورم به ترتیب به ۳۰.۶ و ۳۴.۷ درصد رسیده بود. تدابیر دولت یازدهم در همان شش ماه اول باعث شد تا سال ۱۳۹۳، سال خروج از رکود همراه با افت شدید نرخ تورم باشد؛ به طوری که در آن سال، نرخ تورم به ۱۵.۶ درصد و نرخ رشد اقتصادی به ۳.۲ رسید. این در حالی بود که مذاکرات هسته ای در جریان بود و هنوز توافق هسته ای به سامان نهایی نرسیده بود.

در حالی که کشور پس از چند سال طوفانی، با تدابیر دولت در مسیر ثبات و رونق قرار داشت، یکباره از نیمه دوم سال ۹۳، جهان با افت شدید و به نوعی بی سابقه قیمت جهانی

سخنگوی دولت گفت: توانستیم با استفاده از فضای تحریم شکنی اولیه، زیرساخت های عظیمی در بخش پتروشیمی و خودکفایی بنزین ایجاد کنیم.

به گزارش پایگاه اطلاع رسانی دولت، علی ربیعی، در نشست خبری که به صورت ویدئو کنفرانس برگزار شد، گفت: در حالی که کشور پس از چند سال طوفانی، با تدابیر دولت در مسیر ثبات و رونق قرار داشت، یکباره از نیمه دوم سال ۹۳، جهان با افت شدید و به نوعی بی سابقه قیمت جهانی نفت روبه رو شد. قیمت نفت که برای حدود یک دهه، در محدوده ۸۰ تا ۱۰۰ دلار در نوسان بود، به یکباره و در عرض چند ماه به ۳۰ دلار برای هر بشکه سقوط کرد. بسیاری از کشورهای نفتی نتوانستند در برابر این شوک مقاومت کنند و بسیاری دچار رکود اقتصادی و برخی دچار تورم شدید شدند.

وی افزود: سال ۹۴ برای دولت که در کوران مذاکرات هسته ای قرار داشت، سال بسیار سختی بود، با این حال، با تدابیری که اتخاذ شد، موفق شدیم با کمترین آثار رکودی و تورمی، از این بحران جدید نیز عبور کنیم و در عمل این فشار

دولت جمهوری اسلامی ایران

سخنگوی دولت

Ministry of Petroleum and Coal of the Islamic Republic of Iran

نفت روبرو شد. قیمت نفت که برای قریب به یک دهه، در محدوده ۸۰ تا ۱۰۰ دلار در نوسان بود، به یک باره و در عرض چند ماه به ۲۰ دلار در هر بشکه سقوط کرد. بسیاری از

کشورهای نفتی نتوانستند در برابر این شوک مقاومت کنند و بسیاری دچار رکود اقتصادی و برخی دچار تورم شدید شدند.

«مشعل» از طرح نوین افزایش ضریب بازیافت نفت در یک میدان نفتی گزارش می‌دهد

بلال

میزبان فناوری نانو

مشعل توسعه فناوریانه از سیاست‌های مهم وزارت نفت در ازدیاد برداشت از مخازن نفتی کشور است که در سایه همکاری با دانشگاه‌ها و مراکز پژوهشی در حال انجام است. راهی که منتفع اصلی آن با افزایش در آمد نفتی کشور و همچنین صیانت از این منابع، نسل‌های فعلی و آینده کشور خواهند بود. این رویکرد با توجه به اینکه میادین زیادی از کشور در حال ورود به نیمه دوم عمر خود هستند، اهمیت بسزایی دارد. مسیری که با تلاش دانشگاهیان در حال نتیجه دادن است. در همین زمینه، هم‌اکنون حدود ۴۰ طرح کلان پژوهشی در حوزه‌های بالادست و پایین دست صنعت نفت با همکاری دانشگاه‌ها و مراکز تحقیقاتی در حال اجراست که نخستین قرار دادها از این مجموعه طرح‌ها، به اواخر سال ۹۳ بازمی‌گردد که مطالعات ازدیاد برداشت ۹ میدان نفتی در قالب ۹ قرار داد به دانشگاه‌ها واگذار شد. گام دوم هم سال ۹۵ با امضای ۱۲ قرار داد به منظور ایجاد انستیتوهای تحقیقاتی در پایین دست صنعت نفت میان سه شرکت تابع وزارت نفت (شرکت ملی گاز ایران، شرکت ملی بالایش و بخش فرآورده‌های نفتی ایران و شرکت ملی صنایع پتروشیمی) و دانشگاه‌های منتخب برداشته و سومین مرحله آن سال ۹۶ با امضای پنج قرار داد پژوهشی در حوزه اکتشاف دنبال شد و امسال نیز ۱۳ قرار داد پژوهشی دیگر در حوزه ازدیاد برداشت نفت تعیین تکلیف شدند. در مجموع، مطالعات فناوریانه ۲۰ میدان نفتی و دو میدان گازی کشور به دانشگاه‌ها و مراکز تحقیقاتی سپرده شده است که ذخایر این میدان‌ها ۵۰ درصد از ذخایر در جای نفتی (۵۳ درصد از کل ذخایر قابل استحصال) کشور است که ارزش کل قرار دادهای واگذار شده بیش از ۱۰۰۸ میلیارد تومان و حدود ۵۰ میلیون یوروست. مجموعه گام‌هایی که باید آنها را در مسیر برداشت حداکثری از مخازن نفتی قلمداد کرد. در این میان، طرح بررسی امکان تزریق پذیری نانوسیالات که به عنوان یکی از روش‌های نوین افزایش ضریب بازیافت نفت از سال ۹۴ آغاز شده بود، با تزریق به یکی از مخازن سورمه میدان نفتی بلال وارد مرحله پایلوت شد. خوب است بدانید که این طرح مهم پژوهشی که اکنون دانش آن در اختیار چند کشور معدود جهان قرار دارد، به سرپرستی خانم نصرت ایزدی در حال انجام است تا مشخص شود که زنان در نفت پیشتان هستند و بدون هیاهو یا دانش خود، مرزهای رقابت با دنیا را پشت سر می‌گذارند. میدان نفتی بلال از میدان‌های نفتی ایران است که در استان هرمزگان قرار دارد و در منطقه لاوان، در محدوده خلیج فارس مستقر است. نخستین چاه اکتشافی در میدان نفتی بلال، سال ۱۳۴۶ حفر و طرح توسعه آن از سال ۱۳۷۸ آغاز شده و در سال ۱۳۸۱ هم به بهره برداری رسیده است. دانش فنی تولید نانوساختارهای (نانوامولسیون‌ها) که به منظور سهولت ازدیاد برداشت نفت حاصل شده است، با رهبری مدیریت پژوهش و فناوری شرکت ملی نفت ایران و کارفرمایی شرکت نفت فلات قاره ایران به ثمر رسیده است. طرح پایلوت تزریق پذیری نانوسیالات، با هدف تزریق ۱۸ هزار بشکه نانوسیال در چاه ۱۰ این میدان در دستور کار است. عملیاتی که با هدف ازدیاد برداشت نفت برای نخستین بار در کشور وارد مرحله پایلوت شده است. در این طرح پژوهشی، طیف وسیعی از نانوساختارها (اکسیدهای فلزی - کربنی و هیبریدی) مطالعه و با بررسی پایداری نانوساختارها در شرایط شوری، دما و فشار مخزن، دستیابی به دانش فنی پایدار سازی نانوساختارها برای تسهیل ازدیاد برداشت نفت محقق شده است.

فاز طرح

ابوالفضل فراهانی، رئیس پژوهش و فناوری شرکت نفت فلات قاره ایران، درباره روند و اهمیت این اقدام فناورانه در گفت‌وگو با «مشعل» به چهار فاز طی شده در این طرح اشاره می‌کند و توضیح می‌دهد: «فاز اول این طرح، به تهیه فرمولاسیون و دانش فنی استفاده از نانوذرات برای تهیه امولسیون‌های پایدار در از دیاد برداشت در مقیاس آزمایشگاهی طراحی بود.

در فاز دوم، شبیه‌سازی تزریق نانوسیال منتخب به مخزن سورمه میدان بلال در دستور کار قرار گرفت و فاز سوم طرح نیز به تهیه نانوسیال منتخب در مقیاس نیمه‌صنعتی برای انجام تست‌های از دیاد برداشت به‌منظور تزریق به این مخزن اختصاص یافت و در فاز چهارم، عملیات در مقیاس

تک‌چاه در یکی از چاه‌های تزریقی میدان بلال آغاز شد.»

او می‌گوید که به نتیجه کار، خوشبین است و آن را حاصل نگاه مهم حاکمیت و در مسیر آن وزارت نفت می‌داند که برای برون رفت کشور از تحریم‌ها، باید به توان داخل تکیه کند و در سال‌های اخیر، این رویکرد بسیار پررنگ شده و در این راه، باید شرکت ملی نفت ایران را از پیشگامان توسعه بدانیم.» فراهانی در ادامه به انتخاب شرکت نفت فلات قاره ایران برای این طرح اشاره می‌کند و می‌گوید: «در این طرح، باید مناطقی انتخاب می‌شد که در آنها، تزریق آب صورت گیرد، از این رو باید یکی از مخازن شرکت نفت فلات قاره کاندیدا می‌شد.» او این راه اضافه می‌کند که شرکت نفت فلات قاره، پیشران انتخاب شیوه‌های نوین است و بیشترین حمایت را از طرح‌های پژوهشی داشته و دوسال پیش، جایزه پژوهش برتر را از وزارت نفت دریافت کرده است.

سابقه طرح

رئیس پژوهش و فناوری شرکت نفت فلات قاره ایران، با اشاره به سابقه این طرح، به تلاش گروهی از پژوهشگران صنعت نفت اشاره می‌کند که در این زمینه فعالیت داشته و از طریق پژوهش و فناوری شرکت ملی نفت، طرح را بین شرکت‌های زیرمجموعه شرکت ملی نفت پیشنهاد می‌دهند و با پذیرفتن آن از سوی شرکت نفت فلات قاره ایران، امروز شاهد نتیجه این طرح هستیم.

فراهانی این اقدام را حاصل بیش از ۵ هزار نفر-ساعت کار روی این طرح می‌داند و در زمینه همکاری و مشارکت شرکت نفت فلات قاره یادآوری می‌کند که عزم خود را جزم و تمام منطقه عملیاتی لاوان و همچنین سکوی نفتی بلال را برای این طرح بسیج کرده‌ایم.

به گفته او سابقه استفاده از تزریق نانوسیالات به عنوان یکی از روش‌های نوین افزایش ضریب بازیافت نفت در جهان، میان کشورهای محدودی همچون آمریکا و انگلیس کاربرد دارد.

رئیس پژوهش و فناوری شرکت نفت فلات قاره ایران می‌گوید که این تکنولوژی، لبه علم است و نکته مهم آن، این است که یک بانوی ایرانی (خانم ایزدی) آن را به این مرحله رسانده است.

به باور او با رسیدن طرح تزریق پذیری نانوسیالات به میدان بلال باید گفت که اعتماد دانشگاه و صنعت را می‌توان ترمیم کرد و باید در مسیر ارتقای آن گام برداشت.

فراهانی درباره زمان نتیجه این طرح یادآوری می‌کند که منتظر هستیم جواب بدهد و بعد از به نتیجه رسیدن تمام میدان‌های شرکت نفت فلات قاره، قابلیت استفاده از این روش را خواهند داشت و به عنوان نمونه می‌توان به میدان فروزان برای گزینه بعدی این طرح اشاره کرد.

بر اساس توضیحات او در صورت به نتیجه رسیدن این طرح پایلوت ۲ تا ۵ درصد از دیاد برداشت از تقا خواهد یافت و در مرحله بعد با تزریق ۹۰ هزار بشکه نانوسیال در چند مرحله در مخزن سورمه بلال، نتیجه آن بررسی خواهد شد.

گام عملیاتی استفاده نانوسیالات در مخازن

طبق اعلام فراهانی، بررسی نتایج آزمایشگاهی و

شبیه‌سازی تزریق نانوسیال منتخب در مقیاس میدانی از نظر فنی و اقتصادی نشان داده است که افزودن نانوافزایه‌ها به آب تزریقی کنونی به مخزن، می‌تواند سبب افزایش قابل توجه ضریب بازیافت مخزن نسبت به آب تزریقی خلیج فارس بدون نانوافزایه‌ها باشد.

با آغاز آزمایشی تزریق نانوسیال در چاه ۱۰ مخزن بلال، گام عملیاتی شرکت ملی نفت ایران در مسیر استفاده از نانوسیالات در اجرای روش‌های افزایش ضریب بازیافت (EOR) برداشته شد و در صورت موفقیت اجرای پایلوت این طرح، این روش می‌تواند در سطح گسترده‌تری به کار گرفته شود. شرکت ملی نفت ایران رویکرد از دیاد برداشت نفت با تکیه بر توان علمی و پژوهشی دانشگاه‌ها و مراکز تحقیقاتی را از سال ۹۲ تاکنون، به‌طور جدی در دستور کار قرار داده است و به واسطه این رویکرد، مطالعات فناورانه روی حدود نیمی از ذخایر هیدروکربوری کشور در قالب همکاری‌های مشترک صنعت نفت با جامعه علمی و تحقیقاتی کشور در جریان است.

ابراهیم طالقانی، مدیر پژوهش و فناوری شرکت ملی نفت ایران، در این زمینه اعلام کرده است که تزریق نانوسیال در مخزن سورمه میدان بلال نه تنها از حیث فنی، حرکت به سمت بهره‌مندی از روش‌های از دیاد برداشت (EOR) و به کارگیری ناو در بخش بالادستی صنعت نفت است؛ بلکه از لحاظ اثبات وجود و در تطابق محکم و کاربردی بین صنعت

زنان در نفت پیشتاز هستند

حال که باین طرح پژوهشی آشنا شدید، بد نیست با اطلاعاتی از تیم تحقیقاتی که آن را تا این مرحله رسانده‌اند همراه شوید. اول آنکه این طرح که برای نخستین بار در کشور در حال اجراست، به سرپرستی خانم نصرت ایزدی به ثمر رسیده است. او به همراه گروه خود برای اولین بار طرح پژوهشی دستیابی به دانش فنی تولید نانوساختارهای مناسب برای سهولت از دیاد برداشت از مخازن نفتی را رقم زد که در حال حاضر در اختیار معدود کشورهای جهان قرار دارد. ایزدی، دکترای مهندسی شیمی از دانشگاه پلی تکنیک تهران دارد و عضو هیأت علمی پژوهشگاه صنعت نفت است. سابقه کار ۱۸ ساله در پژوهشگاه صنعت نفت و ۱۵ سال فعالیت در مرکز تحقیقات نانو در کارنامه او به چشم می‌خورد. او درباره کارنامه کاری خود به «مشعل» توضیح می‌دهد که مسئولیت پروژه‌های متعدد تحقیقاتی و پایلوتی را به عهده داشته که تا بدیه و رضایت مندی کارفرما در پی داشته است. ایزدی ادامه می‌دهد: «از جمله این تحقیقات می‌توان به پتروشیمی تند گوین، پتروشیمی بوعلی، مدیریت پژوهش و فناوری شرکت ملی نفت ایران و سازمان انرژی‌های نو (سانا) اشاره کرد.» او می‌گوید: «این طرح را با همراهی همکاران خود از دهه امرالهی و آقایان سلیمانی، طاهرنیا و زمانی در دست اجرا دارند.»

اعتمادی که بازگشت

از ایزدی درباره هدف از پیگیری طرح پژوهشی دستیابی به دانش فنی تولید نانوساختارهای مناسب برای سهولت از دیاد برداشت از مخازن نفتی سوال می‌کنیم که اشاره می‌کند: «هدف از انجام این پروژه، ایجاد اعتماد بین تیم تحقیقاتی و عملیاتی پروژه‌های مورد نیاز صنعت و رساندن پروژه از فاز تحقیقاتی و آزمایشگاهی به فاز صنعتی بوده است؛ موضوعی که متأسفانه در سال‌های اخیر، مختلف شرکت نفت فلات قاره و با وجود مشکلات بسیار، این طرح عملیاتی شد. طرح فناورانه از دیاد برداشت میدان سروش نیز با گزینه تزریق پلیمر در حال بررسی است و به این ترتیب، شرکت نفت فلات قاره را می‌توان در اجرای پایلوت طرح‌های تزریق پلیمر و نانوسیالات در مسیر از دیاد برداشت نفت پیشتاز دانست.

عنوان سیلابزنی در لایه‌های نفتی از سال ۲۰۰۸ در حال انجام بوده و کاندیدای خوبی برای اجرای پروژه‌های آب محور است.» او در معرفی بیشتر این طرح توضیح می‌دهد: «طرح پژوهشی «دستیابی به دانش فنی تولید نانو ساختارهای مناسب برای سهولت از دیاد برداشت از مخازن نفتی» در سال ۹۴ هم‌زمان با تحقیقات روز دنیا و با محوریت استفاده از فناوری‌های نوین (علم نانو) در حوزه از دیاد برداشت، در پژوهشگاه صنعت نفت (مرکز تحقیقات نانو) در ۴ فاز مطالعاتی، آزمایشگاهی، شبیه‌سازی، اجرای فاز پایلوت تعریف شد.»

گام به گام با نانوسیال در بلال

به گفته ایزدی، موفقیت در ۳ فاز مطالعاتی، آزمایشگاهی و شبیه‌سازی پروژه، منجر به فاز اجرای پایلوت نانو سیال روی میدان بلال در سه مرحله پشت سر هم شد که جزئیات این مراحل به شرح زیر است:

مرحله اجرای فاز نخست پایلوت: تزریق ۱۸ هزار بشکه نانوسیال به چاه تزریقی BL-۱۰ میدان، با هدف بررسی تزریق پذیری و آسیب‌های احتمالی چاه و مخزن و بررسی عدم قطعیت‌های زمین‌شناسی و مخزنی و کاهش ریسک‌ها - که قبل از انجام پروژه‌های از دیاد برداشت ضروری است - آغاز این مرحله ۲۸ روزه به مدت ۱۴۰۰ بود و تا آخر خرداد ادامه دارد و نتایج آن مورد تألیز قرار می‌گیرد. در صورت موفقیت آمیز بودن نتایج این مرحله، مرحله دوم تزریق انجام خواهد شد. مرحله دوم اجرای پایلوت: تزریق ۱۸ هزار بشکه نانوسیال به چاه تزریقی BL-۷ میدان با هدف بررسی تزریق‌پذیری و آسیب‌های احتمالی چاه و مخزن و بررسی عدم قطعیت‌های زمین‌شناسی و مخزنی و کاهش ریسک‌ها - در صورت موفقیت آمیز بودن مرحله دوم پایلوت - با قطعیت کامل می‌توان گفت که نانوسیال تزریقی به میدان، هیچ‌گونه آسیبی به چاه‌ها و سنگ مخزن نمی‌رساند و مرحله سوم پایلوت اجرا خواهد شد. مرحله سوم اجرای پایلوت: تزریق ۵۴ هزار بشکه نانو سیال به چاه تولیدی BL-۱۲ میدان با روش huff&puff و با هدف بررسی عملکرد نانو سیال در خاصیت تغییر ترشوندگی سنگ و افزایش تولید ایزدی با این توضیحات یاد آور می‌شود که در صورت موفقیت آمیز بودن سه مرحله اجرای فاز پایلوت، شرکت ملی نفت ایران و شرکت نفت فلات قاره می‌توانند برای اجرای تزریق نانو سیال به صورت تک‌چاه یا تزریق به کل چاه‌های میدان، با هدف از دیاد برداشت از میدان در دراز مدت، برنامه‌ریزی و تمهیدات لازم را ببینند.

ممکن است برخی در اجرای این طرح پژوهشی، نگران مسائل زیست محیطی آن باشند. اما ایزدی به دغدغه‌ها در این زمینه پایان داده و می‌گوید: «نانو سیال تزریقی، مجوز سازمان محیط زیست را اخذ کرده و مخاطرات زیست محیطی برای آب‌زبان در برایی ندارد. دو سال طول کشید تا مجوز اخذ شود که جا دارد از

سازمان محیط زیست، دانشگاه علوم در بایبی چاپهار و شرکت راموز که در این زمینه با تیم اجرایی همکاری داشتند، تشکر و قدردانی می‌کنم. ایزدی در ادامه با اشاره به مرکز تحقیقات نانو در پردیس پایین دستی در پژوهشگاه صنعت نفت به عنوان مجری پروژه یادآوری می‌کند، همکاری تیم اجرایی پروژه به صورت مشترک که باعث شد این پروژه از مرحله پژوهش به مرحله اجرا برسد، مشتمل بر پردیس بالادستی پژوهشگاه صنعت نفت (انجام آزمایشات سیلابزنی و بررسی مکانیسم‌های موثر در از دیاد برداشت)، پردیس محیط زیست پژوهشگاه صنعت نفت (انجام آزمایشات زیست محیطی، خوردگی و سازگاری)، پژوهشگاه توسعه و مهندسی پردیس پایین دستی پژوهشگاه صنعت نفت (طراحی سامانه نانو سیال)، واحد اج اس ای پژوهشگاه صنعت نفت، واحد مهندسی و خدمات فنی پژوهشگاه صنعت نفت (ساخت سامانه تزریق نانو سیال)، شرکت پترو آزما (شبیه‌سازی پتانسیل بسیار خوبی برای شبیه‌سازی فرایندهای سیلابزنی در مقیاس مغزه و مقیاس میدانی دارد). است. افزودن بر آن همکاری بسیار خوب مدیریت پژوهش و فناوری شرکت ملی نفت ایران و شرکت نفت فلات قاره در همه ارکان‌ها (مدیر عامل، پژوهش، مطالعات مخازن، امور تولید، بهره‌برداری، فرآورش، منطقه لاوان، سکوی نفتی بلال و بازرسان فنی شرکت نفت فلات قاره ایران و اج اس ای) در این طرح قابل قدردانی است. او به همکاران خود در پژوهشگاه صنعت نفت هم اشاره می‌کند و همراهی و حمایت رئیس پژوهشگاه صنعت نفت (دکتر توفیقی)، روابط فناوری (دکتر بزعی)، پردیس پایین دستی (دکتر زمانیان)، رئیس مرکز تحقیقات نانو (دکتر مهاجری)، پردیس بالادستی (دکتر کاظم زاده)، پردیس محیط زیست (دکتر نشاطی)، رئیس واحد مهندسی و خدمات فنی (دکتر غیائی)، رئیس واحد اج اس ای (مهندس جلیلی) و کنترل پروژه (دکتر ایرانشاهی) را قابل تشکر می‌داند. او در باره خاطرات تلخ و شیرین در مسیر این طرح پژوهشی که همچنان در حال اجراست، سوال می‌کنیم که در پاسخ به آن می‌گوید: «مدیریت، مسوولان و کارکنان منطقه لاوان، بخصوص سکوی بلال بر خورد بسیار خوبی با تیم اجرایی پروژه داشتند و حضور در این منطقه عملیاتی، از خاطره انگیزترین مراحل انجام این پروژه بود که از تمامی آنها تشکر و قدردانی می‌کنم. یکی از مواردی که در بدو ورود به سکو، بسیار ما را به کار دلگرم کرد، همکاری و استقبال گرم معاون سکو و کارکنان ایشان از تیم اجرایی پروژه بود.

کارکنان سکو از هیچ کمک و حمایتی در بیغ نکرند که لازم می‌دانم از مدیریت روابط عمومی منطقه لاوان، جناب آقای محسنی که دوشادوش تیم اجرایی، همه مراحل کار را مستند و تصویرسازی می‌کردند، تشکر و قدردانی ویژه داشته باشم.

تکمیل زنجیره ارزش صنعت نفت و گاز با هدف افزایش ارزش افزوده و جلوگیری از خام فروشی، یکی از اصولی است که برای سوق دادن درآمدهای نفتی به سمت تولید داخلی در سیاست‌های کلی برنامه ششم توسعه مورد تأکید قرار گرفته و توسعه یکنواخت و پایدار زنجیره ارزش نفت و گاز، مستلزم گره خوردن سیاست‌های توسعه‌ای صنعت پالایش و پتروشیمی است.

بانگاهی گذرا به مزایای صنعت پتروپالایش، می‌توان گفت که افزایش حاشیه سود فرآوری نفت، کاهش آلودگی، کاهش هزینه‌های تأمین خوراک، مدیریت یکپارچه و هماهنگی میان واحدها از مزایای ایجاد واحدهای پتروپالایشگاهی است. مدیریت یکپارچه و هماهنگی آسان تر نسبت به حالتی که پالایشگاه و پتروشیمی، مدیران جداگانه داشته باشند و همچنین توان استفاده از هیدروکربن‌های سنگین به عنوان خوراک واحد پتروشیمی، از دیگر مزایای احداث پتروپالایشگاه است. در یک مجموعه پتروپالایشی با اشتراک گذاری جریان‌های مواد، نیروی انسانی و سرویس‌های مختلفی همچون خدمات زیست‌محیطی و حمل و نقل بین واحدهای مختلف، در نهایت بازدهی کل مجموعه افزایش پیدا می‌کند. یک پتروپالایشگاه نسبت به واحدهای جداگانه پالایشی و پتروشیمی، چالش‌هایی را نیز به همراه خواهد داشت. نیاز به سرمایه گذاری بیشتر، پیچیده تر شدن فرایند و به دنبال آن پیچیدگی کنترل فرایند از جمله این چالش‌هاست. برای مثال یکی از مواد پر مصرف در پالایشگاه‌ها، هیدروژن است، در حالی که یکی از محصولات جانبی پتروشیمی‌ها، هیدروژن است. یکی دیگر از محصولات جانبی واحدهای پتروشیمی، بترین باکتان بالاست که می‌توان آن را جداسازی کرده برای بالابردن عدد اکتان مخزن اختلاط بترین در پالایشگاه اضافه کرد. باز بایی گاز خروجی از واحد کراکینگ بستر سیال (FCC) پالایشگاه نیز می‌تواند در واحدهای پتروشیمی برای تولید اتیلن استفاده شود. پروپیلن از دیگر محصولات FCC است که یکی از مهم ترین خوراک‌های پتروشیمی است. احداث و بهره‌برداری واحدهای FCC در تحقق پتروپالایش و توسعه زنجیره ارزش محصولات پتروشیمی اثر گذار خواهد بود. هم اکنون در کشور، پالایشگاه‌های امام خمینی (ره) سازند اراک، پالایشگاه آبادان و پالایشگاه اصفهان دارای واحدهای RFCC و FCC هستند و در رده پتروپالایشی قرار گرفته‌اند. در برخی موارد همچون اطمینان همیشگی از خوراک پالایشگاه، عدم انقطاع در تولید به دلیل عدم ورود کشتی خوراک (بسته به نحوه دریافت خوراک)، قدرت تحرک شرکت در بازار که می‌تواند با ذخیره سازی محصول میانی با تئیهایی قیمت را تنظیم کند، از مزایای ایجاد پتروپالایشگاه‌ها به شمار می‌رود.

از آنجا که فناوری یکپارچه واحدهای پتروپالایشگاهی یک رویکرد جهانی است، کشورها سعی می‌کنند از ابتدا مجتمع‌های خود را به صورت یکپارچه تعریف کنند و سیاست غالب، اخذ فناوری‌های جدید در قالب ساخت واحدهای پتروپالایشگاهی است. از مزایای اینگونه فناوری‌ها، باز یافت گرما در فرایند ایزومری پالایشگاه‌های نفتی است. از سوی دیگر، مدیریت هیدروژن میان واحدهای پالایشگاهی و پتروشیمی فراهم است. با توجه به فراهم بودن خوراک واحدهای پتروشیمی، با کاهش هزینه‌ها و بهبود عملکرد در مجتمع‌های پتروپالایشگاهی روبه‌رو خواهیم بود.

از صنعت جهانی پتروپالایش بیشتر بدانیم

صنعت پالایش زاین، دارای ۲۷ پالایشگاه بوده که ظرفیت آنها بین ۳۰ تا ۲۷۰ هزار بشکه متغیر است.

تقریباً تمامی واحدهای پالایشی این کشور در کنار فرآورده‌های سوختی به تولید محصولات پایه صنعت مانند آروماتیک‌ها و الفین‌های سبک نیز اقدام می‌کنند. چهار شرکت بزرگ صنعت پالایش روسیه (روسنفت، باسنت، لوک‌اویل و گاز پرم‌نفت) برای افزایش حاشیه سود خود در کنار فعالیت‌های پالایشی به حوزه پتروشیمی نیز روی آورده‌اند. شرکت لوک اویل، دارای دو پتروپالایشگاه نتر و خیم در بلغارستان و ایسپاب در ایتالیا است. شرکت نفت و گاز مالزی، پتروناس، از سال ۲۰۱۴ پروژه احداث پتروپالایشگاهی در پنگرانگدر جنوب منطقه جوهور مالزی را در دست اقدام دارد.

شرکت پالایش و صنایع نفتی عمان، آربیک نیز دارای دو پالایشگاه به نام‌های میناء الفحل و ضحار است. این مجموعه پس از راه اندازی به مجموعه‌های پتروشیمی موجود مرتبط می‌شوند. پالایشگاه استار ترکیه یک میلیون تن در سال نفتا تولید می‌کند که تمامی آن به عنوان خوراک به مجتمع پتروشیمی بتکیم، تولید کننده محصولات پتروشیمی ارسال می‌شود.

پتروپالایشگاه زانجیاتگ در چین با سرمایه‌گذاری حدود ۹ میلیارد دلار در حال ساخت است که برای اجرای فاز نخست این پتروپالایشگاه ۵ میلیارد دلار هزینه خواهد شد. این پروژه با سهام برابر بین شرکت ملی نفت کویت و سینوپیک چین ساخته می‌شود. ظرفیت پالایشگاه این مجموعه ۲۰۰ هزار تن در روز (۱۵ میلیون تن در سال) نفت خام است. سوخت‌های تولیدی این مجموعه مانند گازوئیل، استاندارد بورو خواهند داشت. انتظار می‌رود در بخش پتروشیمی این مجموعه، سالانه ۴۶۰ هزار تن پلی‌اتیلن و ۷۵۰ هزار تن پلی‌پروپیلن تولید شود. فاز نخست این مجموعه پتروپالایشگاهی در سال ۲۰۲۰ به بهره‌برداری رسید.

بررسی اهمیت صنعت پتروپالایشگاهی در ایران و جهان

پیمان میان دو کسبی پالایشگاه و پتروشیمی

مشعل | پتروپالایشگاه‌ها در مقایسه با پالایشگاه‌ها، حاشیه سود بالاتری دارند. در ایران نیز با هدف تکمیل زنجیره نفت و گاز و ارزش آفرینی بیشتر، تعدادی از مجتمع‌های پتروشیمی در مجاورت مجتمع‌های پالایشی ایجاد شدند؛ اما استراتژی تأمین سوخت در پالایشگاه‌های کشور سبب شده که از یک طرف، اقتصاد پالایشگاه‌های کشور در وضعیت مناسبی نباشد و از سوی دیگر، مجتمع‌های پتروشیمی با مشکلات کمی و کیفی خوراک مواجه باشند. در حال حاضر رویکرد تلفیقی پتروپالایشی در کشور ضعیف است. همچنین تمرکز صنعت پتروشیمی کشور بر خوراک گاز و تولید محصولات بر پایه گاز نیز موجب توسعه نامتوازن این صنعت شده است. به منظور ایجاد و تقویت رویکرد تلفیقی پتروپالایشگاه‌ها، مواردی از جمله یکپارچه شدن نظام سیاست‌گذاری و تنظیم‌گری دو صنعت پالایش و پتروشیمی، تجدید ساختار نظام سهامداری مجتمع‌های پالایش و پتروشیمی موجود، تغییر رویکرد در تخصیص خوراک و تحویل ترکیبی از خوراک‌های مایع و گاز به صنعت پتروشیمی از سوی وزارت نفت پیشنهاد شده است.

صنعت پتروپالایش در ایران

در ترمینولوژی صنعت نفت ایران، یکپارچه سازی پالایشگاه و پتروشیمی، پتروپالایشگاه نامیده می شود. این یکپارچگی در اصطلاح رایج دنیا، مجتمع پالایش و پتروشیمی نام دارد. باید توجه داشت که هدف از ساخت مجتمع های پتروشیمی در مجاورت پالایشگاه ها، تأمین خوراک واحد پتروشیمی و ایجاد زنجیره ارزش است. برای نمونه، مجتمع های پتروشیمی آبادان، تبریز، اصفهان، بیستون و اراک از این موارد هستند. مجتمع پتروشیمی آبادان، اولین و بزرگترین مجتمع در ایران و خاورمیانه است که از گازهای سبک و خروجی پالایشگاه به عنوان خوراک استفاده می کند.

ذخایر عظیم نفتی و قیمت پایین نفت خام تولیدی در داخل کشور می تواند یک فرصت بی نظیر برای توسعه صنعت پالایش و پتروشیمی در ایران باشد. متأسفانه رویکرد تلفیقی پتروپالایشی در کشور ضعیف است، این در حالی است که صنعت پالایش به عنوان یک صنعت زیرساخت و بنیادی در کنار سایر صنایع تکمیلی از جمله مجتمع های شیمیایی، پلیمری، روغن سازی، قیرسازی و سایر محصولات ویژه از اقتصاد مطلوب تری برخوردار خواهد بود. در شرایط فعلی ساخت و راه اندازی پالایشگاه های نفت در مقایسه با طرح های پتروپالایشگاهی، سودآوری اقتصادی پایین تری دارند. به منظور افزایش سودآوری، بهره‌وری و کاهش هزینه ها، طرح یکپارچه سازی پالایشگاه های نفت و مجتمع های پتروشیمی به عنوان یک راه حل می تواند بسیار مفید باشد.

با توجه به خصوصی سازی مجتمع های پتروشیمی و پالایشگاه های نفت، باید ساخت و راه اندازی طرح های پتروپالایشگاهی از زمان آغاز هر یک از این واحدها در واحد FCC در این پالایشگاه و کاهش میزان تولید نفت کوره با ظرفیت متوسط روزانه حدود ۱۸۰ هزار تن در سال (به عنوان یک محصول استراتژیک پتروشیمیایی) راه اندازی شده است. پروپیلن تولیدی این واحد به مجتمع های پتروشیمی جم، مارون و نوید زرشیمی تحویل داده می شود. هر چند نامگذاری این مجموعه به نام پتروپالایشگاه چندان مناسب نیست؛ اما می تواند یک گام مثبت در پیمودن مسیر تبدیل این پالایشگاه به یک مجموعه پتروپالایشگاهی، با نصب و راه اندازی واحدهای جدید و تبدیل پروپیلن تولیدی به محصولات پلیمری و دیگر مواد مشتق از پروپیلن مانند هگزان و اکسالیک اسید که هم اکنون از طریق واردات تأمین می شوند، باشد. پتروپالایش کنگان نیز از طرح های

پتروپالایشگاهی در کشور است که اسفند سال گذشته واحد باز یابی اتان آن به عنوان بزرگ ترین واحد تأمین خوراک پتروشیمی ها با ظرفیت تولید سالانه ۳ میلیون و ۵۰۰ هزار تن محصول و درآمد یک میلیارد دلاری برای کشور به بهره برداری رسید.

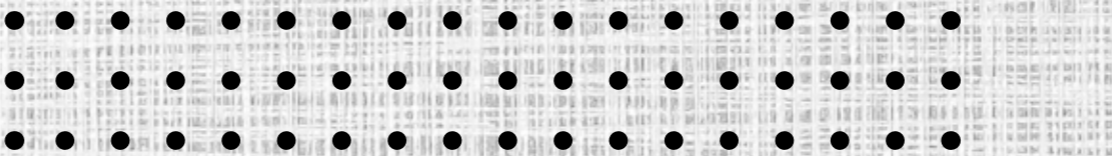
بررسی چند نمونه طرح فرآگیر پالایشی

پالایشگاه سیراف با ظرفیت ۴۸۰ هزار بشکه در روز به عنوان بزرگترین پالایشگاه میعانات گازی در دنیا شناخته می شود. این طرح با هدف جلوگیری از خام فروشی میعانات گازی، ایجاد ارزش افزوده، اشتغالزایی، تضمین تولید حداکثری از میدان گازی پارس جنوبی در قالب هشت پالایشگاه میعانات گازی مستقل هر یک به ظرفیت ۶۰ هزار بشکه در روز با الگوی فرایندی مشابه در منطقه و ویژه اقتصادی انرژی پارس جنوبی در حال احداث است. پالایشگاه های میعانات گازی سیراف در صورت راه اندازی حدود ۲۲ درصد به ظرفیت پالایشی کشور اضافه خواهند کرد. مجموع میزان گاز مایع و نفتی سبک و سنگین تصفیه شده برابر ۸۷ میلیون بشکه معادل نفت خام است که می تواند به عنوان خوراک مایع در اختیار صنعت پتروشیمی قرار گیرد.

با توجه با اینکه تقاضا برای محصولات لاستیکی و پلاستیکی در صنایع بسته بندی، خودروسازی و لوازم خانگی روندی افزایشی دارد، کشور باید به سمتی پیش برود که به جای صادرات این محصول کلیدی، واحدهای پتروشیمی احداث کند تا بتواند با تولید محصولاتی مانند بنزن، زایلن، رفینیت، محصولات سبک و سنگین و پس از آن، تحت فرایندهای تکمیلی زنجیره ارزش، محصولات با ارزش افزوده بالاتری مانند دی متیل ترفتالات (DMT) و اسید ترفتالیک (PTA) برای تولید پلی استرها و الیاف مصنوعی، و بنامین ها، ترکیبات دارویی، سموم دفع آفات، انیدریدفتالیک PA، دی اکتیل فتالات (DOP)، رنگ ها، اتیل بنزن (برای تولید پلیاستایرن)، الکیل بنزن خطی و دو دسیل بنزن (برای تهیه شوینده ها)، سیکلو هگزان (برای تهیه نایلون)، فنل، نیترو بنزن، انیدرید مالنیک، حلال ها، آفت کش ها و علف کش ها و به دنبال این محصولات واحدهای بوتادین به عنوان ماده اولیه لاستیک، اتیلن به منظور تولید پلی اتیلن، محصول مهم و استراتژیک پروپیلن و... تولید کند.

از این رو انتظار می رود، برنامه ریزی ها برای احداث صنایع پتروشیمی در پایین دست پالایشگاه های سیراف با هدف تولید محصول نهایی که به دست مصرف کننده برسد، هر چه زودتر تکمیل و وارد مدار تولید شود.

رویکرد در کشور های مختلف مانند ژاپن، روسیه، عربستان، مالزی و ... قابل بررسی هستند. روسیه، یکی از بزرگترین تولیدکنندگان گاز دنیاست؛ اما صنعت پتروشیمی خود را با رویکرد یکپارچه و مبتنی بر خوراک های مایع و گازی توسعه داده است. حتی کشورهایی که تولیدکننده نفت نیز نیستند، این مسأله را در پیش گرفته اند. در ایران، بحث پتروپالایشگاه ها در زمینه برنامه ریزی و توجیه پذیری دچار مشکلات فراوان است. متأسفانه نظام برنامه ریزی و توسعه صنعت پالایش، از صنعت پتروشیمی در کشور مان جدا بوده و همین موضوع نیز مسائلی را برای هر دو صنعت ایجاد کرده است. هنوز در داخل کشور نگاه به صنعت پالایش بر تولید سوخت استوار است، نبود یک نظام واحد سبب شده است که صنعت پالایش در ایران، غیراقتصادی تصور شود، در حالی که با اتصال صنعت پالایش و پتروشیمی و تولید فرآورده های ویژه، صنعت پتروپالایش از اقتصاد مطلوب تر و جذاب تری برخوردار خواهد شد. رویکرد تلفیقی در مالکیت

پالایشگاه و پتروشیمی سازند

خوراک پتروشیمی سازند، نفت است. این پتروشیمی با مصرف حدود ۸۸۰ هزار تن نفتا در سال نسبت به سایر پتروشیمی ها، نفتای بیشتری مصرف می کنند و تغییرات قیمتی نفتا تأثیر زیادی بر اقتصاد این شرکت دارد. طبق طراحی اولیه مقرر شده بود، خوراک این مجتمع از طریق خط لوله از دو پالایشگاه سازند و اصفهان تأمین شود؛ اما خرید خوراک از طریق این دو خط لوله، پس از تصمیماتی که در خصوص بنزین سازی در کشور گرفته شد، کاهش یافت. در این شرایط میزان ۵ درصد تخفیف که به خوراک تعلق می گیرد، برای حمل مواد اولیه از طریق تانکرها هزینه می شود و اقتصاد پتروشیمی را تحت تأثیر قرار داده و سوددهی شرکت را کاهش می دهد. از این رو به کارگیری سیاست هایی به منظور از سرگیری تأمین خوراک این پتروشیمی از پالایشگاه سازند، باعث شکل گیری مجموعه ای به نام پتروپالایشگاه سازند می شود که اقتصاد بالاتری نسبت به شرایط حاضر برای پالایشگاه سازند و پتروشیمی سازند خواهد داشت.

پالایشگاه و پتروشیمی تبریز

وضعیت مشابه با سازند در تبریز وجود دارد. خوراک اصلی پتروشیمی تبریز نیز مانند پتروشیمی سازند، نفتاست. سالانه ۳۶۵ هزار تن نفتا در پتروشیمی تبریز به محصولات متفاوتی مانند انواع پلی اتیلن سبک و سنگین، پلی استایرن و انواع گریدهای ABS تبدیل می شود. در هنگام تأسیس پتروشیمی تبریز در جوار پالایشگاه این شهر، بنا بود که خوراک نفتای مورد نیاز این شرکت از پالایشگاه تبریز و همچنین پالایشگاه تهران تأمین شود؛ اما به مرور زمان و با انجام طرح های توسعه ای که در پالایشگاه های تبریز و تهران با توجه به شرایط حاکم بر کشور انجام شد، نفتای تولید شده در این پالایشگاه ها نیز به سمت تولید بنزین پیش رفت.

از این رو تأمین خوراک در این پتروشیمی نیز هم اکنون با مشکلاتی مشابه پتروشیمی سازند مواجه است.

سناریوهای پیش رو

با توجه به مطالب گفته شده و آمارهای رسمی، با در نظر گرفتن میزان تولید گاز مایع، بنزین، نفتا و نفت سفید در پالایشگاه های موجود و در حال ساخت کشور و همچنین مزایای ساخت پتروپالایشگاه ها سه سناریو می تواند مطرح شود: سناریوی اول: تولید حداکثری بنزین به منظور حفظ خودکفایی در زمینه این محصول

سناریوی دوم: ساخت پتروشیمی در کنار پالایشگاه های موجود سناریوی سوم: ایجاد پترو پالایشگاه های جدید

در سناریوی اول که هم اکنون سیاست حاکمیت کشور بر این منباست، نفتای حاصل از پالایشگاه های کشور، به طور مستقیم به بنزین تبدیل می شود. از طرفی نیز برخی دیگر از محصولات، حاشیه سود منفی دارند و این موضوع باعث می شود حاشیه سود نهایی پالایشگاه به ۳ تا ۴ دلار به ازای هر بشکه برسد که از منظر اقتصادی، ممکن است این میزان سود با توجه به سرمایه گذاری های لازم، عدد قابل توجهی نباشد. به علاوه اینکه بسیاری از مسائل و مشکلات زیست محیطی را نیز به دنبال خواهد داشت.

در سناریوی دوم می توان به منظور افزایش ارزش افزوده و تکمیل زنجیره ارزش نفت و جلوگیری از خام فروشی با هدف سیاست های اقتصاد مقاومتی، به احداث پتروشیمی هایی بر مبنای خوراک مایع نفتا اقدام کرد تا محصولات با ارزش تر که برخی از آنها در حال حاضر به کشور وارد می شود، تولید شوند. همانگونه که قبلاً نیز عنوان شد، حاشیه سود ناخالصی پتروپالایشگاه ها نسبت به یک پالایشگاه، بیش از دو برابر است که جذابیت اقتصادی آن را افزایش می دهد. در این صورت به جای وارد کردن محصولات با ارزش افزوده بالای پتروشیمی، می توان بنزین مورد نیاز کشور را وارد و در ازای آن محصولات پتروشیمی را صادر کرد. در بررسی سناریوی سوم باید توجه شود که صادرات نفت خام، به دلیل نوسانات قیمت نفت حاشیه امنیت پایینی دارد؛ اما در صورتی که همین نفت خام به محصولات پالایشی و در ادامه به محصولات پتروشیمی تبدیل شوند، حاشیه سود و امنیت بالایی برای صادرات محصولات نفتی و پتروشیمیایی حاصل خواهد شد؛ زیرا این محصولات با تأخیر زمانی نسبت به نفت خام، دچار نوسان قیمت می شوند. بنابراین یکی از مهم ترین راهکارها برای تثبیت نسبی اقتصاد کشور و جلوگیری از تأثیر پذیری شدید اقتصاد از نوسانات قیمت نفت و همچنین دستیابی به حاشیه سود بسیار بالاتر و رونق اقتصادی، باید در کنار حفظ بازار فروش نفت خام در جهان، تمهیدات لازم برای احداث واحدهای پتروپالایشی در کشور اندیشیده شده و به صورت جدی به مرحله اجرا در بیاید. در این صورت علاوه بر کاهش خام فروشی، شاهد رونق اقتصادی نیز در کشور خواهیم بود.

توسعه صنعت پالایش، امروزه در دنیا با تغییر نگرش همراه است و علاوه بر تولید سوخت، پالایشگاه ها را مبتنی بر تولید محصولات پتروشیمی نیز احداث می کنند. نمونه هایی از این مجتمع های پتروشیمی در مجاورت واحدهای پالایشگاهی در ایران وجود دارد؛ اما این امر یک رویکرد بسیار ساده است که امروزه در جهان به دلایل اقتصادی، مرسوم نیست؛ هر چند به دلیل در اختیار قرار دادن خوراک گاز ارزان از سوی دولت، اقتصاد مجتمع های خوراک مایع برای تولید آروماتیک ها و تولید الفین های سنگین ضعیف تر است؛ اما توسعه یکپارچه زنجیره ارزش، نیازمند تولید متوازن محصولات پایه پتروشیمی است که این امر زمانی محقق خواهد شد که خوراک ترکیبی در اختیار پتروشیمی ها قرار گیرد.

منابع:
♦ دفتر: مطالعات انرژی، صنعت و معدن مرکز پژوهش های مجلس شورای اسلامی
♦ خبرگزاری ایرنا

و مدیریت صنعت پالایش و پتروشیمی باید بیشتر مورد توجه قرار گیرد. در واقع مبتنی بر منطق اقتصادی، بنگاه های پالایشی سعی در یکپارچه شدن با مجتمع های پتروشیمی داشته باشند تا بتوانند محصولات میانی کم ارزش خود مانند نفتا را به محصولات با ارزش افزوده بالاتر تبدیل کنند

ایران، نفتای با کیفیت و رقابتی برای مصرف در صنعت پتروشیمی را دارد، بنابراین می توان به کمک فرایندهای کراک با بخار و آروماتیک سازی، اقدام به توسعه سیستم های پتروشیمی بر پایه نفتا کرد. دیدگاه دیگر آن است که این تمایل وجود داشته باشد که در مجتمع های پالایشگاهی، واحدهای جدید پتروشیمی ایجاد و با این کار زنجیره تولیدات تا حدی تکمیل شود؛ اما در شرایط موجود، ساخت و راه اندازی مجتمع های پتروشیمی با هزینه مجدد تهیه لیسانس همراه بوده که این موضوع ضرب سودآوری را کاهش داده و در نهایت، ساخت واحدهای

گفت و گو با مدیر شرکت ملی پخش فرآورده های نفتی منطقه ارومیه

کسب رتبه نخست در گازسوز کردن خودروهای عمومی

با وجود میل پلاطی برای سفر به ارومیه برای گفت و گوی مستقیم و چهره به چهره با مدیر شرکت ملی پخش فرآورده های نفتی منطقه ارومیه، اما به دلیل وجود و چرخش ویروس منحوسی چون کرونا و اقامت نسبتاً طولانی آن در کشور، شرایط برای سفر به این منطقه مهیا نیست و استفاده از تلفن، بهترین مطمئن ترین و آسان ترین راه برای انجام این مهم است. احمد مجرد، تیرماه سال ۹۵ مدیریت منطقه ارومیه در حوزة توزیع فرآورده های نفتی را به عهده گرفت. پیش از این نیز همین مسئولیت را در منطقه میاندوآب داشته و در همه سال های خدمت خود تلاش کرده است در زمره بهترین ها باشد. در بیان مدیران مناطق به جوان ترین مدیر شهره است و این ویژگی، امتیازی است مهم برای مجموعه ای که او در آن خدمت می کند. هماهنگی ها برای گفت و گوی تلفنی با وی به وسیله ناصر مقدسی، رئیس روابط عمومی شرکت ملی پخش فرآورده های نفتی منطقه ارومیه انجام و مدیر منطقه نیز پیش تر از محور اصلی گفت و گو (روند گازسوز کردن خودروهای عمومی) آگاه شده است.

«ممکن است درباره طرح گازسوز کردن خودروهای عمومی، توضیح بدهید؟»

بر اساس مصوبه شورای اقتصاد، به منظور صرفه جویی در مصرف سوخت مایع و کاهش آلاینده های زیست محیطی استفاده از سوخت پاک و ارزان یعنی گاز طبیعی فشرده (سی ان جی) برای گازسوز کردن بیش از یک میلیون و ۴۶۰ هزار دستگاه خودرو به صورت رایگان در دستور کار وزارت نفت و به تبع آن شرکت ملی پالایش و پخش فرآورده های نفتی ایران قرار گرفت و شرکت ملی پخش فرآورده های نفتی ایران نیز متولی صفر تا صد اجرای این طرح ملی شد.

«اجرای این طرح از چه زمانی کلید خورد؟»

طرح گازسوز کردن خودروها پلاطی مراحل مقدماتی (تعامل با کابخانه های خودروساز و بانک عامل) از خرداد ماه ۹۹ در سراسر کشور آغاز شد و شرکت ملی پخش فرآورده های نفتی منطقه ارومیه نیز همزمان با این حرکت سراسری فعالیت خود در این زمینه را کلید زد.

«تصویر کلی از طرح رایگان گاز سوز کردن خودروهای عمومی دارید؟»

بنابر آخرین داده های اطلاعاتی ستاد، ۳۰۶ هزار دستگاه خودرو عمومی برای گازسوز کردن در سامانه ای که به این منظور طراحی و راه اندازی شده است، ثبت نام کرده اند و از این تعداد نزدیک به ۱۳۲ هزار دستگاه مشمول این طرح شناخته شده اند که ۱۶ هزار و ۴۰۰ هزار دستگاه آن در نوبت تبدیل قرار گرفته اند. ۱۵ هزار و ۵۰۰ دستگاه خودرو دیگر نیز در حال انتخاب کارگاه برای گازسوز شدن قرار دارند.

«روند اجرای این طرح در منطقه ارومیه چگونه است؟»

در استان آذربایجان غربی، شرکت ملی پخش فرآورده های نفتی منطقه ارومیه، گازسوز کردن خودروهای مشمول طرح را به عهده دارد و همان طور که پیش تر گفته شد، این منطقه نیز همزمان با دیگر مناطق سی و هفت گانه شرکت ملی پخش فرآورده های نفتی ایران، طرح گازسوز کردن خودروهای عمومی را از خرداد ماه سال گذشته آغاز کرد. از آن زمان تاکنون ۱۱ هزار دستگاه خودرو مسافر بر عمومی به صورت رایگان گازسوز شده اند و هم اکنون ۱۲۰۰ دستگاه خودرو دیگر در نوبت تبدیل قرار دارند.

«به منظور پیشبرد هر چه بهتر طرح گازسوز کردن رایگان خودروهای عمومی، در این منطقه چند کارگاه مجاز تبدیل گاز فعالیت می کنند؟»

برای اجرای هر چه بهترین طرح تلاش شده است از ظرفیت های خوبی بهره گرفته شود. به همین منظور در این منطقه از کشور ۲۲ کارگاه تبدیل فعال شده اند و با تلاش جمعی آنها، پیشرفت خوبی حاصل شده است.

«فرایند گازسوز کردن خودروها از چقدر زمان می برد؟»

باتوجه به اهمیت اجرای طرح به منظور رسیدن به نقطه مطلوب تلاش های زیادی شده است که فرایند گازسوز شدن خودروها (ثبت نام در سامانه، نوبت گیری و تبدیل) در بازه زمانی طولانی انجام نشود. هم اکنون این فرایند در بازه زمانی بین دوهفته تا یک ماه انجام می شود اگر چه باید تلاش شود تا این مدت زمان به کمترین حد خود برسد.

«پیش تراشاره شد که ۱۱ هزار دستگاه خودرو در این حوزه عملیاتی گازسوز شده است؛ منابع مالی این طرح چقدر بوده و از چه منبعی تامین شده است؟»

بر اساس تفاهم نامه ای که آذرماه ۱۳۹۸ بین شرکت ملی پخش فرآورده های نفتی ایران و بانک ملت امضا شد، این بانک تامین منابع مالی توسعه و تولید کارخانه ای و کارگاهی خودروهای دوگانه سوز به عهده گرفت. بر پایه این تفاهم نامه، ۶۵۰۰ میلیارد تومان منابع مالی مورد نیاز اجرای مصوبه شورای اقتصاد مبنی بر گازسوز کردن یک میلیون و ۴۶۴ هزار خودرو عمومی در کشور از طریق تسهیلات بانک ملت تامین خواهد شد. بر اساس مصوبه شورای اقتصاد دولت از محل صرفه جویی در مصرف بنزین، به و انت بارها، تاکسی ها، ون ها و مسافربرهای شخصی برای گازسوز کردن، کمک بلاعوض ارائه می دهد. با توجه به توضیحات اخیر، اعتبار مالی طرح مزبور برای گازسوز کردن ۱۱ هزار دستگاه خودرو عمومی، از محل صرفه جویی بنزین به واسطه گازسوز شدن آنها تامین می شود و این شرکت تاکنون ۱۱۰ میلیارد تومان تامین اعتبار و پرداخت کرده است.

«در خبرها داشتیم که شرکت ملی پخش فرآورده های نفتی منطقه ارومیه موفق به کسب رتبه نخست در اجرای طرح گازسوز کردن خودروهای عمومی را به خود اختصاص داده است؛ چه عواملی موجب شد تا منطقه چنین دستاوردی داشته باشد؟»

اجرای هر طرح، افزون بر برنامه، به زیرساخت نیاز دارد و منطقه ارومیه به عنوان یکی از مناطق سی و هفت گانه شرکت ملی پخش فرآورده های نفتی ایران، خوشبختانه از چنین این ویژگی ای برخوردار است. این حوزه عملیاتی واقع در شمال غرب ایران شامل شهرهای ارومیه، اشونیه، سلماس، خوی، همچنین چالدران، قره ضیاء الدین، ماکو، شوط، بلدشت و بازرگان با شعاع عملیاتی ۲۵۰ کیلومتر است. روزانه نزدیک به یک میلیون و ۴۰۰ هزار متر مکعب گاز طبیعی فشرده در استان آذربایجان غربی مصرف می شود و فعالیت ۱۳۰ باب جایگاه گاز طبیعی فشرده (سی ان جی) بستر مناسبی را ایجاد کرده است تا برای سوخت گیری خودروهای گازسوز، صف تشکیل نشود. این میزان مصرف سی ان جی در حوزه عملیاتی شرکت ملی پخش فرآورده های نفتی منطقه ارومیه موجب شده است تا روزانه در مصرف ۸۰۰ هزار لیتر بنزین صرفه جویی شود. توجه به این آمارها نشان می دهد با گازسوز شدن خودروها مصرف بنزین به میزان قابل توجهی کاهش می یابد که می تواند عاملی مهم در شتاب دهی به اجرای طرح گازسوز کردن خودروها به شمار آید. نکته مهم دیگر، تبلیغات گسترده با استفاده از ابزارهای تبلیغ (صدا و سیما، فضای مجازی، نصب بنرهای تبلیغاتی در میدان شهر، میدانی میوه تره بار و...) است استقبال خوب از طرح نیز نکته ای دیگر است که موجب شد

طرح گازسوز کردن خودروهای عمومی با سرعت بیشتری انجام شود. نکته مهم دیگر، تلاش مجموعه شرکت ملی پخش فرآورده های نفتی منطقه ارومیه و تعامل خوب کارگاه های تبدیل برای انجام هر چه مطلوب تر طرح مزبور است. به طور کل همه این موارد را که باید با هم دیده شوند، موجب شده است که این شرکت بتواند در اجرای طرح گازسوز کردن خودروهای عمومی، رتبه نخست را به خود اختصاص دهد.

«طرح گازسوز کردن خودروها، فاز دومی هم در پی دارد؟»

این طرح در فاز نخست، گازسوز کردن خودروهای عمومی را شامل می شود که توضیح آن داده شد اما فاز دومی دارد که به گازسوز شدن خودروهای مسافر بر شخصی مربوط می شود. در این مرحله از طرح ۷۵ درصد هزینه گازسوز شدن خودروها با یارانه دولتی پرداخت می شود و مالک وسیله نقلیه مسافر بر شخصی تنها ۲۵ درصد هزینه ها را می پردازند. با توجه به شروع این بخش از طرح و آغاز ثبت نام خودروهای مسافر بر شخصی (اژانس، اسنپ، تپسی و...) از اسفندماه سال گذشته، بنابر آخرین آمارهای ستادی، بیش از ۲۲۰ هزار دستگاه خودرو مسافر بر شخصی در سامانه gcr.niopdc.ir ثبت نام کرده اند که نیمی از آنها واجد شرایط بوده اند و منطقه ارومیه در اجرای این مرحله از طرح نیز رتبه نخست را در اختیار دارد.

«آیا فاز سومی هم برای گاز سوز کردن خودروهای مسافر بر شخصی پیش بینی شده است؟»

احتمالاً برای گازسوز کردن خودروهای مسافر بر شخصی با اولویت بر مصرف، فاز سومی در نظر گرفته شده است که البته هزینه های آن تابع شرایط خاصی خواهد بود به عبارتی هزینه گازسوز کردن خودرو به عهده مالک خواهد بود.

«لطفاً اشاره ای هم به آثار زیست محیطی و اقتصادی طرح داشته باشید؟»

هر طرح با چند هدف اصلی و فرعی تعریف و اجرایی می شود. طرح گازسوز کردن خودروها هم از عمومی و مسافر شخصی نیز از این قاعده مستثنی نیست. از منظر زیست محیطی، پرواضح است که با کاهش مصرف سوخت مایع (بنزین و نفت گاز) در چرخه ناوگان حمل و نقل عمومی، تاثیر قابل توجه و شگرفی را در محیط زیست رقم خواهد خورد و ریه تنفسی کلانشهرها بهتر نفس خواهند کشید. از منظر اقتصادی نیز، همین بس که کاهش مصرف بنزین به واسطه استفاده از سی ان جی (در قالب طرح گازسوز کردن خودروها) افزون بر ایجاد ارزش افزوده بالا، کشور را در شرایط بهتر برای صادرات این فرآورده با ارزش قرار می دهد و می تواند درآمد قابل توجهی را به منظور طرح های زیربنایی و عمرانی نصیب کشور کند.

«فکر می کنید باز هم می شود به اجرای طرح گاز سوز کردن خودروها سرعت بیشتری داده شود؟»

به طور حتم تلاش همه مجموعه شرکت ملی پخش فرآورده های نفتی ایران که منطقه ارومیه بخشی از آن است، این جدیت را دارند که طرح به نحوی مطلوب و با سرعت بیشتری انجام شود. این طرح هر قدر سریع تر پیش رود و خودروهای بیشتری گازسوز شوند،

برای گازسوز کردن خودروهای مسافر بر شخصی با

اولویت پر مصرف، فاز سومی در نظر گرفته شده

است که البته هزینه های آن تابع شرایط

خاصی خواهد بود به عبارتی هزینه

گازسوز کردن خودرو به عهده مالک

خواهد بود

پخش فرآورده های نفتی

مالکان خودروها بیشتر از آن منتفع خواهند شد (کاهش هزینه سوخت) از سوی دیگر این طرح، ملی است و آثار ملی هم بر جای خواهد گذاشت (کاهش صادرات و بهبود محیط زیست انسانی)

«مالکان خودروها برای سرعت دهی به اجرای طرح، چه کمکی می توانند داشته باشند؟»

سوی دیگر عامل پیشرفت در اجرای طرح گاز سوز کردن خودروها، مالکان هستند. هر چه قدر این تعامل از سوی آنها بیشتر باشد، روند اجرا نیز بهتر و مطلوب تر خواهد بود. انتظاری که از آنها می رود این است که حال که چنین بستری فراهم شده است با ثبت نام در سامانه gcr.niopdc.ir به گازسوز کردن خودرو خود اقدام کنند و از مزایای آن بهره مند شوند.

«چشم انداز کلی طرح رایگان گازسوز کردن خودروها را چگونه ارزیابی می کنید؟»

آمارهای منطقه ارومیه نشان می دهد با اجرای این طرح در همان ابتدا، در مصرف سوخت مایع خودروهای عمومی، نزدیک به چهار میلیون لیتر صرفه جویی شده که معادل حدود ۶ میلیارد تومان در ماه است. از منظر دیگر، اجرای طرح مزبور، برای جایگاه داران نیز با افزایش کارمزد حاصل از فروش سی ان جی، سودآور خواهد بود و توسعه جایگاه های سی ان جی نیز می تواند از تبعات آن به شمار آید. اجرای این طرح برای دولت نیز از این جهت که برای گردش چرخ هادر حوزه حمل و نقل از سی ان جی به جای سوخت مایع استفاده کند، سودآور خواهد بود و می تواند بستر و فرصت بهتری را ایجاد کند که بیش از پیش به صادرات آن بپردازد.

«حرف ناگفته ای باقی مانده است که بخواهید بیان کنید؟»

سالی که گذشت، از آن جهت که در خلال کار و فعالیت بی وقفه، درگیر کرونا نیز بودیم، بسیار ویژه بود به این خاطر که با رعایت شیوه نامه های بهداشتی در همه بخش ها، ستاد، انبارهای نفت، نواحی پنج گانه) تلاش شد هیچ فعالیتی از جمله طرح گازسوز کردن خودروهای عمومی ایتر نماند. نکته دیگر این که اجرا و انجام یک طرح به ویژه در حد اندازه طرح گازسوز کردن رایگان خودروهای عمومی و در پی آن خودروهای مسافر بر شخصی، نیازمند تعامل و همکاری همه جانبه است. شرکت ملی پخش فرآورده های نفتی ایران در این طرح به عنوان نماینده وزارت نفت تلاش زیادی کرده است که بتواند به نحوی مطلوب در این زمینه ارائه خدمات بدهد، انتظار این است که مالکان خودروها نیز در اجرای این مشارکت جدی تری داشته باشند تا ثمره آن زودتر به بار نشیند.

امضای ۶۶ تفاهم نامه پتروشیمی ها با شرکت های تولیدی منطقه ماهشهر با هدف مسئولیت اجتماعی

حمایت دائمی از درون

از آنجایی که وزارت نفت در دولتهای یازدهم و دوازدهم هدفگیری مستقیمی در موضوع مسئولیت اجتماعی داشته و دارد، این موضوع پس از ارزیابی عملکرد و شرایط در شرکت های عملیاتی، با نظر صاحب نظران این حوزه مورد اصلاحاتی قرار گرفت و در نتیجه در سال ۹۸ "سیاست ها و نظام نامه نحوه ایفای مسئولیت های اجتماعی در صنعت نفت" از سوی وزیر نفت ابلاغ شد. به این ترتیب بسیاری از اقدامات که در گذشته نتایج مناسبی نداشتند و یاد جای مناسبی اجرا و هزینه نمی شدند، اصلاح شد و یاد مسیر اصلاح قرار گرفت. نکته قابل توجه دیگر امداد این مسیر توجه و اقدام مستقل شرکت های زیر مجموعه و به خصوص شرکت های خصوصی در صنعت پتروشیمی بود. شرکت های پتروشیمی از دهه ۸۰ به بعد روند خصوصی سازی را شروع کردند و خوشبختانه در مسیر توسعه خود پرسود و سرفراز هستند و تلاش می کنند تا برای کارکنان و در محیط پیرامونی خود مفید و اثر گذار باشند. البته در مورد اجرای تعهدات مسئولیت اجتماعی شرکت های پتروشیمی هم در سالهای گذشته اشتباهات و خلأ هایی وجود داشته که در چند سال گذشته و در راستای همین نظام نامه جدید اصلاح شده اند. شرکت های پتروشیمی خصوصاً در قالب هلدینگ ها و با مستقل تلاش کرده اند تا در بحران های طبیعی و آسیب های اجتماعی و یا همین بحران جهانی اخیر یعنی ویروس کرونا در کنار مردم و کارکنان خود بمانند. اقداماتی که پتروشیمی ها در خشکسالی و کم آبی های اخیر، سیل سال ۹۸ و شیوع ویروس کرونا و پوشش اقلامی مثل ماسک و دستکش و آب ژاول و الکل داشتند جدای از برنامه های دائمی و همیشگی این مجموعه ها در جهت مسئولیت اجتماعی بوده است. آنچه هفته گذشته در قالب نخستین نمایشگاه توانمندسازی شرکت های منطقه ماهشهر و امضای ۶۶ تفاهم نامه همکاری بین پتروشیمی ها و شرکت های تولید در ماهشهر امضا شدند، شروع تغییری مهم در جریان مسئولیت اجتماعی از درون جامعه محلی و مردم است.

مسئولیت اجتماعی از قاعده هرم مشکلات

نکته قابل توجه دیگر در کنار رویکردهای جدید مسئولیت اجتماعی، سهیم کردن ساکنان و مردم منطقه در توسعه و برنامه های اجرایی بوده است. اینکه شرکتها و مجموعه های عملیاتی تاجایی که امکان دارد و توان اجرایی و نیروی انسانی اجازه می دهد از نیروی کار و توان شرکتها و کارگاه های عملاتی و منابع همان شهر و استان نیازهایشان را تأمین کنند. به این ترتیب تأمین تجهیزات و نیازهای عملیاتی و خدماتی روزانه تا سالها این مجتمع های بزرگ، چرخه اقتصادی و جریان زندگی در شهرهای کوچک را به گردش درمی آورد و جوامع محلی را توانمند و راضی نگه دارد. اتفاقی که اخیر با محوریت منطقه ویژه اقتصادی ماهشهر و هلدینگ خلیج فارس در ماهشهر شروع شده در همین راستا است و تلاش می کند با شناسایی و

کارآفرینان در حوزه تولید باید با کیفیت و قیمت های رقابتی مناسب، به نقطه ای برسند که مدیران عامل شرکت ها خود برای تأمین نیازهایشان به این تولید کنندگان مراجعه کنند و نیازهای شرکت های پتروشیمی به این ترتیب از این شرکت های داخلی تأمین شود

ارتباط مستقیم و نزدیک، مسئولیت اجتماعی را از سوی مردم و قاعده هرم مشکلات اجرا کند. نخستین نمایشگاه توانمندسازی شرکت های منطقه ماهشهر هفته گذشته برگزار شد و در کنار آن تفاهم نامه هایی از زمیننده امضا رسید. در این نمایشگاه نهادها و سازمان ها و ادارات مرتبط با موضوع اشتغال و اشتغال زایی نظیر سازمان صمت، شرکت شهرک های صنعتی، کمیته امداد امام خمینی (ره) و همچنین سازمان میراث فرهنگی و گردشگری و انجمن حمایت از زندانیان با راهبری فرمانداری شهرستان حضور فعال داشتند. در این نمایشگاه بیش از ۱۲۰ شرکت تولیدی، خدماتی و همچنین حوزه میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی حضور داشتند تا زمینه تعامل دوسویه فراهم شود. طبق گفته جواد گلی مدیر برند، مسئولیت اجتماعی و روابط عمومی گروه صنایع پتروشیمی خلیج فارس قرار است همانند آنچه در نمایشگاه «حمایت از ساخت داخل در صنعت پتروشیمی» شاهد بوده ایم، مشارکت، حضور و همکاری باتک بزرگ و مهم کشور که از طریق سرپرستی های آنها در استان خوزستان در حال اقدام است را شاهد باشیم. همچنین قرار است فرصتی کم نظیر برای تأمین منابع مالی و تسهیلات مورد نیاز برای طرح های راه اندازی و توسعه واحدهای صنعتی و خدماتی شهرستان ماهشهر و بندر امام ایجاد شود.

۶۶ تفاهم نامه و یک نکته مهم!

در جریان همین نمایشگاه در منطقه ماهشهر، شرکت های زیرمجموعه هلدینگ خلیج فارس به منظور تأمین نیازهای خود ۶۶ تفاهم نامه همکاری با واحدهای تولیدی منطقه امضا کردند. این تفاهم نامه ها مربوط به شرکت های پتروشیمی بندر امام، کارون، اروند، شهید تندگویان، خوزستان بوعلی سینا، فجر انرژی خلیج فارس و عملیات غیر صنعتی و خدمات صنایع پتروشیمی در زمینه طرح بومی سازی و تأمین نیازهای خود از واحدهای تولیدی مستقر بود. هدف از این هم ایجاد اشتغال در منطقه، بومی سازی و ممانعت از خروج ارز از کشور و اعتماد به توان دانش فنی داخلی عنوان شده است. به شکل جزئی می توان به برخی از این قرار دادها اشاره کرد. شرکت پتروشیمی بندر امام، به عنوان بزرگ ترین شرکت پتروشیمی منطقه، ۱۱ تفاهم نامه همکاری با واحدهای تولیدی بخش خصوصی در منطقه امضا کرد. این تفاهم نامه ها در موضوع های مختلفی مانند تهیه انواع میدل حرارتی، تهیه رول شیرینگ، تهیه انواع گازهای صنعتی، تهیه کیسه های پلیاستیک است. مجموع ریالی این تفاهم نامه ها هزار و ۱۰۰ میلیارد ریال است و در مجموع می تواند ۲۵۰ تا ۴۰۰ نفر را به طور مستقیم مشغول به کار کند. شرکت فجر انرژی خلیج فارس با امضای ۶ تفاهم نامه در زمینه های تأمین اسید سولفوریک، صنایع دستی، لباس های ایمنی و کار و انواع دستمال کاغذی و لیوان کاغذی توانست ۶ گام بزرگ برای حمایت از اشتغال در شهرستان بندر ماهشهر بردارد. شرکت عملیات غیر صنعتی و خدمات صنایع پتروشیمی با حضور در نمایشگاه توانمندسازی و حمایت از شرکت های پتروشیمی ماهشهر ۲۱ تفاهم نامه در زمینه های مختلف تولیدی، خدماتی، فرهنگی، هنری، صنایع دستی و... امضا کرد. شرکت پتروشیمی کارون هم در این نمایشگاه پنج تفاهم نامه همکاری با شرکت های شیمی سازان پاسارگاد، پترو کیمیای آروین، یک سازان آب و خاک، صنایع کنترل دقیق پارت، قلعه فن آوری مهران زاگرس در زمینه های اسید سولفوریک ۹۸٪، پروژه EPC میدل تانتالوم،

ساخت ۲۰ هزار پالت چوبی، تعمیر و بازسازی بردهای زمینس، مهندسی معکوس و ساخت قطعات یدکی و پمپ های مولتی استیج امضا کرد. با امضای این تفاهم نامه ها ۷۲ نفر از نیروهای بومی به طور مستقیم و ۱۱۷ نفر به طور غیر مستقیم مشغول به کار می شوند. نکته ای که در کنار این اقدام مهم باید به آن توجه کرد، مسئله قدیمی و نگران کننده موازی کاری و عدم نظارت کافی در اجرای دائمی وظایف است و اینکه این تعاملات در جای مناسب خود قرار گرفته باشد و به عبارتی شناسایی ها درست انجام شده باشد. جواد گلی مدیر برند، مسئولیت اجتماعی و روابط عمومی گروه صنایع پتروشیمی خلیج فارس در این مورد می گوید: تداخلی بین مأموریت ها و اقدام های شورای راهبردی منطقه ماهشهر و کمیته مسئولیت های اجتماعی شرکت صنایع پتروشیمی خلیج فارس وجود ندارد. مأموریت شورای راهبردی در انجام پروژه های زیربنایی، عمرانی و بحران هایی مانند سیل و زلزله و توسعه فضای سبز شهری و راه سازی است، اما کمیته مسئولیت های اجتماعی این شرکت، بر توسعه کارهایی مانند ورزش همگانی، بهبود شرایط خانواده، توسعه مراکز درمانی و توانمندسازی تمرکز کرده، البته تأمین ۶۰ درصد از هزینه های شورای راهبردی به عهده شرکت های تابع گروه صنایع پتروشیمی خلیج فارس است. سید ضامرویان حسینی، مشاور مسئولیت های اجتماعی شرکت صنایع پتروشیمی خلیج فارس هم در توضیحی مرتبط گفت: پیش از برگزاری نمایشگاه به همکاری با شرکت های خدماتی و تولیدی منطقه پرداختیم تا بتوانیم نقطه عرضه و تقاضا را پیدا کنیم. ۴۰۰ واحد تولیدی و خدماتی در بررسی های اولیه این رویداد در فهرست حضور داشتند که با آنها نشست هایی برگزار کردیم، ۲۰۰ واحد از این تعداد مورد بازدید قرار گرفتند و سرانجام ۱۲۰ شرکت در نمایشگاه حاضر شدند. مریان تأکید کرد: از سه سال پیش تا کنون، مطالعه و برنامه ریزی های لازم برای مسیری که در آن همکاری و رفع نیازها انجام می شود، آغاز شده است. کارآفرینان در حوزه تولید باید با کیفیت و قیمت های رقابتی مناسب، به نقطه ای برسند که مدیران عامل شرکت ها خود برای تأمین نیازهایشان به این تولید کنندگان مراجعه کنند و نیازهای شرکت های پتروشیمی به این ترتیب از این شرکت های داخلی تأمین شود. سید امیر طالبیان - مشاور اجتماعی وزیر نفت هم در توضیحاتی به سیاست های نظام نامه نحوه ایفای مسئولیت های اجتماعی در صنعت نفت اشاره کرد و گفت: در این نظام نامه توصیه شده است که شرکت ها به دنبال اقدام های پایدار، ماندنی و نهادی در این زمینه باشند و از اقدام های موضعی، موقتی و واکنشی پرهیز شود. طالبیان، تسهیلگری اجتماعی و برطرف شدن موانع قانونی برای این دست از اقدام های مؤثر مسئولیت اجتماعی را لازمه موفقیت و ماندگار شدن مسئولیت های اجتماعی دانست و استفاده از ظرفیت مجلس برای کاهش و رفع مقررات دست و پاگیر را در این راه مهم عنوان کرد و افزود: برای نمونه، ما موظف هستیم برای خرید اقلام مورد نظر از سامانه ستاد (سامانه تدارکات الکترونیکی دولت) استفاده کنیم و به این ترتیب از ظرفیت بسیاری از تولید کنندگان

و کارگاه های کوچک بومی محروم می شویم و خوشبختانه دست شرکت های خصوصی در این راه باز تر است. وی با اشاره به اینکه در وزارت نفت معتقدیم مسئولیت اجتماعی، صدقه، کار امدادی و خیریه و تنها بشر دوستانه نیست، تأکید کرد: مسئولیت اجتماعی یک وظیفه است و نباید بر سر مردم دادن آن منت گذاریم. در حقیقت یک بر نداشت که دوستان در هلدینگ خلیج فارس به این موضوع به خوبی دقت کردند. همچنین مسئولیت اجتماعی شرکتی است و نه دولتی. صرف نظر از وظایفی که دولت در قبال این منطقه و مردم دارد. سید امید شهیدی نیا، مدیر عامل سازمان منطقه ویژه اقتصادی پتروشیمی نیز تأکید کرد که شیوه جدید حمایت از صنایع و شرکت های محلی، دیدگاه تازه ای از مسئولیت اجتماعی را پایه گذاری کرد و با آنچه تا کنون به عنوان مسئولیت اجتماعی دنبال کرده ایم، متفاوت است. پیش از این بیشتر اقدام هایی که در حوزه مسئولیت اجتماعی از سوی پتروشیمی ها انجام می شد معطوف به تأمین نیازها و رفع کاستی های زیرساختی شهرستان بود و تا کنون به این شکل، بر تقویت زمینه های کسب و کار محلی تأکید نشده بود.

سینویک قراردادی را به منظور توسعه میدان گازی منصوریه در استان شرقی دیاله امضا کرد که حدود ۲.۱ میلیارد دلار هزینه خواهد داشت. بر اساس قرارداد ۲۵ ساله منعقد شده میان طرفین، قرار است سینویک ۴۹ درصد و شرکت میدلند اوپل نیز ۵۱ درصد سهام آن را در اختیار داشته باشند. همچنین قرار است سینویک به عراق در جمع آوری و فرآوری گاز از این میدان کمک کند و تولید آن را به ۳۰۰ میلیون فوت مکعب در روز برساند. گاز برداشتی از این میدان می تواند خوراک نیروگاههای برق بغداد و استان دیاله را تامین کند.

علاوه بر این وزارت نفت عراق مشغول مذاکره با شرکت های آمریکایی و سایر سرمایه گذاران به منظور توسعه میدان گازی عکاظ در نزدیکی مرز با سوریه است. اگر چه مذاکرات فنی در این خصوص با پیچیدگی هایی مواجه بوده اما این پروژه سرمایه گذاری سه میلیارد دلاری به منظور تولید ۳۰۰ میلیون فوت مکعب گاز در روز در نظر گرفته شده است. از سوی دیگر بر اساس تصمیم های گرفته شده، قرار است شرکت گاز بصره که شرکت های شل، میتسوبیشی و شرکت دولتی گاز جنوب عراق سهامداران آن هستند، با هزینه سه میلیارد دلار تولید خود را از یک میلیارد فوت مکعب به ۱.۴ میلیارد فوت مکعب در روز تا سال ۲۰۲۵ افزایش دهد. البته برنامه نهایی شرکت گاز بصره رسیدن به تولید ۲.۴ میلیارد فوت مکعب گاز است.

مترجم: شعیب بهمن

جذب سرمایه و فناوری

کمبود گاز در عراق مسئله جدیدی است و سرآغاز آن به سال های دهه ۱۹۹۰ قرن گذشته میلادی بازمی گردد. ایجاد جنگ های متعدد توسط رژیم بعثی صدام و بحران های سیاسی برخاسته از آن، باعث عدم رشد متناسب بخش انرژی با نرخ رشد جمعیت این کشور شد. به نحوی که عراق از همان زمان با کمبود انرژی گاز برای تامین نیازهای داخلی خود مواجه شد. این کمبود با توجه به آنکه بسیاری از نیروگاه های برق عراق گازسوز هستند، عملاً بر وضعیت جریان برق در این کشور نیز تاثیر به سزایی گذاشته است. به نحوی که عمدتاً در فصل های گرم سال، کمبود گاز به کاهش تولید و قطعی برق منتهی می شود.

در حال حاضر عراق عمدتاً به استحصال گازی متکی است که به همراه نفت تولید می شود. این در حالی است که تولید نفت این کشور نیز در سال های اخیر به دلیل مشارکت در توافق کاهش تولید اوپک پلاس محدود شده است. در نتیجه توانایی این کشور برای فراهم کردن خوراک برای تولید نیرو نیز کاهش پیدا کرده است. افزون بر آن، مشعل سوزی در عراق، عملاً باعث از دست رفتن بخش قابل ملاحظه ای از گاز طبیعی این کشور شده است؛ از این رو گازی که در میدان نفتی عراق تولید می شود، عمدتاً می سوزد و هدر می رود. به همین دلیل دولت عراق در راستای افزایش تولید گاز، پروژه های مربوط به جمع آوری گاز در میدان نفتی را شتاب بخشیده است.

بر این اساس وزارت نفت عراق به طور رسمی اعلام کرده که به دنبال سرمایه گذاری برای تولید یک میلیارد و ۵۰۰ میلیون فوت مکعب گاز طبیعی بیشتر است. مطابق با آمار وزارت نفت عراق، تولید کنونی نفت این کشور ۲ میلیارد و ۷۰۰ میلیون فوت مکعب برآورد می شود. دولت عراق به منظور افزایش تولید گاز خود در سال ۲۰۲۵ به چهار میلیارد فوت مکعب، سه طرح سرمایه گذاری برای تولید گاز در استان های بصره، میسان و ذی قار (جنوب) را دنبال می کند. همچنین این کشور به دنبال سرمایه گذاری برای تولید گاز در میدان المنصوریه در استان دیاله در جنوب شرق عراق است.

عراق به منظور توسعه میدان گازی خود در سال های اخیر اقدام به عقد قرارداد با شرکت های مختلف کرده است. به عنوان مثال، وزارت نفت عراق تفاهم نامه ای با شرکت توتال به منظور توسعه پروژه های جمع آوری گاز همراه نفت با هزینه هفت میلیارد دلار امضا کرده است. این پروژه های گازی که شامل تولید ۶۰۰ میلیون فوت مکعب در روز می شوند، قرار است در دو مرحله توسعه پیدا کنند. همچنین وزارت نفت عراق با شرکت چینی

چشم انداز

دولت عراق در سال های اخیر برای افزایش سرمایه گذاری در صنعت گاز خود تلاش بسیار زیادی انجام داده است. دعوت از شرکت های بزرگ برای سرمایه گذاری و انتقال فن آوری به همراه حمایت از شرکت های داخلی، از جمله اقدامات بغداد بوده اند. بر این اساس دولت عراق انتظار دارد در آینده نزدیک توانایی تامین گاز داخلی خود را به دست آورد. این نکته از آن جهت اهمیت دارد که مصرف گاز در عراق برای تولید برق نیز دارای کاربرد فراوان است. در واقع تامین گاز از داخل می تواند به تامین پایدار برق نیز در این کشور کمک قابل توجهی کند.

با آنکه دولت عراق انتظار دارد با سرمایه گذاری ۱۵ میلیارد دلاری و با سرعت گرفتن پروژه ها برای افزایش تولید داخلی گاز تا سال ۲۰۲۵ خود را از وابستگی به واردات بی نیاز کند، اما در این مسیر چالش های جدی نیز وجود دارند. فساد ساختاری در سطوح دولتی و ناامنی در شهرها و مناطق مختلف عراق می تواند پروژه های بزرگ را در معرض آسیب های جدی قرار دهد. البته به نظر می رسد منفعت افزایش تولید گاز به حدی برای عراقی ها زیاد باشد که آنها بر موانع موجود برای دستیابی به این هدف غلبه کنند.

چشم انداز توسعه تولید گاز در عراق

صنعت گاز در عراق

شعیب بهمن | عراق با وجود بر خورداری از منابع گاز، یکی از وار دکنندگان آن نیز محسوب می شود. به نحوی که این کشور در سال ۲۰۱۹ حدود ۴۰ درصد از کل گاز صادراتی ایران را به خود اختصاص داده که این مزیت در سال ۲۰۲۰ به رقم ۶۵ درصد رسید. در سال های اخیر هم فشارهای امریکا بر دولت عراق برای تحریم خرید گاز از ایران و هم برنامه های دولت های مختلف این کشور به نحوی بوده اند که بغداد تمایل زیادی برای توسعه میدانین وزیر ساخت های گازی خود انجام داده است. به نظر می رسد یکی از اهداف مهم عراق در حوزه انرژی، تامین گاز مورد نیاز خود در آینده و حتی تبدیل شدن به یک صادر کننده در این حوزه باشد.

گفت و گو با اکبر نعمت الهی، مدیر کل سابق روابط عمومی و مدیر موزه‌ها و مرکز اسناد صنعت نفت به بهانه بازنشستگی

مشعل

گنجینه صنعت نفت است

همکاری بایژن زنگنه بایک شرط آغاز شد!

نعمت الهی یادآور می‌شود: از سال ۱۳۶۴ به عنوان خبرنگار نشر به داخلی صدا و سیما وارد عرصه کار شدم. آن زمان ۲۱ سال داشتم و از تحصیلاتم در دانشگاه، دو سال می‌گذشت. ذوق داشتم، بسیار فعالیت می‌کردم تا مورد توجه قرار بگیرم تا آنجا که سردبیر مجله شدم و بعد هم رئیس انتشارات روابط عمومی صدا و سیما. پله پله و با تلاش فراوان، راه خود را با جدیت ادامه دادم و چندی بعد به عنوان رئیس تشریفات منصوب شدم. نعمت الهی اوج مسؤلیت‌های کاری خود را از سال ۷۰ و با شروع به کار در سمت رئیس روابط عمومی رادیو می‌داند و با نخبی به گذشته توضیح می‌دهد: در همان دوران مهندس زنگنه، بر مسند وزارت نیرو نشستند و محسن صفایی فراهانی، مدیر عامل شرکت توانیر بود. مهندس زنگنه از من خواست در حوزه روابط عمومی این وزارتخانه همکاری کنم. تا سال ۷۲ همزمان در رادیو و وزارت نیرو مشغول به کار بودم. ایشان مدتی بعد، از من خواستند که از کار قبلی دست بکشم و به وزارتخانه بیایم و مسؤلیت روابط عمومی این مجموعه را به عهده بگیرم که قبول نکردم. خودم را کم تجربه می‌دانستم، می‌خواستم کار اجرایی بیشتری انجام دهم و بیشتر یاد بگیرم. به مهندس زنگنه گفتم شرط دارم. کارم را دوست داشتم و به ایشان گفتم که روابط عمومی باید زیر نظر مستقیم شما اداره شود. دستم را باز بگذارید تا تجربه کنم و در کنار این کار، فعالیت قبلی خود را نیز ادامه دهم. مدتی گذشت و موافقت کرد. تا سال ۸۰ مدیریت اداره کل روابط عمومی وزارت نیرو و سرپرستی روابط عمومی شرکت توانیر را عهده‌دار بودم؛ حدود ۱۰ سال در توانیر بودم و ۸ سال در وزارتخانه.

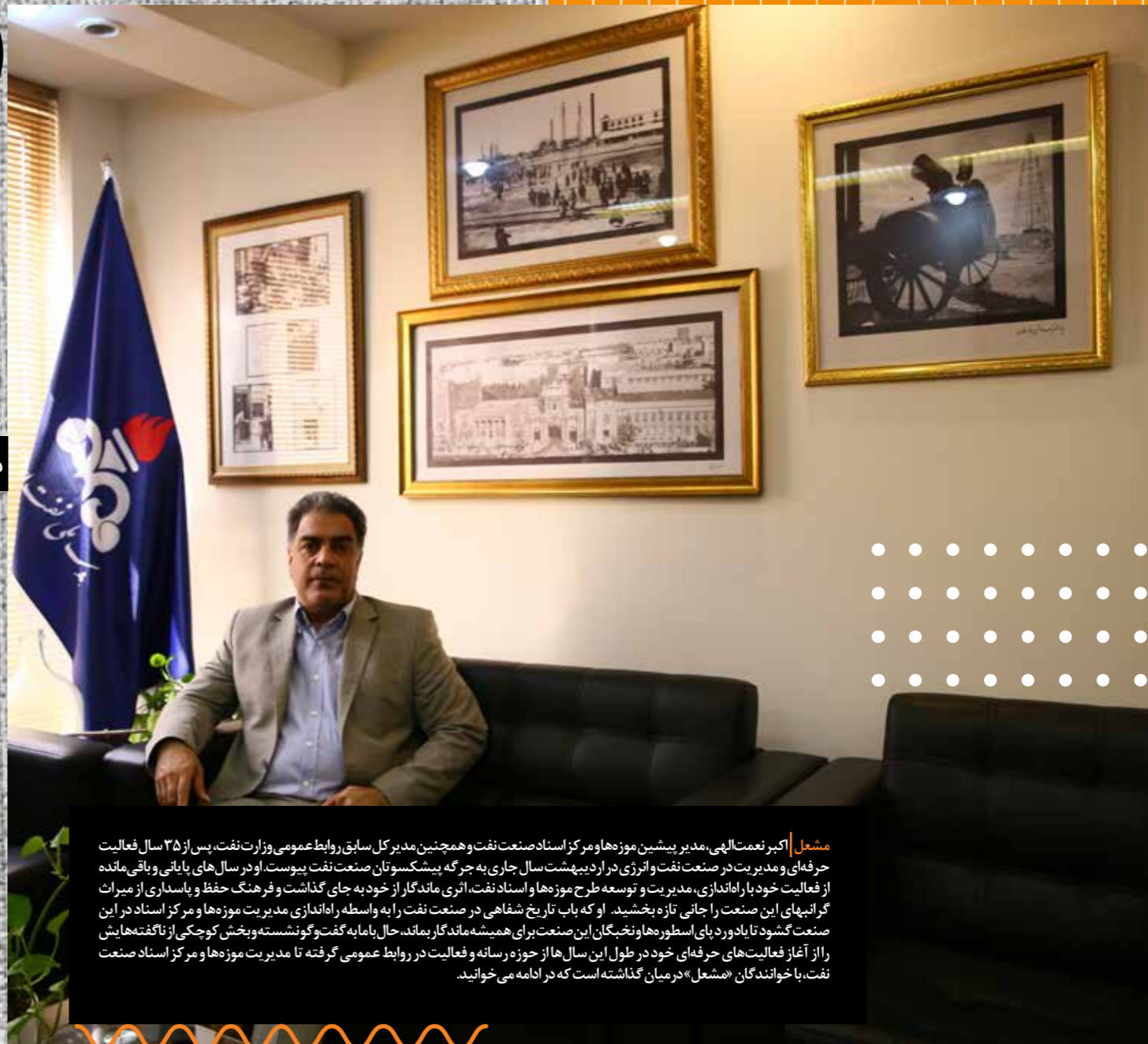
مدیران روابط عمومی باید به تمام علوم اشراف داشته باشند

با نقوه در کودکی، با فتل در جوانی

اکبر نعمت الهی در ابتدای این گفت‌وگو در خصوص انگیزه و پیشینه ورود خود به عالم رسانه و ارتباطات از آغاز تا کنون می‌گوید: در تعریف مدیریت، از ویژگی‌های یک مدیر خوب، توانایی شناختن با من و به کارگیری ظرفیت‌های درونی و بیرونی افراد است. این ویژگی، خاصیتی نهفته و از کودکی با من همراه بود. از همان دوران به تشکیل جمع‌های دوستانه علاقه مند بودم و برایشان برنامه‌ریزی می‌کردم تا هدایتشان کنم. این خصوصیت به جمع خانه و خانواده هم کشیده شد. قدرت بیان خوبی داشتم و پراحتی از پس موضوعات مختلف برمی‌آمدم. این علاقه و ظرفیت همیشه با من بود و دوست داشتم کارهای جدید انجام دهم. با ورود به دانشگاه، مسیر تازه‌ای پیش رویم قرار گرفت تا این ظرفیت بالقوه را بالفعل کنم.

تحصیل در رشته علوم ارتباطات با وجود مخالفت خانواده

در سال ۱۳۴۳ با رتبه خوبی در سه رشته مختلف (روانشناسی دانشگاه شهید بهشتی، جامعه‌شناسی دانشگاه تهران و علوم ارتباطات علامه طباطبائی) برگزیده شدم. بر خلاف خواست خانواده که ادامه تحصیل در رشته روانشناسی بود، علوم ارتباطات را انتخاب کردم؛ زیرا این رشته را به روحیات خود نزدیک‌تر می‌دیدم. آن زمان، دانشکده علوم ارتباطات سابق یا همان مؤسسه عالی روزنامه‌نگاری از سوی مصباح‌زاده، نماینده مجلس و مدیرمسئول روزنامه کیهان تأسیس و اداره می‌شد تا روزنامه‌نگار تربیت کند که البته رشته روابط عمومی هم جزئی از رشته‌های تحصیلی این مؤسسه به‌شمار می‌رفت؛ اما رشته علوم ارتباطات در این دانشکده تدریس می‌شد و من نیز در این مرکز، تحصیلات خود را آغاز کردم. مهدی فرقانی و مر حوم حسین قندی نیز در این مؤسسه تحصیل کرده و تربیت شدند. این رشته تحصیلی را تا مقطع دکترا ادامه دادم و حدود ۴۰ سال است که در این زمینه فعالیت می‌کنم.

مشعل اکبر نعمت الهی، مدیر پیشین موزه‌ها و مرکز اسناد صنعت نفت و همچنین مدیر کل سابق روابط عمومی وزارت نفت، پس از ۳۵ سال فعالیت حرفه‌ای و مدیریت در صنعت نفت و انرژی در اردیبهشت سال جاری به جرگه پیشکسوتان صنعت نفت پیوست. او در سال‌های پایانی و باقی مانده از فعالیت خود با راهاندازی، مدیریت و توسعه طرح موزه‌ها و اسناد نفت، اثری ماندگار از خود به جای گذاشت و فرهنگ حفظ و پاسداری از میراث گرانبهای این صنعت را جانی تازه بخشید. او که باب تاریخ شفاهی در صنعت نفت را به واسطه راهاندازی مدیریت موزه‌ها و مرکز اسناد در این صنعت گشود تا یادآور دای اسطوره‌ها و نخبگان این صنعت برای همیشه ماندگار بماند، حال با مایه گفت‌وگو نشست و بخش کوچکی از ناگفته‌هایش را از آغاز فعالیت‌های حرفه‌ای خود در طول این سال‌ها از حوزه رسانه و فعالیت در روابط عمومی گرفته تا مدیریت موزه‌ها و مرکز اسناد صنعت نفت، با خوانندگان «مشعل» در میان گذاشته است که در ادامه می‌خوانید.

شناخت، عنصر اصلی اعتماد

نعمت‌الهی در پاسخ به سؤال ما در برشمردن ویژگی‌های خود و علت انتخاب وزیر نفت در انتصاب ایشان به عنوان مدیر کل روابط عمومی وزارت نفت می‌گوید: یکی از مهم‌ترین دلایل ایشان، شناختی بود که از من داشتند، آقای زنگنه افرادی را که نمی‌شناسد، سخت می‌پذیرد. موضوع دیگر، پرکاری و شناخت من نسبت به حوزه فعالیت‌های روابط عمومی بود و همچنین اعتماد. وقتی می‌خواستیم از مدیری‌ت روابط عمومی گذاره‌گیری کنیم، ایشان به من گفت فردی را با ویژگی‌های خود پیدا کن. در پاسخ گفتم این فردی که شما می‌خواهید، یعنی همان اکبر نعمت‌الهی‌ام! چند نفری را می‌شناختم و معرفی کردم و از ایشان درخواست کردم به شناخت من نسبت به افراد اکتفا کنند. مهندس زنگنه برای انتخاب مدیر به این سه ویژگی یعنی شناخت، پرکار و معتمد بودن بسیار اعتقاد داشت، بویژه گزینۀ اول.

روابط عمومی شاه‌مهر دانست

مدیر کل سابق روابط عمومی وزارت نفت در ادامه با برشمردن ویژگی‌های کلیدی یک مسئول یا کارشناس حوزه روابط عمومی می‌گوید: رشته روابط عمومی، میان رشته‌ای و میان علمی است. ما در این رشته خیلی یاد می‌گیریم و باید یاد بگیریم. به دلیل اینکه یکی از ویژگی‌های اصلی این رشته است. کسی که در این حوزه فعالیت می‌کند، باید به تمام علوم - البته نه به طور کامل - اشراف داشته باشد. شما باید بدانید با یک مدیر چگونه صحبت کنید و با مردم عادی چگونه؟ در این رشته باید به موضوعات فرهنگی، خبری، عکس، تبلیغات، نش، طراحی و... آگاه باشید تا بتوانید با متخصصان مربوط به این حوزه‌ها تعامل برقرار کنید. باید کار را بشناسید هر چند کم... روابط عمومی شاه‌مهر است. من با اینکه در مدت کوتاهی رئیس امور اداری و پشتیبانی بودم و شاید ارتباطی با موضوع روابط عمومی نداشتم؛ اما اعتقاد داشتم با توجه به اشرافم در حوزه روابط عمومی، در این کار موفق‌تر از بقیه عمل می‌کردم، چون راه ارتباط با مردم را می‌شناختم. اما این را بدانید، انبهای روابط عمومی در سازمان‌ها بی‌بست است و بعد از آن چیزی نیست. به همین دلیل یک مدیر روابط عمومی خوب، باید توانایی‌های دیگری هم داشته باشد تا وقتی به بن‌بست رسید، مسیرش را ابرحی و با تکیه بر توانایی‌هایش ادامه دهد؛ اما به طور کلی، افراد فعال این حوزه، در کارهایی که با علوم انسانی سروکار دارند، موفق‌ترند.

موزه‌ها اولین دیگر در کارنامه کاری

نعمت‌الهی یادآور می‌شود: فکر و ایده ایجاد موزه‌های صنعت نفت، به دوره قبلی وزارت مهندسی زنگنه بازمی‌گردد. آن دوره مهندس نعمت‌زاده، مدیر عامل وقت شرکت پتروشیمی و من به عنوان مدیر کل روابط عمومی وزارت نفت، پیگیر راه‌اندازی این مجموعه بودیم. مطالعات و بررسی‌های اولیه انجام شد. مشاور هم گرفتیم که در این زمینه به ما کمک کند که البته خیلی کارساز نبود؛ چرا که موضوع موزه صنعتی آن هم صنعت نفت، موضوعی بسیار جدید و فعالیت نو یا بود؛ البته ناگفته‌نماند که در حال حاضر هم متأسفانه مشاوران و پیمانکاران کار بلد در این زمینه در ایران محدود هستند، چون اغلب کار کتابخانه‌ای می‌کنند و تجربه اجرایی چندانی ندارند. در دوره اول وزارت مهندسی زنگنه، ما ساختمان پاسداران را به عنوان پایلوت موزه‌های نفت انتخاب کردیم. اشیاء و اسناد بی‌شماری جمع‌آوری شد؛ اما کار به نتیجه نرسید؛ چرا که ساختمان کوشک را به عنوان محل استقرار موزه نفت در نظر گرفته بودیم و این موضوع در شورای معاونین مورد موافقت قرار نگرفت و چون این رویداد در اواخر سال‌های پایانی دولت اتفاق افتاد و دولت جدید به روی کار آمد، متوقف ماند تا سال ۱۳۹۲. در این سال، طرح راه‌اندازی موزه‌های نفت را دوباره در جلسات شورای معاونین مطرح کردیم. کاری که نیمه‌تمام رها شده بود و اعتقاد داشتم با تغییر فضا، بهتر می‌شد آن را دنبال کرد. موضوع مورد موافقت قرار گرفت و در جلسه شورا تصویب و حکم آن به من به عنوان مجری ابلاغ شد. قرار شد نه تنها در تهران؛ بلکه در شهرهای آبادان و مسجدسلیمان هم موزه داشته باشیم. در ادامه مسیر، برای هر سه منطقه مشاور گرفتیم که جز منطقه تهران، مابقی طرح خوبی ارائه ندادند و با آنچه مادر ذهن داشتیم و انتظار می‌رفت، متفاوت بود. طرح مطالعاتی موزه تهران از سوی پیمانکار به صورت جدی، با دقت و با استناد به موقعیت و واقعیت‌های بر گرفته از نفت در ۸ جلد تهیه شد. آن موقع من در این زمینه کم‌تجربه بودم. وقتی وارد این عرصه شدم، نمی‌دانستم در چه وضعیتی قرار دارم؛ اما به مرور زمان و کارهای صورت گرفته متوجه شدم که خودنقشی‌ها از همه بهتر می‌توانند این کار را انجام دهند، چون نفت را بهتر می‌شناسند. مثلاً موزه مسجدسلیمان را به آقای دکتر خدادادیان سپردم که خود مسجدسلیمانی است. او متوجه شد ما چه می‌خواهیم و کار را می‌دانست.

با دست خالی شروع کردیم

مدیر کل سابق روابط عمومی وزارت نفت از اولین‌هایی می‌گوید که به واسطه نفت وارد کشور شده‌اند: در شروع کار با چالش‌های زیاد و متفاوتی دست به گریبان بودیم. با اینکه نفت در خیلی از موضوعات اولین بود و اولین‌ها به واسطه نفت وارد کشور شدند، اما کسی چیزی از آن نمی‌دانست؛ حتی خودنقشی‌ها! به عنوان مثال به خاطر دارم، به دنبال اسامی مسئولان روابط عمومی از ابتدای راه‌اندازی صنعت نفت می‌گشتیم. هیچ فهرست و آماری از آنها در دسترس نبود. از اشیاء و اسناد قدیمی

کارنامه ۷ ساله موزه‌های نفت در یک نگاه

در خزینه در مسجدسلیمان و... قابلیت ثبت جهانی دارند. در این مدت کوتاه به غیر از موزه نفت سبزوآر که در سال ۱۳۸۴ به بهره‌برداری رسید، ۴ موزه در شهرهای تهران، آبادان و کرمان راه‌اندازی شد. ۷ موزه دیگر در فرایند برنامهریزی برای شروع عملیات اجرایی قرار دارند، همچون موزه‌های اکتشاف، حفاری و تولید در مسجدسلیمان، موزه بخش مشهد، موزه کارخانه حلب‌سازی و حلب پرکنی کرمانشاه و... که اگر شرایط فراهم شود و دولت بعدی همکاری کند، به بهره‌برداری خواهند رسید. ۱۴ موزه دیگر نیز در مناطق مختلف شناسایی شده‌اند که در حال بررسی و انجام مطالعات اولیه هستند.

نعمت‌الهی می‌گوید: در طول راه‌اندازی مدیریت موزه‌ها و مرکز اسناد صنعت نفت، تاکنون حدود ۱۱ هزار اثر و شی‌موزه را از سراسر کشور گردآوری کرده‌ایم. اشیاء بسیار شاخصی که حتی کارخانه سازنده‌اش آن را ندارد. بیش از ۳۰ میلیون برگ سند را از واحدهای مختلف در صنعت نفت جمع‌آوری کردیم. حدود ۱۳۰ بنای تاریخی مرتبط با صنعت نفت را شناسایی کردیم که از این تعداد ۱۲۴ اثر در فهرست وزارت میراث فرهنگی ثبت ملی شده است. تاکنون هیچ سازمان و ارگانی چنین اقدامی انجام نداده است. برخی از این بناها همچون اسکله آبادان، چاه شماره (یک) مسجدسلیمان، راه آهن

موزه، کانون اتصال گذشته و آینده صنعت نفت

نعمت‌الهی تأکید می‌کند: کاری که انجام شد، کاری شاخص در صنعت نفت بود که به نفع کارکنان و نسل‌های بعدی این مرز و بوم است. تاریخ صنعت نفت و موزه‌ها یک کلاس آموزشی برای کسانی که تازه به صنعت نفت پیوسته یا می‌پیوندند، محسوب می‌شود. آنهایی که از گذشته نفت چیزی نمی‌دانند، با مراجعه به تاریخ و موزه‌های نفت، این صنعت را دوباره از نو خواهند شناخت، ایده خواهند گرفت، فکر تولید خواهند کرد. اگر موزه فناوری نفت در تهران راه‌اندازی و جای آن مشخص شد، گام بزرگی در این مسیر برداشته شده است. بسیاری از کشورها حتی با اینکه نفت ندارند مثل آلمان، موزه صنعت نفت دارند. کشورهای که سابقه طولانی در استخراج نفت ندارند، مثل نروژ، موزه نفت استاوتنگر دارد که قدمت آن به قدمت استخراج نفت در این کشور می‌رسد یا موزه‌های نفت مالزی، باکو یا قطر؛ اما ما در ایران، موزه بزرگی که همه فعالیت‌های صنعت نفت را در خود داشته باشد، نداریم. موزه مسجدسلیمان با رویکرد اکتشاف، حفاری و تولید نفت، بخشی از فرایند صنعت نفت را به نمایش خواهد گذاشت. ما باید گذشته و آینده نفت را به هم متصل کنیم که بهترین مکان، موزه فناوری خواهد بود که امیدواریم در دولت بعدی به سرانجام برسد.

«مشعل»، گنجینه بزرگی است

نعمت‌الهی در ادامه با اشاره به اهمیت و جایگاه نشر به کارکنان صنعت نفت (مشعل) می‌گوید: «مشعل»، به عنوان نشر به داخلی وزارت نفت، گنجینه بزرگی است که دستاوردهای صنعت نفت از گذشته تا کنون در آن نهفته است. «مشعل»، یکی از وسایل ارتباط با خانواده صنعت نفت است که باید به دست تمام اعضای این خانواده برسد. حذف نشریات در صنعت نفت صرفه‌جویی نیست. ما با این اقدام، کار فرهنگی را از بین می‌بریم. پروژه‌های بزرگی در نفت انجام می‌شود که بسیار هزینه‌دار دامور فرهنگی در مقابل، بسیار کم‌هزینه است. این که شائرا محدود کنیم، فیلم‌نماشیم، این به معنی صرفه‌جویی نیست. این نوع نگاه مسئولان به امور فرهنگی، متأسفانه کیفیت کار را کاهش داده است. نشریات و عکس‌ها منابع و مرجع صنعت نفت هستند. با رجوع به تصاویر، به گذشته نفت پی می‌بریم و اینکه در سال‌های گذشته در نفت چه گذشته است. منبع رجوع به گذشته، نشریه‌های نفتی هستند که موضوعات مختلفی را از اعم از اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی، صنعتی و... در بر می‌گیرند. هزینه برای روابط عمومی، اطلاع‌رسانی و انتشارات اسراف نیست. پس انداز است برای آینده. به واسطه آنها آیندگان پی می‌برند مثلاً منطقه عملیاتی مسجدسلیمان در چند سال گذشته چگونه بوده، کارکنان یا مردم در آنجا چه می‌کردند، به طور کلی کارنامه و عملکرد دشما چیست. از جمله کارهایی که در مدیریت موزه‌ها، دستور انجامش را دادیم، تهیه گزارش تصویری از موضوعات اجتماعی و صنعتی مناطق نفتی بود که سال‌ها بعد می‌توان به آنها مراجعه و با زمان حال مقایسه کرد که در این مناطق چه تغییراتی صورت گرفته است.

سندهایی داشتیم که وقتی به آنها دست می‌زدید، به خاک تبدیل می‌شدند. اغلب آنها با دقت تمام مرمت شده‌اند. از دیگر اقدامات ما در کنار حفظ اشیاء و اسناد، شناسایی و حفظ ابنیه‌های قدیمی صنعت نفت بود. خیلی از این بناها تخریب یا فروخته شده‌اند، هنوز هم این اتفاق می‌افتد. ما توانستیم تا جای ممکن جلوی این کار را بگیریم. میراث صنعتی ما یک بار به وجود آمده و دیگر تولید نخواهد شد. هر چه نگه داریم، ارزشمند است. من گام اول را در این مجموعه، گردآوری قرار دادم تا جلوی پیشروی و نابودی این میراث گرفته شود. به مرور زمان تسکيلات موزه شکل گرفت و بخش‌های مختلف از جمله پشتیبانی، مرکز اسناد و گنجینه اشیاء را شامل شد. این سازمان در حوزه وزارت نفت ثبت شده و ردیف بوده گرفت.

نیروگاه برق تمبی از سرویس عملیاتی خارج شد

آن و همچنین برای مصرف تلمبه خانه نفت که نزدیک آن قرار دارد رسیده است. موزه نیروگاه برق تمبی، یکی از پایلوت های پنجگانه زنجیره موزه های نفت در مسجدسلیمان و یکی از قدیمی ترین نیروگاه های بخار و گازی تولید برق در ایران و خاورمیانه است.

میلادی نصب شد. در سال ۱۹۵۹ کارخانه برق تمبی جمعا در حدود ۶۶ هزار کیلووات ساعت برق تولید کرده است که از این مقدار ۶۲۵۰۰ کیلووات ساعت آن به مصرف کارهای صنعتی در روشنایی ناحیه مسجدسلیمان رسیده و مابقی برای مصرف خود کارخانه و محوطه اطراف

بصورت سه شیفت حضور و فعالیت داشتند. خارج کردن این نیروگاه از سرویس عملیاتی و جمع آوری خطوط انتقال از دکل های هفت گانه و تاریخی آن، موزه میراث صنعتی نیروگاه برق تمبی از این پس بصورت کامل در اختیار مدیریت موزه های صنعت نفت خواهد بود. ساختمان و تاسیسات نیروگاه برق تمبی در واقع قسمت جدید نیروگاه مذکور است و در ساختمانی قرار دارد که از سال ۱۹۴۸ و زمانی که کمپانی نفت به فکر توسعه کارخانه قدیمی افتاد، ایجاد شد. در آن سال سفارش دو توربین گازی هریک به ظرفیت ۴ هزار کیلووات به کارخانه Brown Boveri سوئیس داده شد و این دو توربین در سال های ۱۹۵۵ و ۱۹۵۶

موزه نیروگاه برق تمبی از مدار تقسیم شبکه برق خارج و به صورت کامل در اختیار مدیریت موزه های صنعت نفت قرار گرفت. همزمان با خجسته سالروز آزادسازی خرمشهر، نیروگاه گازی برق تمبی به صورت کامل از مدار توزیع شبکه برق رسانی خارج شد و ضمن آزادسازی عرصه و حریم، به صورت کامل در اختیار نماینده مدیریت موزه های صنعت نفت در مسجدسلیمان قرار گرفت. این بنای میراث صنعتی ایران پیش از این و در تاریخ هشتم خردادماه ۶۸ با شماره ۳۱۷۲۱ در فهرست آثار ملی کشور ثبت شده بود، اما به دلیل توزیع برق در اتاق کنترل آن کارکنان اداره برق شرکت بهره برداری نفت و گاز مسجدسلیمان نیز در آن

سند ۱۳۳ ساله نفتی منتشر می شود

همزمان با سالروز اکتشاف نفت در خاورمیانه سند تاریخی نفتی با قدمت بیش از یک قرن رونمایی می شود. همزمان با پنجم خرداد، سالروز اکتشاف نفت در ایران و خاورمیانه و روز مسجدسلیمان، سند تاریخی ۱۳۳ ساله نفتی در صفحه رسمی موزه نفت مسجدسلیمان منتشر می شود. این سند مهم تاریخی حاوی گزارش حفاری چاه شماره یک مسجدسلیمان در تاریخ پنج خرداد ۱۲۸۷ خورشیدی (BORING LOG NO 1 OF WELL NO ۱۹۰۸۰۲۶ may ۱۹۰۸) است که در صفحه اینستاگرام موزه نفت مسجدسلیمان به نشانی: https://instagram.com/m.is_oil_museum به نمایش گذاشته می شود.

کتاب «ارمنی ایران و صنعت نفت» به زودی منتشر می شود

همراه داشته و خاطرات و یادگارهایی نیز برای دیگر همشهریان و هموطنان خود ایجاد کرده اند که در چند واژه قابل تعریف است: همدلی، مهربانی، صداقت و حس خوب آنچه امروز «همزیستی مسالمت آمیز» نامیده می شود... مجوز انتشار کتاب «ارمنی ایران و صنعت نفت» به تازگی صادر شده و توسط «نشر برسم» به بازار کتاب ارایه خواهد شد.

کتاب «ارمنی ایران و صنعت نفت» تاریخ شفاهی همزیستی مسالمت آمیز در شرکت-شهرهای نفتی ایران، تازه ترین تألیف «فرشید خدادادیان»، محقق و پژوهشگر تاریخ نفت ایران به زودی منتشر می شود. از متن کتاب: «ایرانیان ارمنی همچون دیگر ایرانیان و سایر کسانی که از مناطق مختلف جهان در شرکت-شهرهای نفتی ایران حضور و اشتغال داشتند، خاطرات و یادگارهای خود را از آن ایام به

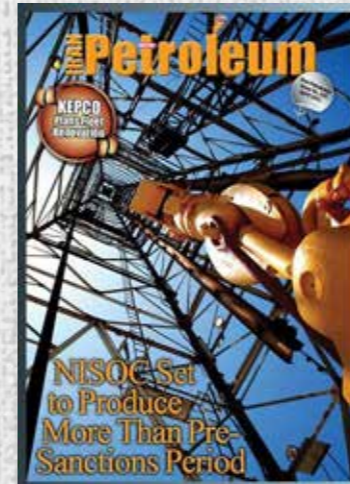
بانگ فیدوسی در سرزمین نفت نواخته شد

فوران کرد. عمق چاه ۲۶۰ متر بود. دومین چاه که ۱۰ روز بعد به نفت رسید، ۳۰۷ متر عمق داشت. وجود نفت فراوان در ایران اثبات شد و صنعت نفت ایران فعالیت خود را آغاز کرد. حفاری این چاه زیر نظر رینولدز در سال ۱۲۸۶ خورشیدی شروع شد. از این چاه ۳۶۰ متری (۱۱۷۹ پا) روزانه ۲۶ هزار لیتر (۸ هزار گالن) نفت به دست می آمد. سوخت ماشین های استخراج نفت با سوختن زغال، چوب درخت و نفت های سطح الارضی زیر دیک های آب تأمین می شد. از سال ۱۲۸۷ تا ۱۳۳۴ شمسی، حدود ۳۰۰ چاه نفت دیگر در مسجدسلیمان حفر و بیش از ۱۰۰ میلیون تن نفت از آنها استخراج شد. چاه شماره ۱ هم اکنون در مرکز شهر مسجدسلیمان به صورت موزه نگهداری می شود.

به مناسبت یکصد و سیزدهمین سالروز اکتشاف نفت در ایران و خاورمیانه بانگ فیدوسی در شهر مسجدسلیمان نواخته شد. همزمان با سالروز آغاز عصر نفت در ایران و خاورمیانه و روز مسجدسلیمان و به پاسداشت یکصد و سیزده سال تلاش و ایثارگری نسل های مختلف کارکنان خدمت صنعت نفت، آژیر یادمان این روز بزرگ و تأثیرگذار، روز چهارشنبه (پنجم خرداد) از محل موزه چاه شماره یک مسجدسلیمان و سایت میراث صنعتی گودگردسازی سابق بی بی یان و موزه نفت مسجدسلیمان به صدا در آمد. در نخستین ساعات روز پنجم خردادماه سال ۱۲۸۷ شمسی (۱۹۰۸ میلادی)، نفت برای نخستین بار در خاورمیانه از محله دره خراسان شهر مسجدسلیمان در استان خوزستان فوران کرد. منته حفاری به لایه نفت دار چاه شماره ۱ مسجدسلیمان بر خورد و نفت با فشار از چاه

انتشار نشریه ایران پترولیوم هزینه نیست، پس انداز فرهنگی است

مدیر کل سابق روابط عمومی وزارت نفت با اشاره به اهمیت و ضرورت و علت شکل گیری نشریه ایران پترولیوم (ماهنامه انگلیسی زبان وزارت نفت) اینگونه توضیح می دهد: در مجموع های همچون وزارت نفت که تعاملات بین المللی بی شماری دارد و شرکت های تراز اول دنیا فعالیت های آن را دنبال می کنند، لازم بود رسانه ای بین المللی داشته باشیم. هر سازمانی در دنیا نشریه و مجله دارد که حرف ها و مواضع رسمی خود را از طریق آن به مخاطبان می گوید. پس ضروری بود که برای صنعت پرکاری همچون صنعت نفت، نشریات داخلی و بین المللی در نظر بگیریم. نشریه انگلیسی زبان ایران پترولیوم، مجله ای تخصصی است که همچنان منتشر می شود. آن زمان که کاغذی بود، به تمامی سفارخانه ها در داخل و خارج از کشور و شرکت های بین المللی فعال در حوزه نفت و گاز ارسال می شد؛ اما متأسفانه دیگر کاغذی نیست و به صورت مجازی منتشر می شود. مجله های خوب دنیا هنوز کاغذی چاپ می شوند. امیدوارم دوباره «مشعل» و ایران پترولیوم کاغذی شود.

شان، نخستین پایگاه اطلاع رسانی در کشور

وانرژی از ما بربایند. توجهات را به موضوع نفت جلب کردیم تا جایی که نفت، جایگاه مهمی در بخش اقتصادی و انرژی در خبرگزاری ها پیدا کرد. در ادامه وارد مطبوعات شدیم. صفحه نفت و انرژی در مطبوعات شکل گرفت. شاننا به مرور، به یک رسانه تخصصی تبدیل شد. هنوز هم رسانه ای را در کشور در حوزه نفت، همچون شاننا سراغ ندارم. منبع و مرجع مهمی در این حوزه به شمار می رود و بهترین رسانه تخصصی در کشور است؛ اما متأسفانه عده ای نگذاشتند جایگاه واقعی خود را پیدا کنند؛ زیرا قدرت و توان اداره آن را نداشتند که بتوانند حفظش کنند. برای همین می خواستند شاننا نباشد. البته مهندس زنگنه هم خیلی تمایلی به توسعه این رسانه نداشت؛ چرا که نگران بود به واسطه این رسانه، اخبار اشتباه منتشر شود. به او اطمینان دادم که اینگونه نخواهد شد. به او گفته می شد که خبرگزاری و رسانه ای وجود ندارد که بی اشتباه باشد و با وجود شاننا، رسانه ای خواهیم داشت که شما می توانید از طریق آن موضع خود را به آسانی مطرح کنید. شاننا ماند... از بر نامه های من برای این مجموعه، آن بود که رادیو تلویزیون راه بیندازم تا مستقل از صدا و سیما، اخبار مربوط به خود را منتشر کند. رئیس اسبق شورای سیاست گذاری نمایشگاه بین المللی صنعت نفت، در پایان از نمایشگاه نفت به عنوان یادگاری خود برای صنعت نفت یاد می کند و در خصوص این دستاورد در اداره کل روابط عمومی وزارت نفت می گوید: سابقه من در برگزاری

متولی راه اندازی پایگاه اطلاع رسانی نفت و انرژی (شاننا)، در خصوص نحوه شکل گیری این مرکز اطلاع رسانی به عنوان بخشی از کارنامه کاری خود در صنعت نفت توضیح می دهد: در دوره اول وزارت مهندس زنگنه در حوزه صنعت نفت، با توجه به تکثر نداشتن رسانه ها و مطبوعات، اطلاع رسانی در این حوزه بدرستی و بموقع انجام نمی شد. همان موقع بود که لازم دیدم رسانه ای در این خصوص راه اندازی شود تا اخبار مربوط به صنعت نفت را پوشش دهد. موضوع را با وزیر مطرح کردم تا خودمان محتوا تولید کنیم. در آن دوره جز خبرگزاری ها، رسانه ای تحت عنوان پایگاه اطلاع رسانی وجود نداشت. با موافقت مهندس زنگنه و با کمک اهالی قدیمی رسانه و تشکیل جلسات و بررسی های لازم، شاننا راه اندازی کردیم. شاننا، اولین پایگاه اطلاع رسانی در کشور بود که راه اندازی شد آن هم در حوزه تخصصی نفت و انرژی. در آن دوره هیچ وزارتخانه و سازمانی چنین پایگاهی نداشت. با کمک افراد باتجربه ای همچون آقایان آربن خواه، اسلامی فرد، جعفری و خادم المله کار شروع و دبیری سرویس ها به قدیمی ها سپرده شد و خبرنگاران، جوانان تازه کار بودند. فعالیت خود را از دواتاق کوچک شروع کردیم و بعد ساختمانی در خیابان آرش گرفتیم و بعد هم که توسعه پیدا کرد تا به الان. فعالیت و اقدامات همکاران در این مرکز، آنقدر چشمگیر بود که خبرگزاری های بزرگ تلاش می کردند گوی سبقت را در حوزه نفت

طرح‌های جمع‌آوری گازهای مشعل شرکت نفت مناطق مرکزی ایران با امضای سومین قرارداد برای میدان خشت تعیین تکلیف شدند. رامین حاتمی، مدیرعامل این شرکت گفت: براساس شیوه‌نامه نحوه دادوستد گازهای مشعل ابلاغی از سوی وزارت نفت و با هدف جلوگیری از سوزانده شدن گازهای مشعل و برنامه‌ریزی به‌عمل آمده در این شرکت در سال ۹۹، سه قرارداد با شرکت‌های داخلی امضا شده است که با واگذاری جمع‌آوری گازهای مشعل میدان خشت به میزان ۱۰ میلیون فوت‌مکعب، گام پایانی در تعیین تکلیف گازهای مشعل در سطح شرکت نفت مناطق مرکزی ایران برداشته شد. وی افزود: این قراردادها برای جمع‌آوری گازهای مشعل

● شرکت نفت مناطق مرکزی ایران

قرارداد جمع‌آوری گازهای مشعل میدان خشت امضا شد

میدان‌های سروستان/ سعادت‌آباد، میدان‌های چشمه‌خوش، نفت‌شهر و سومار و میدان خشت با حجم در مجموع حدود ۱۰۳ میلیون فوت‌مکعب گاز در روز با شرکت‌های ایرانی امضا شده است. به گفته مدیرعامل شرکت نفت مناطق مرکزی ایران، اجرا و راه‌اندازی این قراردادها طی مدت‌زمان دو سال از آغاز قرارداد و پنج سال مرحله بهره‌برداری برنامه‌ریزی شده که با توجه به اهمیت این پروژه و لزوم پرهیز از اتلاف منابع کشور و حفظ محیط زیست با توافق طرفین این زمان قابل تمدید خواهد بود. حاتمی تصریح کرد: با جمع‌آوری و فروش گازهای مشعل این میدان‌ها، سالانه حدود ۱۱ میلیون دلار درآمد حاصل می‌شود. وی درباره پیشرفت پروژه‌ها گفت: با توجه به آماده بودن

کمپرسورهای گاز چشمه‌خوش، این طرح حدود ۲۰ درصد پیشرفت داشته و پیش‌بینی می‌شود تا پایان نیمه نخست امسال راه‌اندازی شود. در پروژه سروستان/ سعادت‌آباد هم که از کمپرسورهای موجود استفاده خواهد شد، پیش‌بینی می‌شود این پروژه نیمه نخست سال ۱۴۰۱ و دو پروژه خشت و نفت‌شهر/ سومار نیمه دوم سال ۱۴۰۱ به بهره‌برداری برسند. مدیرعامل شرکت نفت مناطق مرکزی ایران طرح ملی جمع‌آوری گازهای مشعل را بسیار مهم خواند و تصریح کرد: اجرای این طرح، ضمن جلوگیری از آلودگی‌های زیست‌محیطی ناشی از سوزانده شدن گازهای مشعل و هدررفت گاز و ایجاد و تکمیل زنجیره ارزش در فرآیند تولید گاز، سبب کسب درآمد، رونق کسب‌وکار و ایجاد اشتغال به‌ویژه در مناطق محروم پیرامونی تأسیسات نفتی می‌شود.

● شرکت بهینه‌سازی مصرف

سوخت

بررسی برقدار کردن چاه‌های کشاورزی با صفحه‌های خورشیدی

استفاده از صفحه‌های خورشیدی به‌منظور برقدار کردن چاه‌های کشاورزی و با هدف کمک به کاهش مصرف برق در نشست مشترک شرکت‌های بهینه‌سازی مصرف سوخت و توانیر بررسی شد.

این نشست به‌منظور اجرای مفاد مصوبه شماره ۱۶۶۳۰۵ شورای اقتصاد درباره طرح برقدار کردن چاه‌های کشاورزی دیزلی با استفاده از صفحه‌های خورشیدی باحضور نمایندگان شرکت توانیر برگزار شد.

در این نشست، به پیشرفت فناوری سلول‌های خورشیدی در جهان و توسعه کسب‌وکارهای مبتنی بر زیست‌بوم فناوری خورشیدی اشاره وبرهمکاری دو طرف برای

به‌کارگیری ظرفیت صفحه‌های خورشیدی به‌منظور برقدار کردن چاه‌های کشاورزی به‌عنوان طرحی ملی و مشترک تأکید شد. با اجرای این طرح و گسترش احداث نیروگاه‌های خورشیدی در روستاهای کشور، چاه‌های کشاورزی با استفاده از انرژی‌های تجدیدپذیر برقدار خواهد شد و زمانی هم که هوا تاریک یا ابری است، تلمبه‌های چاه‌ها با استفاده از شبکه برق سراسری کار می‌کنند.

● بخش فرآورده‌های نفتی منطقه تهران

افتتاح نخستین جایگاه عرضه سوخت مایع در بزرگراه شهید حکیم

کهاب(جمع‌آوری بخارات فرآورده)در حوزه عملیاتی شرکت ملی پخش فرآورده‌های نفتی منطقه تهران است.

باافتتاح جایگاه شماره ۲۸۶ در بزرگراه حکیم تهران، شمار جایگاه‌های سوخت مایع منطقه تهران به ۲۳۶ باب رسید. این جایگاه درباند شمالی بزرگراه شهید حکیم،ضلع جنوبی پارکینگ بوستان نهج البلاغه احداث شده است. این جایگاه دارای دوسکو، ۱۲نازل بنزین معمولیو ۴ نازل بنزین سوپر است وظرفیت ذخیره سازی ۹۰ هزار لیتر فرآورده را دارد .

جایگاه ۲۸۶ در زمینی به مساحت ۷۰۰ متر و با هزینه‌ای بالغ بر ۲۵ میلیارد ریال راه اندازی شده و برای تعداد ۸ نفر نیروی انسانی اشتغال زایی شده است. جایگاه احداث شده در بزرگراه حکیم،نخستین جایگاه عرضه سوخت مایع دراین بزرگراه و نخستین جایگاه سوخت باسکوی سه گانه طرح

و صنعتی که دارای مولد برق ودیزل ژنراتور هستند با ارسال تصویر قرارداد باشرکت برق یامعرفی نامه می توانندبراساس آخرین میزان تولید برق و تایید شرکت توزیع نیروی برق استان نسبت به دریافت سوخت با ثبت نام در سامانه سدف اقدام کنند. مجرد گفت:اماکن شخصی اعم ازمجمع های مسکونی وآپارتمان های مجهزبه برق اضطررا ری یادستگاه ژنراتورنیزمی توانند باثبت نام درسامانه مذکورواتخاب نزدیکترین پیمکانکار یا فروشندگی سوخت،همچنین بازدید کارشناسان نواحی تابعه شرکت ملی پخش فرآورده های نفتی، حواله الکترونیکی سوخت را دریافت کنند.

کنند. وی افزود: آن دسته از ادارات،واحدهای تولیدی

مدیرشرکت ملی پخش فرآورده های نفتی منطقه ارومیه گفت:مشترکان برق در بخش های اداری،اماکن عمومی وشخصی، برای دریافت سوخت ژنراتورمی توانند درسامانه درخوا ست فرآورده های نفتی(سدف) ثبت نام کنند.

احمد مجرد با تاکید براین که این مهم به منظورکمک به مدیریت پیک بارمصرف برق در بخش های مزبورانجام شده است، تصریح دستگاه های اجرایی یامعرفی نامه کتبی ازسوی بالاترین مقام دستگاه اجرایی ومعرفی نامه ازشرکت برق می توانند به صورت الکترونیکی در سامانه سدف به آدرس https://newtejaratasan.niopdc.ir ثبت نام

● شرکت نفت

خزر

انجام پروژه پژوهشی مستندسازی تجربیات کارکنان خزر

پروژه پژوهشی مستندسازی تجربیات کارکنان خبره شرکت نفت خزر به‌منظور ارتقای کارایی و بهبود اثربخشی فرآیندهای سازمانی برای نسل‌های بعدی با پیشرفت مطلوب در حال انجام است.

محمدسعید حسین‌زاده، رئیس پژوهش و فناوری شرکت نفت خزر گفت: به‌منظور استفاده از تجارب کارکنان خبره این شرکت و به‌منظور مستندسازی تجارب آنها برای بهبود فرآیندها، رویه‌ها سیستم‌های کاری و الگوهای سازمانی با برنامه‌ریزی‌های انجام‌شده، نشست‌هایی با حضور برخی کارکنان با سابقه در ستاد شرکت نفت خزر از سوی دانشگاه شهید بهشتی به‌عنوان مجری طرح در حال انجام است. وی افزود: در این نشست‌ها مصاحبه جامع وعمیقی از کارکنان رده‌های میانی و ارشد شرکت مشتمل برمصاحبه حضوری و ویدئوکنفرانسی انجام شده که محورهای گفت‌وگو شامل سابقه کاری و نوع فعالیت، چالش‌ها، موفقیت‌ها، فراز و فرودها و حضور آنها در واحد مربوطه به شکل خاص و در

شرکت نفت خزر به شکل عام است. رئیس پژوهش و فناوری شرکت نفت خزر، در ادامه با اشاره به انواع مدل‌ها و الگوهای متفاوت و متنوع از مدیریت دانش در سازمان‌ها تصریح کرد: فرآیند مدیریت دانش در شرکت نفت خزر به دو بخش عمده تعریف شده که مدیریت دانش ضمنی یا پنهان یا عنوان «مستند سازی تجربیات و انباشت دانش کارکنان ومدیران شرکت نفت خزر» نام‌گذاری شده، یکی از آنهاست. رئیس پژوهش و فناوری شرکت نفت خزر اظهار کرد: مدیریت دانش فرآیندی است که به سازمان‌ها کمک می‌کند اطلاعات ومهارت‌های مهم را که به‌عنوان حافظه سازمانی موضوع مدیریت سازمان‌ها را قادر می‌سازد برای حل مسائل، برنامه‌ریزی راهبردی وتصمیم‌گیری‌های مهم، به صورت کارا و موثر اقدام کنند. وی شناسایی، کسب، نگهداری، توسعه و به‌کارگیری دانش حاصل از سال‌ها کار وتجربه کارکنان ومدیران شرکت در زمینه‌های خاص با توجه به زمینه کاری

منحصربه‌فرد شرکت نفت خزر در آب‌های عمیق را هدف مهم این طرح عنوان کرد. حسین زاد تصریح کرد: به کمک این فرآیند از نابودی دانش منحصربه‌فرد و غیرقابل تکرار به وجودآمده در شرکت نفت خزر جلوگیری و زمینه

لازم برای استفاده و انتقال این منبع ارزشمند و راهبردی برای افزایش کارایی و اثربخشی، فراهم شود.

برگزاری نشست راهبردی ناوگان عملیاتی نفت خزر

نشست راهبردی ناوگان دریایی نفت خزر با حضور معاون تولید شرکت ملی نفت ایران و مدیران ارشد شرکت‌های نفت خزر و صدرا برگزار شد. فرخ علیخانی در این نشست با اشاره به دانش پیچیده حفاری در آب‌های عمیق گفت: با تمرکز مجموعه شرکت‌های نفتی همچون شرکت نفت خزر، پایانه‌های نفتی، حفاری شمال و شرکت صدرا به‌عنوان شرکت پشتیبان لجستیک در شمال کشور، همچنین بهره‌مندی از بودن زیرساخت‌های بالقوه و همکاری مناسب میان این شرکت‌ها می‌توان در آینده نزدیک زنجیره فعالیت در حوزه نفت و گاز شمال کشور را تکمیل کرد و توسعه داد.

الزام‌های نظام مدیریت دارایی‌های فیزیکی در شرکت ملی مناطق نفت‌خیز جنوب استقرار یافت و شرکت بهره‌برداری نفت و گاز مارون به‌عنوان پایلوت برای استقرار این نظام انتخاب شد.

ماشاءالله فتاحی‌نایب‌امینده شرکت ملی مناطق نفت خیز جنوب دراستقرار نظام مدیریت دارایی‌های فیزیکی گفت:نظام‌نامه مدیریت دارایی‌های فیزیکی صنعت نفت نخستین‌بار در سال ۱۳۹۳ بر مبنای الگوی قابلیت اطمینان جان کمبل به‌نام آپتایم (Uptime) از طرف معاونت مهندسی، پژوهش و فناوری اداره کل نظام مدیریت دارایی‌های فیزیکی وزارت نفت به مناطق نفت‌خیز جنوب و شرکت‌های دیگر وزارت نفت ابلاغ شد.

وی با بیان این که مدیریت دارایی های فیزیکی بامحورنگهداشت برمبنای چرخه عمر تجهیزات استوار است، افزود:این نظام نامه مدیریتی، شیوه‌ها و فعالیت‌هایی منظم و هماهنگ را برای سازمان ازطریق مدیریت دارایی‌ها،سیستم‌های دارایی ها وهزینه‌ها، همچنین تعیین ریسک‌ها وعملکردآنها درچرخه عمر دارایی‌هابا هدف تحقق برنامه راهبردی سازمانی، به طور بهینه و پایدار مدیریت می‌کند. نماینده شرکت ملی مناطق نفت‌خیز جنوب دراستقرارنظام مدیریت دارایی‌های فیزیکی اظهار کرد: دارایی شامل کارخانه، تجهیزات، اموال، ساختمان‌ها، وسایل نقلیه نیروی انسانی، برنامه‌ها و حتی دارایی‌های نامشهود مانند اعتبار، روحیه، مالکیت معنوی و حسن

- شرکت ملی گاز ایران**

تشریح پروژه‌های مهم مهندسی و توسعه گاز در سال ۱۴۰۰

مدیرعامل شرکت مهندسی و توسعه گاز ایران از بهره‌برداری چند پروژه مهم در زمینه ایستگاه‌های تقویت فشار گاز در نیمه نخست امسال خبر داد. بهرام صلواتی گفت: اکنون چند پروژه در زمینه تاسیسات تقویت فشار گاز به‌طور هم‌زمان پیش می‌رود تا گازهای تولیدی در عسلویه با فشار مناسب در سراسر کشور جاری شده و به مبادی مصرف برسد. وی به بهره‌گیری از دانش ایرانی و استعداد مهندسان کشور در فرآیند طراحی، نصب و راه‌اندازی ایستگاه‌های تقویت فشار گاز در سال تولید، پشتیبانی‌ها و مانع‌زدایی‌ها اشاره و تصریح کرد:تازه‌ترین دستاورد شرکت مهندسی و توسعه گاز در زمینه ایستگاه‌ها در استان فارس و شهرستان لامرد به ثمر نشسته است و تاسیسات تقویت فشار گاز خیر گو و

مدیرعامل شرکت گازاستان خوزستان از ۹۶ درصد مصرف گاز این استان دربخش صنعتی خبر داد.

عبدالله ابول‌پور با بیان این که استان خوزستان

شهرت می‌شود که ارزش مشخص در سازمان دارد. فتاحی‌نیا گفت: روش Uptime بیشتر برفعالیت‌های نگهداری و تعمیرات متمرکزاست از این رو بخش نگهداشت تجهیزات با تقویت نرم‌افزار نگهداری و تعمیرات CMMS ادامه یافت و با پیشرفت روش‌های نوین الزام‌های نظام مدیریت دارایی در جهان، الگوی

- شرکت گاز استان خوزستان**

مصرف بیش از ۹۶درصدی گاز در بخش صنعتی

رتبه سوم کشور درمصرف گاز را دارد، افزود: درصورت راه‌اندازی پالایشگاه اندیمشک، این استان پس از تهران، رتبه دوم کشور در مصرف گاز خواهد داشت.

وی با اشاره به مقدار گازمصرفی دربخش خانگی افزود: خوزستان کمتر از چهار درصد در بخش خانگی گاز مصرف می‌کند و این موضوع نشان از بالا بودن ظرفیت‌های این استان در بخش صنعتی است. مدیرعامل شرکت گاز استان خوزستان تصریح کرد: خوزستان بیش از یک میلیون و ۲۰۰هزار مشترک خانگی دارد که از این تعداد حدود ۸۰ درصد خانوار در شهرها و ۲۰درصد خانوار در روستاها ساکن هستند.

ابول‌پوربا بیان اینکه بیشترین مقدار گازمصرفی در صنایع بزرگ است، اظهار کرد: فولاد، لوله‌سازی، نیروگاه‌ها، پالایشگاه‌هاوپتروشیمی،صنایعی هستند که بیشترین مقدارمصرف گاز را به خود اختصاص می‌دهند.

- شرکت ملی مناطق نفت خیز جنوب**

استقرار نظام مدیریت دارایی‌های فیزیکی

دیگری از مدیریت دارایی‌های فیزیکی براساس استاندارد ایزو ۵۵۰۰۰ وهماهنگ با آن از سوی مؤسسه مدیریت دارایی (IAM) تبیین و ارائه شد. وی عنوان کرد: این موضوع که از طریق سازمان‌های نظارتی پایش می‌شد، بازنگری و سند سیاست‌های کلی و الزام‌های نظام مدیریت دارایی‌های فیزیکی به شماره MOP-AM-PAR-۰۱ از طرف معاون مهندسی، پژوهش و فناوری تأیید و اسفند ۹۸از طرف وزیر نفت تصویب و ابلاغ شد. به گفته وی بر اساس این ابلاغیه، مازول‌های مورد ارزیابی الگوی IAM به ۳۹ مازول رسید که گسترش قابل توجهی نسبت به الگوی Uptime داشت. نماینده شرکت ملی مناطق نفت‌خیز جنوب در استقرار نظام مدیریت دارایی‌های فیزیکی با بیان اینکه به‌منظور هماهنگی واجرای این نظام‌نامه کمیته راهبری درمناطق نفت‌خیز جنوب تشکیل شد، تصریح کرد: استقرار نظام مدیریت دارایی‌های فیزیکی در شرکت ملی مناطق نفت‌خیز جنوب با این وسعت نیاز به ساختار سازمانی و بودجه داشت، از این رو ابتدا برای کاهش دویاره کاری و به دست آوردن تجارب لازم شرکت بهره‌برداری نفت و گاز مارون به‌عنوان پایلوت انتخاب شد.

- منطقه ۴ عملیات انتقال گاز**

افزایش پایداری انتقال گاز

مدیر منطقه ۴عملیات انتقال گاز گفت: درحرحکتی ابتکاری با تأمین گاز بخشی از گاز مشهد از گاز محبوس‌شده

در خط لوله ۱۶ اینچ نم‌زدایی و ۱۶ اینچ کلات - در گز، گام بزرگی برای پایداری گاز در حوزه سرزمینی این منطقه برداشته شد.محمد کامل افزود:انتقال پایدار گاز به‌عنوان یکی از اولویت‌های اساسی فعالیت درمناطق عملیاتی مطرح است، از این رو این منطقه نیز با اجرای برنامه‌های مختلف و ابتکاری سعی در ایجاد محیطی امن و ایمن برای هموطنان در گستره سرزمینی خود دارد. وی ادامه داد: این منطقه به لحاظ قرارگرفتن در سر شاخه‌های تولید و دارا بودن حدود ۳،۵ میلیون مشترک در پنج استان خراسان شمالی، رضوی، جنوبی و بخش‌هایی از سمنان و گرگان، برای

فتاحی‌نیا تصریح کرد: باهمکاری شرکت‌های مشاور،نمایندگان شرکت نفت وگازمارون و ستاد مناطق نفت خیز جنوب شرح کار استقرار نظام دارایی فیزیکی تهیه شد و در مرحله انتخاب مشاور است.

- رونمایی از ۳ سند طرح تحول سازمانی**

سندطرح تحول سازمانی شرکت ملی مناطق نفت‌خیز جنوب باهدف ارائه برنامه عملیاتی برای دستیابی به سهم این شرکت در چشم‌انداز سال ۱۴۰۴ شرکت ملی نفت ایران،در آئینی با حضوراحمد محمدی،مدیرعامل شرکت ملی مناطق نفت خیز جنوب وجمعی از مدیران ارشد رونمایی شد. براساس این سند،فرآیند اجرای تحول سازمانی در پنج مرحله شامل پیش تحول، عرضه‌یابی، تجسم آینده، هموارسازی و اجرای تحول و پایش وتداوم تحول سازمانی اجرا و در هر مرحله، فعالیت‌های مشخصی برنامه‌ریزی می‌شود. تاکنون مرحله نخست این سند انجام شده و مراحل دوم تا پنجم نیزدر حال انجام است. این سند با دستور مدیرعامل شرکت ملی مناطق نفت‌خیز جنوب، در قالب یک کتابچه بر اساس اهداف کوتاه‌مدت، میان‌مدت و بلندمدت همراه با برنامه‌های اجرایی و عملیاتی از تیرماه سال ۱۳۹۸ آغاز وبا برگزاری نشست‌های تخصصی و بهره‌گیری از نظرات مدیران و کارشناسان تدوین شده است.

- پخش فرآورده های نفتی منطقه زنجان**

برگزاری ۸۰۰۰ نفر – ساعت دوره آموزشی

انتقال پایدار وقطع نشدن گازسناریوهایی متفاوتی را برنامه‌ریزی ودر صورت نیاز اجرا می‌کند.

مدیر منطقه ۴ عملیات انتقال گاز با بیان اینکه یکی از این سناریوهای پیشنهادی استفاده از گاز محبوس‌شده در خطوط لوله است، تصریح کرد: در سال‌های گذشته که فشار گاز شرکت پالایش گازشهد هاشمی‌نژاد در حال کاهش بود و از گاز نم زدایی ایستگاه تقویت فشار گاز جمالی‌نیا برای تأمین بخشی از گازشهرمشهد استفاده می‌شد، بخشی از گاز خروجی پالایشگاه (گاز ارسال) به خطوط ۳۶ اینچ پالایشگاه) به خط ۱۶ اینچ نم زدایی انتقال می‌یافت، به همین دلیل گاز محبوس‌شده در خط لوله ۱۱۶ اینچ نم‌زدایی و ۱۱۶ اینچ کلات در عمل قابل استفاده نبود.

مدیر شرکت ملی پخش فرآورده های نفتی منطقه زنجان گفت: سال گذشته دراین حوزه عملیاتی، هشت هزارنفر-ساعت آموزش برای کارکنان این منطقه عملیاتی برگزار شد.

حمیدحبیبی هدف ازبرگزاری این دوره های آموزشی را آموزش موضوعات جدید،ارتقاء سطح دانش فنی ومعلومات کاربردی شرکت کنندگان،استقرارنظام مدیریت و بهره‌وری سبز، همچنین اصلاح الگو و اشاعه فرهنگ مدیریت مصرف بافرهنگ سازی پایدار در سازمان را از جمله اهداف برگزاری این دوره های آموزشی عنوان کرد. به گفته وی این دوره های آموزشی برای مسئولان واحدها و جمعی از کارشناسان منطقه به صورت غیرحضورى و از طریق وبینار با انتشار فایل های آموزشی برگزارشده است.

- خطوط لوله و مخابرات نفت ایران منطقه خلیج فارس**

راه اندازی مرکز انتقال شماره ۲ نفت خام گوره – جاسک

مرکز انتقال نفت شماره ۲ خط ۲۴ اینچ نفت خام گوره-جاسک با حضور قاسم یارمحمدی، مدیرعامل شرکت خطوط

لوله ومخابرات نفت ایران راه اندازی شد.

این مرکز انتقال نفت در مسیر طرح ملی گوره - جاسک درحوزه عملیاتی شرکت خطوط لوله و مخابرات نفت منطقه خلیج فارس (منطقه ۱۲) احداث و عملیاتی شده است.

پروژه راهبردی خط لوله هزار کیلومتری انتقال نفت گوره به جاسک که با ظرفیت نهایی انتقال یک میلیون بشکه نفت در روز، با تکیه بر توان داخلی مراحل ساخت خود را طی می‌کند، از پروژه‌های عظیم زیرساختی است که می‌تواند به یکی از ظرفیت‌های ژئوپلیتیکی کشور تبدیل شود. انتقال نفت خام از گوره به جاسک زمینه تمرکززدایی و متنوع‌سازی پایه‌های صادراتی و کاهش ریسک ازتنگه هرمز رافراهمی می‌کند ودرکنار آن سبب ایجاد اشتغال درمنطقه مکران و توسعه پایدار می‌شود.

مدیرعامل شرکت خطوط لوله و مخابرات نفت ایران،درجریان مرکزانتقال نفت شماره ۲ طرح گوره -جاسک، به همراه سید جعفرعلیزاده ازبخش‌های مختلف این خط لوله راهبردی در این حوزه عملیاتی بازدید کردند.

برقراری ارتباط صوت و دیتا تاسیسات نفتی جاسک

معاون مخابرات شرکت خطوط لوله ومخابرات نفت منطقه خلیج فارس از برقراری ارتباط صوت و دیتا تاسیسات نفتی جاسک خبرداد.

علیرضا تقوا منش گفت: ارتباط صوت،دیتا و تلفن های لاین بین ترمینال انتهایی خط گوره -جاسک باتاق کنترل تاسیسات ساحلی به وسیله همکاران مخابرات منطقه خلیج فارس برقرار و آماده بهره برداری شده است.

وی اظهارکرد:با توجه به اهمیت برقراری ارتباط مخابراتی بین بهره برداران مناطق دوازده گانه خطوط لوله ومخابرات نفت ایران با تاسیسات ساحلی به منظور بهره برداری ایمن،همچنین تأکیدمدیرمخابرات شرکت خطوط لوله ومخابرات نفت ایران بر تأمین ارتباطات مخابراتی،این مهم در کمترین زمان ممکن و با بهترین کیفیت انجام شد.

پیگ رانی در مرکز انتقال نفت شماره ۱ خط لوله گوره – جاسک

عملیات پیگ رانی درمرکز انتقال نفت شماره یک خط انتقال نفت خام گوره -جاسک نیز توسط پیمانکار مربوط انجام شداین عملیات بدنال تزریق آب وپاهدف پاکسازی مسیرخط لوله ۲۴ اینچ انتقال نفت خام از مرکز انتقال نفت شماره ۱ درابتدای مسیر خط گوره -جاسک انجام شده است.

عبادت الهی باکی جسم و جان

در دین اسلام، نماز اهمیت بسیار بالایی دارد و با تعبیری چون «ستون دین» و «نور چشم مومن» از آن یاد شده است. در قرآن کریم بر اقامه نماز تاکیدات بسیار زیادی شده و پیامبر گرامی اسلام (ص) اقامه نماز را بر هر چیز دیگری ترجیح داده‌اند. بهترین جایی که می‌توان جایگاه نماز را درک کرد، فرمایشات ائمه معصومین علیهم‌السلام است. در مطلب پیش رو کوشیده ایم تا شمه و گزیده‌ای از آثار و آداب نماز را در بیان امام رضا (ع) بازگو کنیم.

سرافراز خوبی‌ها

نماز مؤثرترین ارتباط با خداست و اگر با شرایط صحیح انجام شود، دل را لبریز از عشق و محبت خدای کند و در پرتو آن، زمینه پاکسازی درون از آلودگی‌ها را فراهم آورده، دل و جان آدمی را شست و شو می‌دهد. قرآن کریم در آیه ۴۵ سوره عنکبوت به این حقیقت والا این گونه اشاره می‌کند: «إِنَّ الصَّلَاةَ تَنْهَى عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ: نماز از کار زشت و ناپسند باز می‌دارد». «فحشا» اشاره به گناهان بزرگ پنهانی دارد که بر اثر غلبه قوای شهوانی در دام آن گرفتار شده و «منکر» بیاتگر گناهان بزرگ و آشکاری است که بر اثر غلبه قوه خشم و غضب گریبان گیر آدمی شده است. خصوصیت نماز آن است که انسان را به یاد نیرومندترین عامل بازدارنده یعنی اعتقاد به مبدء و معاد می‌اندازد. از این رو دارای اثر بازدارندگی از فحشاء و منکر است. یاد خدا بودن مساوی با فراموش کردن غیر خداست. انسانی که در محراب عبادت قرار می‌گیرد و به راز و نیاز و نماز به درگاه او روی می‌آورد و او را به الله بودن، رب بودن، رحمان بودن، رحیم بودن، یگانه بودن، صمد بودن توصیف می‌کند، عالی‌ترین تأثیرها را در نفس او بر جای می‌گذارد و روح و زندگی او را بر اساس مکتب والا ای اسلام پرورش می‌دهد. نماز، سرود توحید و یکتاپرستی، فضیلت و پاکی است که فکر و روح را در برابر عوامل آلوده‌ای که از زندگی روزمره با آن سرو و کار داریم، پاک نگه می‌دارد. اگر حضور نماز در زندگی کمرنگ شود، یاد خدا به فراموشی سپرده می‌شود و جولانگاه شیطان فراهم می‌شود. امام رضا (ع) از رسول خدا (ص) روایت کرد: «شیطان از مؤمن دلتنگ است مادامی که نمازهای پنج‌گانه را به جای آورد. هر گاه نماز خود را ترک کند، شیطان بر او مسلط و گرفتار گناه و فساد می‌شود.»

رفع گرفتاری

زندگی همواره با فراز و فرودهای بسیاری همراه است. غم‌ها با شادی‌ها در آمیخته‌اند و سختی‌ها همراه با گشایش‌ها جلوه‌های مختلف زندگی بشرند. آنگاه که انسان با سختی‌ها و گرفتاری‌های زندگی دست و پنجه نرم می‌کند، بهترین راه پناه بردن به آفریننده جهان از درگاه نماز و عبادت است. مقاتل از یاران امام هشتم می‌گوید از امام رضا (ع) درخواست کردم که برای برطرف شدن گرفتاری‌ها و بر آورده شدن حاجت‌هایم دعایی تعلیم دهد. حضرت این نسخه را تجویز فرمودند: «غسل کن، لباس تمیز بپوش کن، بوی خوش استعمال کن و زیر آسمان دور کعبت نماز بگذار، سپس دعا کن». شخصی در کار خود در مانده بود که برای مسافرت راه دریا پیش گیرد یا از خشکی برود چرا که در هر دو با خطرهای بسیاری مواجه بود. امام رضا (ع) به او فرمود: در غیر از وقت نماز وارد مسجد شو و دور کعبت نماز بخوان سپس صد بار از خدا طلب خیر کن سپس به قلبت رجوع کن و به آن عمل کن.

آراستگی و پاکیزگی

حضور در پیشگاه الهی آدابی دارد که برخی مربوط به باطن و بخشی در ارتباط با ظاهر انسان است. نماز گزار باید تمام فکر و ذهن خود را از وجود اغیار خالی و همه حواس و توجه خود را معطوف به جمال دوست کند. با گفتن تکبیرة الاحرام هر خیالی غیر از دوست را بر خود حرام کند و مانند فقیری نیازمند در درگاه قادری مطلق حضور یابد، از سر اخلاص سر بر خاک گذارد و با تمام وجود خود را در محضر او حاضر ببیند. حضور در پیشگاه دوست آداب دیگری نیز دارد که مربوط به ظاهر است. کسی که می‌خواهد با محبوبش سخن بگوید، باید ظاهر خود را نیز آراسته کند. خداوند در قرآن کریم و در آیه ۳۱ سوره اعراف در آخرین نامه هدایت خود به تمام انسانها دستور می‌دهد که هنگام رفتن به مسجد زینت خود را به همراه داشته باشند: «يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا خَرَجْتُمْ مِّنْ بُيُوتِكُمْ فَاذْكُرُوا اللَّهَ حِينَ تَخْرُجُونَ وَكُلُوا وَشَرِبُوا لَا تُفْسِدُوا آيَاتِ اللَّهِ إِنَّهُ يَكْرَهُ الْمُسْرِفِينَ: این آیه می‌تواند هم به زینت‌های جسمانی اشاره داشته باشد که شامل پوشیدن لباس‌های مرتب و پاک و تمیز، شانه زدن موها و استفاده از بوی خوش می‌شود و هم شامل زینت‌های معنوی نظیر صفات انسانی، ملکات اخلاقی، پاکی نیت و اخلاص شود. آیه در حقیقت تکه‌هشی از عمل زشت جمعی از اعراب در زمان جاهلیت است که هنگام ورود به مسجد الاحرام و طواف خانه خدا عریان و برهنه می‌شدند و هم اندرزی است به آنها که هنگام نماز و بارفتن به مساجد لباس‌های کثیف و مندرس را بر تن می‌کنند. از این رو کسی که توفیق حضور در پیشگاه خدا پیدا می‌کند یا به همراه برادران دینی خود در یک صف به نماز می‌ایستد، باید ظاهر خود را آراسته داشته باشد. یکی از یاران امام رضا (ع) می‌گوید: امام رضا (ع) را دیدم که در جامه خنّ که لباسی آراسته و زیباست - نماز می‌خواند. یکی دیگر از آداب حضور در پیشگاه الهی طهارت و پاکی ظاهر است. امام رضا (ع) فلسفه و جوب وضو قبل از نماز را اینگونه بیان می‌فرماید: «برای اینکه بنده وقتی در مقابل پروردگار جبار به مناجات می‌ایستد، ظاهر و پاکیزه باشد، علاوه بر آن که امر و فرمان او را که به منظور بر حذر ماندن از نجاسات صادر شده، اطاعت کرده و همچنین کسالت و چرت از او بر طرف شود و قلب از ناپاکی‌های باطنی و معنوی نیز تزکیه می‌گردد؛ در نتیجه بنده با جسم و قلب طاهر در مقابل خدای ایستد و با او مناجات می‌کند». هنگامی که پاکی جسم با قصد و نیت خدایی همراه باشد، پاکی قلب و درون را نیز در پی دارد؛ از این رو توجه به ظاهر و پاک کردن آن از آلودگی‌ها مورد توجه پیشوایان دین قرار گرفته است. امام رضا (ع) نسبت به پاکیزگی ظاهر از جمله بهداشت دهان و دندان در هنگام نماز توجه ویژه‌ای داشته‌اند. در روایتی آمده که حضرت امام رضا (ع) ظرفی داشت که در آن پنج مسواک بود و هر یک از آنها اسم یکی از نمازهای پنج‌گانه نوشته بود که با هر یک از آنها در همان وقت، مسواک می‌زد. معمر بن خلاد می‌گوید در خراسان هنگامی که امام رضا (ع) نماز صبح را می‌خواند تا طلوع آفتاب بر جایگاه نماز خود می‌نشست، سپس ظرفی که در آن مسواک‌هایش بود می‌آورد و مسواک می‌زد.

برگی از زندگی و وصیت‌های شهید دکتر مصطفی چمران

پرکشیدن با عشق

نامش مصطفی چمران بود. نام پدرش حسن. سال ۱۳۱۱ در تهران متولد شده بود و ۳۱ خرداد ۱۳۶۰ در جبهه سوسنگرد - دهلاویه، جانش از این عالم پرکشید. ۴۹ سال از خدا عمر گرفت و در گلزار شهدای بهشت زهرا ای تهران آرامید. اما واقف مرد جنگ نبود بلکه نوشته‌های بسیار دلنشینی نیز دارد که در ادامه گوشه کوچکی از وصیت‌نامه این شهید بزرگوار را می‌خوانید: «به خاطر عشق است که فداکاری می‌کنم. به خاطر عشق است که به دنیا بایی اعتنایی می‌نکرم و ابعاد دیگری را می‌یابم. به خاطر عشق است که دنیا را زینبامی بینم و زینبایی را می‌پرستم. به خاطر عشق است که خدا را حس می‌کنم، او را می‌پرستم و هستی خود را تقدیمش می‌کنم. عشق هدف حیات و محرک زندگی من است. زینبائر از عشق چیزی ندیده‌ام و بالاتر از عشق چیزی نخواستام. عشق است که روح مرا به تموج وا می‌دارد. قلب مرا به جوش می‌آورد، استعدادهای نهفته مرا ظاهر می‌کند، مرا از خودخواهی و خودبینی می‌رهاند، دنیای دیگری حس می‌کند، در عالم وجود محو می‌شوم، احساسی لطیف و قلبی حساس و دیده‌ای زیبایی پیدا می‌کنم. لرزش یک برگ، نور یک ستاره دور، موریانه کوچک، نسیم ملایم سحر، موج دریا، غروب آفتاب، احساس و روح مرا می‌رایند و از این عالم به دنیای دیگری می‌برند. اینها همه و همه از تجلیات عشق است. برای مرگ آماده شده‌ام و این امری است طبیعی که مدتهاست با آن آشنا. ولی برای اولین بار وصیت می‌کنم. خوشحالم که در چنین راهی به شهادت می‌رسم. خوشحالم که از عالم و مافیها بریده‌ام. همه چیز را ترک گفته‌ام. علاقه‌م را بر با گذاشته‌ام. قید و بندها را پاره کرده‌ام. دنیا و مافیها را سه تلاقه گفته‌ام و با اغوش باز به استقبال شهادت می‌روم.»

تاریخ جهانی نفت

شاید بد نباشد یک بار هم که شده تاریخ صنعت نفت را در جهان مرور کنیم. یک نگاه جامع کلی شاید خیلی از نگاه‌های جزئی و تخصصی ما را تکمیل کرده به آن جهت بخشی کند. واقعا تا به حال از خودمان پرسیده‌ایم صنعت نفت در جهان چگونه پا گرفت و چطور شد که حرف اول را در قرن بیستم و بیستم و یکم زد؟ کتاب «تاریخ جهانی نفت» نوشته دانیل برگین با ترجمه غلام حسین صالح یار می‌کوشد تا در بهترین روش ممکن عموم علاقمندان به صنعت نفت را با تاریخ آن در ابعاد جهانی آشنا کند. این کتاب با مرکب صنعت نفت شما را به هر کجای تاریخ معاصر جهان که فکرش را بکنید می‌برد. از جنگ جهانی اول تا جنگ خلیج فارس و از تحولات مدرن زاین تا انقلاب‌های سیاسی اجتماعی امریکای لاتین. همه درهای تاریخ و رخداد‌های مهم تاریخی با کلید نفت گشوده می‌شود. خواننده این کتاب ارزشمند پا به پای نفت بسیاری از مباحث سیاسی، بین‌المللی، اقتصادی و اجتماعی را خواهد شناخت و خواهد دانست که چگونه نفت در قاب و قالب یک صنعت راهبردی باقی نماند و تمامی شئون زندگی بشر قرن بیستم را تحت تاثیر خود قرار داد.

تاریخ جامع ملی شدن نفت

به نظر می‌رسد بر هر ایرانی فرهیخته‌ای واجب است سه جنبش و نهضت اساسی ایران معاصر را خوب بشناسد و از تاریخ آن هر چند به طور اجمالی آگاهی داشته باشد. مشروطه، ملی شدن صنعت نفت و انقلاب اسلامی سه جنبش و نهضتی هستند که تحولات تاریخی در ایران معاصر را دگرگون کرده‌اند و نه تنها بر ایران بلکه بر منطقه و تمامی جهان به تناسب و فراخور بزرگی شان، اثرهای جدی و ماندگاری گذاشته‌اند. کتاب «تاریخ جامع ملی شدن نفت» نوشته احمد خلیل الله مقدم یک روایت کلی و تا حدود زیادی اجمالی از نهضت بزرگ ملی شدن صنعت نفت ایران است. این اثر می‌تواند خواننده خود را به گونه‌ای مناسب و بدون اینکه در گیر جزئیات تخصصی کند، با کلیات این نهضت و البته تا حدودی با لایه‌های عمیق تر تحلیلی آن آشنا سازد. نثر روان و شیوه دقیق ساده نویسی نویسنده این اثر قابل توجه و ارج نهادن است. کتاب «تاریخ جامع ملی شدن نفت» را برای نوجوانان و جوانان تان نیز می‌توانید تهیه کنید چون هم مختصر است و هم می‌تواند کمک زیادی به یادگیری تاریخ مهم صنعت نفت ایران به فرزندان تان داشته باشد.

تاریخ بازار نفت

تاریخ اقتصادی صنعت نفت ایران و جهان در کمتر کتابی مورد توجه قرار گرفته است و به جرات می‌توان گفت چنین کتاب‌هایی که تاریخ تخصصی صنعت نفت را دنبال کرده باشند بسیار اندک‌اند. کتاب «تاریخ بازار نفت» نوشته احمد جزایری از جمله این آثار تخصصی است. این اثر تمرکز تاریخی خود را بر تحولات بازار نفت در سه دهه پایانی قرن بیستم و یک دهه نخست قرن بیست و یکم قرار داده است. از نکات برجسته این کتاب توجه نویسنده به روز شمار بازار نفت و دقت در تمامی جزئیات و تحولات اقتصاد نفت در دنیا و خاور میانه است. مروری اجمالی به ظهور صنعت نفت در جهان، تاریخچه شکل‌گیری ابزارهای نفتی و بهره‌مندی از آمارهای دقیق اقتصادی در تهیه کتاب از مهمترین ویژگی‌های کتاب «تاریخ بازار نفت» محسوب می‌شود. اگر در رشته اقتصاد خصوصا گرایش اقتصاد انرژی تحصیل می‌کنید، خواندن این کتاب را از دست ندهید و صد البته کتاب طوری نوشته شده که عموم علاقمندان و خصوصا کارکنان و فعالان در صنعت نفت ایران نیز می‌توانند از آن استفاده کنند.

نگاهی به چند کتاب کاربردی برای شناخت تاریخ نفت در ایران و جهان (بخش ششم)

از بازار نفت تاریخ اوپک

علی بهرامی باور کنید اگر دوست دارید فرزندان «دکتر» شود یک راه بیشتر ندارد. آن تلویزیون را خاموش کنید. کمتر فیلم دانلود کنید و کمتر و کمتر در شبکه‌های اجتماعی بگردید. این وجه سلبی اش بود و حالا وجه ایجابی اش این است که خیلی راحت کتاب دستتان بگیرد و بخوانید. فرزندان ما یک‌الگو بیشتر ندارند و آن هم ما می‌سیم. وقتی بچه‌ها ببینند که پدر و مادرشان اهل کتاب هستند، خواه ناخواه «دکتر» هم می‌شوند و اگر «دکتر» هم نشوند مطمئن باشید شخص موفقی خواهند بود. همه اینها را گفتیم تا تاکید کرده باشیم که همکار محترم و بزرگوار صنعت نفتی «کتاب» بخوانید و مطالعه کنید. در این مطلب قرار نیست حرف‌های تکراری به شما تحویل بدهیم. اگر «مشعل» را دنبال کرده باشید، می‌دانید که یکی از اصلی‌ترین تلاش‌های ما در نشر به خودتان، معرفی کتاب‌های خوب و ارزنده برای خواندن بوده است. موضوع اصلی بخشی از این کتاب‌ها، تاریخ صنعت نفت در ایران معاصر است؛ موضوعی به غایت چندوجهی، اثرگذار و بسیار مهم که مطالعه درباره آن می‌تواند شما را علاوه بر شناخت عمیق با تاریخ صنعت نفت ایران، با ابعاد مهمی از تاریخ اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی کشورمان نیز آشنا سازد. این بار هم با ما باشید تا در صفحه تاریخ شما را با برخی کتاب‌های تاریخ نفت که بهترین نمونه‌های تاریخ نگاری درباره صنعت نفت ایران هستند، آشنا کنیم. بخش ششم این مطلب را دنبال کنید.

تاریخ مسجد سلیمان؛ تاریخ تحولات صنعت نفت

وقتی نام مسجد سلیمان می‌آید مطمئن باشید پای نفت در میان است و هنگامی که بناست تاریخ منطقه مسجد سلیمان روایت شود قطعا بخش و حجم بزرگی از این روایت به نفت اختصاص دارد. اساسا به دلیل اینکه در مسجد سلیمان بود که صنعت نفت ایران و خاور میانه پا گرفت. هر گونه‌ای از بررسی تاریخی این منطقه با نفت عجین شده است. کتاب «تاریخ مسجد سلیمان، تاریخ تحولات صنعت نفت» نوشته دانش عباسی شهنی نیز از این دست آثار است. این کتاب که با نثری بسیار شیوا و روان و بسیار ساده می‌خواهد تاریخی از مسجد سلیمان را روایت کند لاجرم به صنعت نفت پرداخته است. تاریخی شیرین و شیوا که به مخاطب خود می‌گوید، زادگاه نفت ایران چگونه جایی است و چه بر سر آن آمده و چه روزگاری را پشت سرش گذاشته است. اگر می‌خواهید به عمیق تاریخی در ایران بروید حتما این کتاب را دنبال کنید و البته قطعا بدانید که اطلاعات بسیار خوب، مردم شناسانه‌ای نیز از ایل بزرگ بختیاری و مردم شریف و مهمان دوست آن منطقه را نیز به دست خواهید آورد. اگر خودتان یا نزدیکان تان در رشته‌هایی چون تاریخ معاصر، ایران شناسی، جامعه شناسی یا ارتباطات اجتماعی تحصیل می‌کنند، این کتاب را از دست ندهید.

چند کتاب داستان دلچسب که می تواند ما را به دنیایی دیگر ببرد

قدرت قصه ها را باور کنیم

علی بهرامی خواندن داستان و رمان، بخصوص از نویسندگان ایرانی، همیشه لذتبخش است. داستان را دست کم نگیریم. داستان ها در بچه های هستند به دنیایی عمیق تر که خوانندگان را با مهارت های زیادی آشنای کنند. داستان ها این قدرت را دارند که ما را توانا تر کنند و سرمایه های اجتماعی و فرهنگی مان را افزایش دهند. این روزهای کرونایی که فراغت ها برای کارکنان صنعت بزرگ نفت اندکی بیشتر شده، بد نیست خواندن چند داستان را تجربه کنیم. باور کنید اگر روزی بخواهید لذتبخش ترین لحظات زندگی تان را بشمارید، همین روزهای خواندن رمان ها و داستان ها را هم محاسبه خواهید کرد. در این شماره هفته نامه «مشعل» با شما هستیم تا چند رمان و داستان از نویسندگان ایرانی به شما معرفی کنیم. این کتاب ها چند ویژگی خاص دارند: اول اینکه نویسنده آنها، همگی نوقلم و بسیار با استعداد هستند و دوم اینکه نوشته ها، اجتماعی بوده و از عمق و درون جامعه خودمان خلق شده اند:

تا پروانه شدن

رمان «تا پروانه شدن» را مرضیه قائمی زاده در ۱۲۳ صفحه به رشته تحریر در آورده است؛ نویسنده ای توانا که بتازگی در بازار داستان و رمان مورد توجه منتقدان و خوانندگان قرار گرفته است. داستان این رمان، درباره زن جوانی است که عشق را در زندگی مشترک جست و جو می کند؛ زندگی مشترکی که آغاز نشده، به سمت پایان می رود. همه او را مقصر می دانند و همین بیشتر او را به دنیای خود فرو می برد... مهسا، در پی پیدا کردن راهی برای ادامه مسیر زندگی با همسرش، به هر جاده ای قدم می گذارد و در پیچ یکی از همین جاده ها است که متوجه موضوعی می شود که از چشم همه دور مانده و فاش شدنش او را به راهی می کشاند که راز زندگی در آن نهفته است. این داستان اجتماعی کوشیده است تا چالش های نخستین سال های زندگی مشترک را آسیب شناسی کند و در لایه های عمیق شخصیت های دنبال رازی باشد که ماندگار است. «تا پروانه شدن» جست و جوی هویت است؛ هویتی که ممکن است زمانی گم شده باشد؛ اما نه با چنگ زدن بر چهره زندگی؛ بلکه با تأمل و تفکر درباره درهای تو در توی زندگی یافت می شود.

شب پیر

رمان «شب پیر» به قلم محمد سعید احمدزاده، درباره سروقامتی روستاییان است. نویسنده این کتاب، چهره زشت فقر و چهره متعالی غرور و اراده آدمی را به تصویر می کشد. از ظلم می گوید و از ایستادگی در برابر آن، شخصیت های داستان، برای مخاطب خیلی ملموس و آشنا هستند، گویی سال ها است که آنها را می شناسیم. داستان بسیار خواندنی است و نثر آن مانند شخصیت هایش، بی پیرایه و بی آرایش است. یکی از منتقدان ادبی درباره این رمان نوشته است: «کتاب شب پیر، فرصتی ایجاد می کند که خواننده، ساعاتی را به دور از دنیای ماشینی و صنعتی امروز به فراز و نشیب های زندگی روستایی دل بسپارد و از شهر و شهر نشینی فاصله بگیرد؛ جایی که دغدغه خاطر آدم هایش از جنسی دیگر است و دلخوشی هایشان هم چیزهایی دیگر. شاید بتوان رمان شب پیر را نه یک داستان بومی؛ بلکه رمانی اقلیمی به حساب آورد که علاوه بر لذت، دنبال کردن یک داستان پر کشش و جذاب، گسترش فرهنگ و آداب اقلیم قومی خاص را پیش روی مخاطب خود قرار می دهد.» این کتاب ۱۹۶ صفحه است.

شیر یا خط

مجموعه داستان «شیر یا خط» را پروانه قهساره زاده مهابادی نوشته است. این کتاب در واقع، مجموعه ای از ۴ داستان است که ۳ داستان نخست، هر کدام از ۲ نیمه جداگانه و در عین حال مرتبط تشکیل شده اند. داستان چهارم؛ اما پایانی است بی انتها که فضایی خاص دارد و از نوآوری های ویژه نویسنده محسوب می شود. درباره این کتاب نوشته اند: «آدم های قصه های شیر یا خط، در گیر و دار حل مشکلاتشان دل به دریا می زنند و در جست و جوی بخشنان، خود را در دل حوادث می افکنند اگر نوشته هایی از جنس ترس و تردید، عشق و خیانت و یأس و امید با چاشنی شانس می پسندید، شیر یا خط را از دست ندهید.» «غریب کشون»، «پهای خون»، «آخرین ایستگاه» و «پایان بی انتها»، نام چهار داستان این مجموعه است. در بخشی از داستان «آخرین ایستگاه» می خوانیم: «سکه را کمی بالا می اندازم، دوباره می گیرمش و می گذارم کف دست دیگرم در حالی که ته دلم می خواهم خط بیاید تا حال سعید گرفته شود، آرام دستم را برمی دارم و نرم نرمک آرامگاه طلایی رنگ سعید می بینم. عجب شانس!» مجموعه داستان «شیر یا خط» در ۱۳۲ صفحه نوشته شده است.

غلامحسین بنان

بنان، صدایی حیرت انگیز دارد و به قول بسیاری از کارشناسان موسیقی و آواز ایرانی، یکی از اصلی ترین نمایندگان مکتب آوازی تهران به شمار می رود. آثار مرحوم بنان بسیار زیادند و در برنامه مشهور «گل های رادیو» بیش از صدها مجموعه از او ضبط شده است. یک نکته خیلی مهم آن که محال است ایرانی باشید و صدای او را نشنیده باشید؛ چه با آهنگ «لله ناز» و چه با سرود مشهور «ای ایران». آلبوم ها و مجموعه های بی نظیر او را در اینترنت، براحتی می توانید دانلود کنید و البته مجموعه منظم تر از ترانه ها و آوازهای این خواننده نامی در آلبوم های «ایران صدا» بهتر قابل استفاده است. صدای ملکوتی بنان را از دست ندهید.

حسین قوامی

«توای پری کجایی» را شنیده اید؟ ترانه ای ساخته مرحوم همایون خرم. این ترانه را برای نخستین بار، حسین قوامی، خواننده مشهور دهه های ۳۰ و ۴۰ خورشیدی خوانده و صدای دلنشین و پرطنین او را کمتر کسی در تاریخ معاصر ایران داشته است. لحن خاص در ادای کلمات و شیوه تصنیف خوانی منحصر به فرد، قوامی را یک خواننده تمام عیار در تاریخ موسیقی ایران کرده است. صدای قوامی هم که در موسیقی، لقب «فاخته ای» داشته را می توانید براحتی از طریق اینترنت و مجموعه های گل های رادیویی اش دنبال کنید؛ البته در سه دهه گذشته نیز گلچینی از اجراهای او تحت عناوینی چون «قول و غزل»، «نغمه فاخته» و «توای پری کجایی» منتشر شده اند که می توانید از آن طریق نیز صدای قوامی را دنبال کنید و بشنوید.

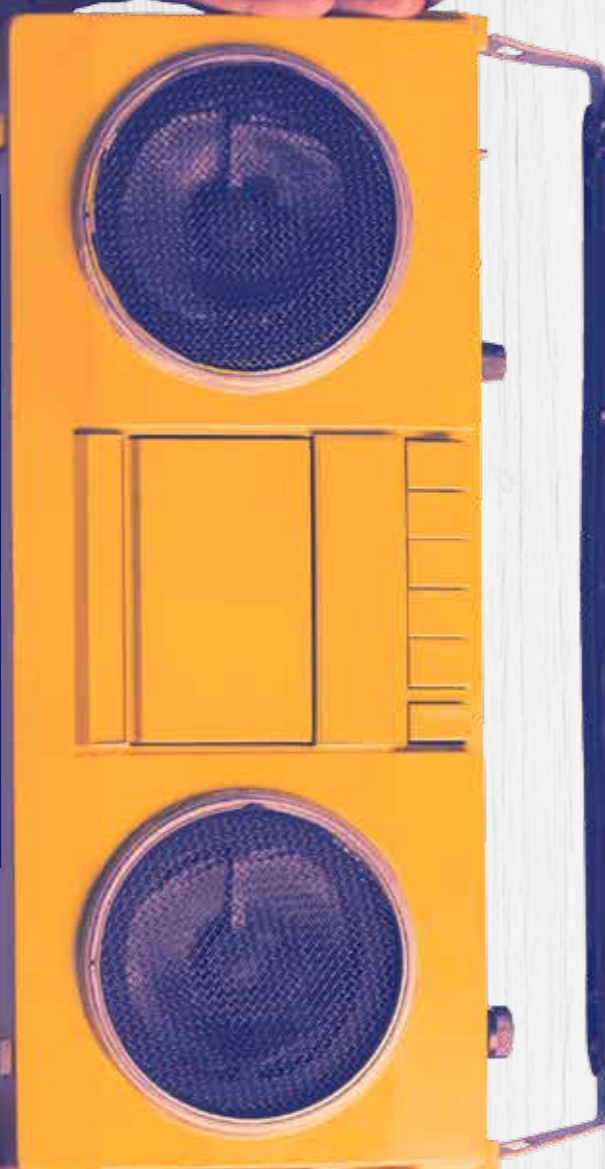
منوچهر همایون پور

این خواننده مشهور دهه ۳۰ خورشیدی نیز از اسطوره های ترانه خوانی بود. ترانه هایی بسیار دلنشین و آیینی که شنیدنشان گوش هر ایرانی را نوازش می دهد. صدای بسیار آرام و دلنشین همایون پور واقعاً آرامش بخش است. او نیز از خوانندگان مکتب تهران محسوب می شود؛ اما پیش از این که به آواز بپردازد، تصنیف خوانی کرده است. آثار این هنرمند را نیز می توانید براحتی در اینترنت پیدا کنید؛ البته گلچینی از تصنیف ها و ترانه های زیبایی که خواننده، چند سال پیش در آلبومی به نام «دیروزی ها» جمع آوری شد و هم اینک در دسترس علاقه مندان به موسیقی قرار دارد.

بارها شنیده ایم و دیده ایم که خیلی ها برای شنیدن موسیقی، عموماً به دنبال آخرین صداها و جدیدترین آهنگ ها می گردند. اگر شما هم جزو این دسته از علاقه مندان و مخاطبان هنر موسیقی هستید، این روحیه را حفظ و دنبال کنید؛ اما یادتان نرود که موسیقی های زیبا و شنیدنی، فقط در آخرین های آنها خلاصه نمی شوند. سال هایی نه چندان دور، در حدود دهه های ۳۰ و ۴۰ خورشیدی، خوانندگان و صداهایی به جامعه ایرانی معرفی شدند که بی نظیر بودند و اگر خودتان را از شنیدن موسیقی هایشان محروم کنید، قطعاً یکی از بهترین تجربه های هنری زندگی تان را از دست داده اید. این هفته می خواهیم سه صدای عالی را به شما معرفی کنیم که زمانی چشم و چراغ خلوت ایرانیان بودند.

صداهای «گنجینه ای که هموز هم» (نوا) هستند را گوش کنیم
گشت صوتی در دهه های ۳۰ و ۴۰

راه‌های پیشگیری از فراموشی

تغذیه مناسب به

سلامت مغز

کمک می‌کند

یکی از عوارض افزایش سن، فراموشی است. یک نوع اختلال عملکرد مغزی که به تدریج باعث تحلیل رفتن توانایی‌های ذهنی افراد می‌شود. بارزترین تظاهر زوال عقل اختلال حافظه است یا همان فراموشی است که کم‌کم ایجاد می‌شود و پس از آن پیشرفت می‌کند. تحقیقات انجام شده نشان می‌دهد که روش‌های متعددی برای جلوگیری و پیشرفت فراموشی وجود دارد. روش‌هایی که انجام دادن آنها به راحتی امکان پذیر است و باعث تقویت حافظه و پیشگیری از فراموشی می‌شود. در ادامه به برخی از این روش‌ها اشاره کرده‌ایم.

ورزش

یکی از راه‌های پیشگیری از فراموشی، فعالیت بدنی و ورزش کردن منظم است. محققان ثابت کرده‌اند که فعالیت فیزیکی منظم، نقش مهم و تأثیرگذاری در حفظ سلامت مغز و تقویت حافظه دارد، به طوری که ورزش می‌تواند موادی را که سلول‌های مغزی را تغذیه می‌کنند، افزایش و احتمال بروز سکته مغزی را تا حد زیادی کاهش دهد. ورزش کردن خطر ابتلا به بیماری‌هایی مثل فشار خون بالا، کلسترول بالا، دیابت و سکته مغزی را که به از دست دادن حافظه منجر می‌شوند، کاهش می‌دهد. همچنین ورزش برای سلامت ریه مفید است و ثابت شده افراد مسنی که فعالیت‌های ذهنی منظمی را پیگیری می‌کنند، ریه‌های سالم و قدرتمندی دارند. یکی از روش‌های پیشگیری از فراموشی، ورزش کردن است. افرادی که پا به سن گذاشته‌اند، بهتر است در بین کارهای روزانه خود، ورزش را فراموش نکنند. البته شدت ورزش و فعالیت بدنی نباید زیاد باشد، اما باید به طور منظم انجام شود. پیاده‌روی، حضور در کلاس‌های ورزشی، شنا یا دوچرخه‌سواری منظم از فعالیت‌های فیزیکی مناسب محسوب می‌شوند که می‌توانند در پیشگیری از فراموشی مفید باشند.

ترک سیگار

احتمال ابتلای به بیماری‌هایی مانند سکته مغزی، فشار خون بالا و افسردگی در افراد سیگاری بسیار بالاست و این بیماری‌ها می‌توانند به از دست دادن حافظه منجر شوند. سیگار کشیدن به شش‌ها آسیب می‌رساند و سلامت ریه با حافظه قوی در سنین بالا ارتباط تنگاتنگی دارد. سیگار در اکسیژن‌رسانی به مغز اختلال ایجاد می‌کند، باعث تنگ شدن رگ‌های خونی می‌شود و به سلول‌های عصبی آسیب می‌رساند. تحقیقات نشان می‌دهد افراد غیرسیگاری نسبت به افراد سیگاری، حافظه قوی‌تری دارند؛ بنابراین سیگاری‌ها اگر می‌خواهند از فراموشی پیشگیری کنند و گرفتار آلزایمر نشوند، چاره‌ای جز ترک سیگار ندارند.

تغذیه مناسب

داشتن یک رژیم غذایی مناسب که سرشار از مواد مغذی باشد هم یکی دیگر از عوامل مهم حفظ سلامت مغز است و می‌تواند راهی برای پیشگیری از فراموشی باشد. مصرف انواع میوه، سبزی و چربی‌های سالم بو گنجانیدن غلات سبوس دار، ماهی و میوه در برنامه غذایی در پیشگیری از بیماری‌های مختلف و حفظ سلامت مغز مؤثر است.

داشتن وزن متعادل نیز از اهمیت زیادی برخوردار است، چراکه باعث کاهش احتمال ابتلا به دیابت و فشار خون بالا می‌شود، بیماری‌هایی که ابتلا به آنها می‌تواند به حافظه آسیب برساند.

فعالیت‌های جدید

بر اساس یک گزارش، سطح تحصیلات تنها خصوصیتی است که ارتباط نزدیکی با عملکرد قوی ذهن در افراد مسن دارد. برخی از متخصصان بر این باورند که افراد می‌توانند از طریق تحصیلات پیشرفته، ذهنی قوی داشته باشند، چراکه تحصیلات به فعال بودن ذهن کمک قابل توجهی می‌کند. با این حال، یادگیری‌های کوچک و محدود مانند یادگیری یک سرگرمی جدید یا انجام بازی‌های محرک ذهن هم تأثیر زیادی در پیشگیری از فراموشی دارد.

ساعت خواب

محققان بر این باورند که ۶ تا ۸ ساعت خواب شبانه برای تقویت حافظه و سلامت عمومی بدن بسیار مناسب است. از نظر سلامت حافظه، کیفیت خواب نسبت به میزان خواب مهم‌تر است. برای بهبود عادت‌های خواب بهتر است چند نکته را رعایت کنید: از جمله اینکه چند ساعت قبل از رفتن به رختخواب، ورزش نکنید، در ساعات پایانی روز از مصرف غذاهای کافئین‌دار بپرهیزید و در طول روز چرت نزنید. هیچ وقت برای کاهش سرعت از دست دادن حافظه یا پیشگیری از آن، دبر نیست و انجام اقدام‌های پیشگیرانه، توجه به عادت‌های سالم و تغییر سبک زندگی می‌تواند از بروز این مشکل وحشتناک زمانی که شما پا به سن می‌گذارید، جلوگیری کند.

مصرف مواد غذایی ضد فراموشی

بررسی‌ها نشان داده که مصرف برخی مواد غذایی می‌تواند از بروز فراموشی جلوگیری کند که از جمله آنها می‌توان به موارد زیر اشاره کرد.

۱ **مواد غذایی سرشار از فولات باسیدفولیک:** کمبود فولات اختلالاتی در توانایی و قدرت درک انسان‌ها ایجاد می‌کند.

۲ **مواد غذایی سرشار از ویتامین‌های C و E:** مصرف مواد غذایی که منبع غنی از ویتامین‌های C و E هستند، مثل توت‌فرنگی و بادام می‌تواند خطر ابتلا به فراموشی را کاهش دهد.

۳ **منابع غذایی دارای امگا ۳:** ماهی‌های چرب، گردو و روغن زیتون به کاهش خطر ابتلا به بیماری آلزایمر کمک می‌کند.

۴ **مواد غذایی یا نوشیدنی‌های سرشار از فلاونوئیدها:** سبب، گندم، زغال اخته و گریپ‌فروت منابع غنی فلاونوئیدها هستند. سبزیجاتی مثل مارچوبه، پیاز، کلم بروکسل، سیر، لوبیا، پیاز، نخودفرنگی و اسفناج نیز منبع غنی از فلاونوئیدها محسوب می‌شوند.

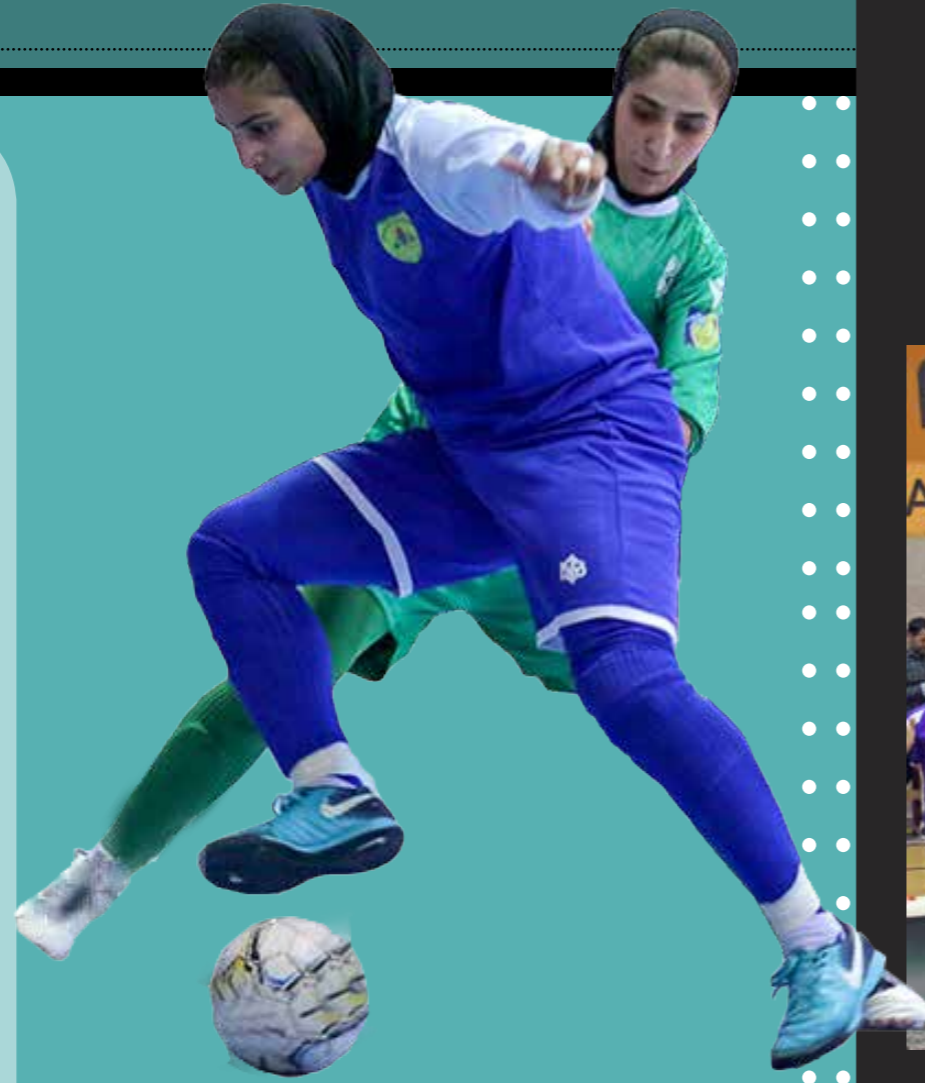

سرمربی تیم فوتسال بانوان پالایش نفت آبادان:

شاگردانم سزاوار قهرمانی بودند

تیم فوتسال بانوان پالایش نفت آبادان موفق شد، برای دومین بار قهرمان لیگ برتر فوتسال بانوان باشگاه‌های ایران در شانزدهمین دوره این رقابت‌ها شود. سرمربی این تیم قهرمانی را حق شاگردانش می‌داند و عقیده دارد آن‌ها مزد تلاش و سختی‌هایی که در طول فصل را کشیدند، گرفتند. ترکس علوانی می‌گوید به شاگردانش باور داشته و حتی بعد از باخت به سایپا می‌دانسته در هفته پایانی تیمش قهرمان می‌شود. علوانی سطح لیگ را در فصلی که گذشت بسیار باکیفیت ارزیابی کرد و گفت: وقتی کار قهرمانی به هفته آخر کشیده شد یعنی سطح لیگ بالا بوده و هیچ تیمی از پیش برنده و قهرمان نیست. سرمربی پالایش نفت آبادان اظهار داشت: فعلاً صحبتی برای تمیید قرارداد نداشته ولی اگر شرایط فراهم باشد دوست دارد که با نفتی‌ها برای فصل بعد هم به کارش ادامه دهد. علوانی به بازی شرافتمندانه ملی حفاری هم اشاره می‌کند و گفت: آن‌ها شرافت در فوتسال را معنا کردند. با سرمربی تیم پالایش نفت آبادان بعد از قهرمانی گفتگویی داشتیم که در ادامه می‌خوانید.

دختران پالایش نفت آبادان برپام فوتسال ایران

قهرمانی شانزدهمین دوره از رقابت‌های لیگ برتر فوتسال بانوان باشگاه‌های ایران به تیم فوتسال بانوان پالایش نفت آبادان رسید. هفته پایانی رقابت‌های لیگ برتر فوتسال بانوان کشور ۱۲ خرداد ماه در خوزستان و در شهرهای اهواز و آبادان برگزار شد. دختران پالایش نفت آبادان در هفته پایانی در حالی در خانه میزبان تیم هیات خراسان رضوی بودند که برای قهرمانی به جز پیروزی در زمین خود چشم و گوششان به اهواز دیار دو تیم ملی حفاری اهواز و سایپا بود. شاگردان ترکس علوانی در دیدار سخت و پراسترس در ثانیه‌های پایانی موفق شدند به پیروزی برسند تا به لطف بازی شرافتمندانه تیم فوتسال ملی حفاری اهواز دیگر نماینده نفتی‌ها در این رقابت‌ها به قهرمانی برسند و برای دومین بار در طول حیات باشگاه جام قهرمانی لیگ برتر ایران را بالای سر ببرند. در آبادان، تیم‌های پالایش نفت و هیات خراسان رضوی رو در روی هم قرار گرفتند. دیداری که خالی از حاشیه نبود. این بازی با حساب ۴ بر ۳ رو به اتمام بود که داور یک پنالتی در ثانیه‌های پایانی به سود پالایش نفت آبادان اعلام کرد. همین تصمیم داور باعث شد که فاطمه شریف سرمربی خراسان به نشانه اعتراض تیم خود را از زمین بیرون بکشد. خراسانی‌ها پس از دقایقی به زمین برگشتند و تیم پالایش نفت آبادان هم ضربه پنالتی را توسط الهام عنافچه وارد دروازه حریف کرد. با این گل، پالایش نفتی‌ها موفق شدند ضمن پیروزی در این دیدار، جام قهرمانی را هم از آن خود کنند. سهیلا ملمولی (۳ گل) الهام عنافچه و مدافع حریف گل‌های برتری پالایش نفت آبادان در این دیدار به ثمر رساندند. اما در دیداری که باعث شد پالایش نفت آبادان به قهرمانی برسد، ملی حفاری در اهواز پذیرای سایپا یکی از مدعیان قهرمانی بود که ملی حفاری با ارائه یک بازی شرافتمندانه با برتری نسبی در این دیدار موفق شد با نتیجه ۲ بر ۳ به پیروزی برسد. بیروزی شاگردان فروزان سلیمانی در این دیدار باعث شد تا دیگر تیم نفتی بتواند جام را بالای سر ببرد و به قول معروف جام از خوزستان و نفت بیرون نرود. سارا افزاری دو گل و مهسا کمالی یک گل برای حفاری در این دیدار به ثمر رساندند و مارال ترکمان و مهسا علی‌مدد هم زنده گل‌های سایپا در این بازی بودند. شایان ذکر است، دختران آبادانی پس از کسب دومین قهرمانی لیگ برتر سر از پا نمی‌شناختند و در خانه جشن قهرمانی برپا کردند.

شود. در مجموع نیز داور هم فراز و نشیب داشت اما داوران خوبی هم داشتیم که باید از آن‌ها تمجید کرد و قطعاً داوران کم‌تجربه می‌توانند در کنار داوران باتجربه، به شرایط بهتری در قضاوت برسند. از تمام داوران نیز تشکر می‌کنم.

«چه تفاوتی بین فوتسال بانوان و آقایان وجود دارد؟»
به لحاظ تکنیکی و فنی من هیچ تفاوتی نمی‌بینم شاید فقط به لحاظ فیزیک بدنی کمی متفاوت باشند اما در عین حال اعتقاد دارم یک تفاوت مهم وجود دارد که به بازی ربط ندارد و آن فرق دستمزد بازیکنان و کادر فنی بانوان و آقایان است. من عقیده دارم نسبت به دستمزد بازیکنان آقا و خانم در فوتسال تبعیض وجود دارد و این نسبت صفر به ۱۰۰ است. فوتبال هم که بماند. من می‌گویم این تفاوت و تبعیض نباید باشد زیرا دختران هم به اندازه بازیکنان آقا تلاش می‌کنند و خیلی از دختران با همین دستمزدهایی که دریافت می‌کنند، خرج خانواده‌های خود را می‌دهند و منبع درآمدی‌شان است. واقعاً سطح درآمد یک بازیکن فوتسال خانم با آقا بسیار فرق دارد و من امیدوارم در آینده این موضوع و این همه فرق حل شود.

«فصل بعد هم در آبادان و نفت می‌مانید؟»
فعلاً صحبتی برای تمدید قرارداد نداشته‌ایم و باید دید در آینده چه چیزی رقم می‌خورد. امیدوارم اتفاقات خوبی رقم بخورد.

«پالایش نفت آبادان به جام باشگاه‌های آسیا می‌رود؟»
فصل قبل که تیم سیرجان که قهرمان لیگ برتر فوتبال شد، قرار شد که در مسابقات آسیایی شرکت کند. امیدوارم برای فوتسال هم چنین اتفاقی بیفتد و پالایش نفت آبادان در رقابت‌های آسیایی حضور پیدا کند. قطعاً حضور در چنین مسابقاتی، انگیزه تیم‌های ایرانی را بیشتر می‌کند و طبیعتاً می‌توان در فصل‌های آینده، رقابت‌های باکیفیت‌تری را در لیگ برتر شاهد باشیم.

می‌خواستند قهرمانی تیم پالایش نفت را زیر سؤال ببرند و تلاش بازیکنانم را نادیده بگیرند. به‌هر حال نباید قهرمانی تیمم را زیر سؤال ببرند و تمام قهرمانی ما دست خداوند بود.

«فکر می‌کردید بعد از باخت به سایپا قهرمان شوید؟»
شاید باورنشان نشود، وقتی در بازی با سایپا باختیم به شدت ناراحت بودم اما حسیه به من می‌گفت که قهرمان می‌شویم. تاکنون چنین حس و حالی را تجربه نکرده بودم اما مطمئن شدم که تیمم قهرمان می‌شود. همین هم شد و درحالی که بازی تا ثانیه‌های پایانی با نتیجه تساوی دنبال می‌شد، در همان ثانیه‌ها به گل پیروزی رسیدیم و قهرمان شدیم. این قهرمانی به من ثابت کرد که همه چیز دست خدا است و ما نباید ناامید شویم و باید تا لحظات پایانی برای به دست آوردن هر موفقیتی بجنگیم.

«ملی حفاری در قهرمانی شما سهم به سزایی دارد در مورد بازی این تیم با سایپا بگویید و اینکه فکر می‌کردید حفاری برنده شود؟»
من باید با قدردانی از تیم ملی حفاری که در یک بازی حساس و سرنوشت‌ساز، جانانه و با شرافت بازی کرد، تشکر ویژه‌ای داشته باشم. از تمام بازیکنان تیم ملی حفاری، کادر فنی و خانم زیبا سرپرست این تیم واقعاً تشکر می‌کنم که در یک بازی تشریفاتی محکم بازی کردند. این تیم امسال با توجه به شرایطی که داشت، نتوانست برای قهرمانی بجنگند اما در بازی آخر شرافتمندانه کار کرد تا جام قهرمانی در نفت و خوزستان بماند.

«سطح لیگ را امسال چطور دیدید؟»
سطح لیگ برتر امسال بسیار بالا بود و به همین دلیل نیز سرنوشت تیم قهرمان به بازی پایانی کشیده شد. در مجموع لیگ پویا و باکیفیتی داشتیم و امیدوارم فصل به فصل شرایط فوتسال بانوان بهتر شود و مسابقات باکیفیت‌تری برگزار

پنالتی گرفت و نگذاشت حتی از تیم من ضایع شود.

«کلاً همیشه درباره داورهای این‌گونه صحبت می‌کنید؟»
بله من همیشه هر داور که خوب کار کند، از او دفاع می‌کنم. البته امسال در امر قضاوت‌ها فراز و نشیب داشتیم اما داوران دیدار با خراسان رضوی در آبادان به صورتی نبود که در مورد آن گفته شد. حتی کارشناسان داور هم درباره آن پنالتی که به سود تیم ما گرفته شود و خراسان در اعتراض به آن تیمش را بیرون کشاند، اعلام کردند که پنالتی به درستی گرفته شده بود. به نظرم داور عالی بود و هیچ مشکلی نبود و داور در بازی اصلاً تأثیر گذار نبود.

«تیم حریف به نشانه اعتراض زمین بازی را برای دقایق ترک کرد؟»
بله متأسفانه همین‌طور بود. این شیوه اعتراض دیگر در فوتبال و فوتسال منسوخ شده است. تیم خراسان حدود ۳۰ دقیقه زمین را ترک کرد ولی نه من و نه بازیکنانم، حرفی نزدیم و حتی خود من هم سمت داور و خانم شریف سرمربی تیم خراسان نرفتم چون شرایط او به صورتی بود که گفتم فعلاً نزد او نروم بهتر است. تنها یک‌بار از داور پرسیدم که حریف چقدر زمان دارد که به بازی برگردد که به من گفتند، در حال صحبت با تیم خراسان برای بازگشت به زمین و ادامه بازی هستند. خانم فتحی داور این دیدار در آسیا و اروپا سعی می‌زند و نباید در کشور خودش به او بی‌احترامی شود و این برای شخص من قابل درک نیست و واقعاً ناراحت‌کننده است. باید از داوران و حتی آن‌هایی که تجربه کم دارند، حمایت کنیم. البته من همیشه به این موضوع تأکید داشته‌ام که باید برای بازی‌های حساس از داوران خوب استفاده شود تا خدای نکرده اشتباه سهوی هم پیش نیاید. به‌هر حال من قدر دان داوران بازی با خراسان رضوی هستم و قضاوت خوبی داشتند. به نظرم درباره داور تیم ما و خراسان رضوی بزرگ‌نمایی شد، در حالی که داور مشکلی نداشت. به نظرم با صحبت‌هایی که درباره داور می‌شد،

«از قهرمانی پالایش نفت آبادان بگویید؟»
خب من من قهرمانی در تمام رده‌های سنی را تجربه کرده بودم ولی تاکنون طعم قهرمانی در لیگ برتر را نچشیده بودم و به نظرم تجربه بسیار خوب و متفاوتی بود و خدا را شکر می‌کنم که بار دیگر لطف خدا شامل حال من شد و توانستیم در دیداری حساس با هیات خراسان رضوی در ثانیه‌های پایانی بازی را ببریم و قهرمان شویم. از ابتدای فصل، شاکله تیم ما و نوع بازی‌هایمان نشان می‌داد که توانایی و پتانسیل قهرمانی را داریم که باید از تک‌تک بازیکنانم و همکارانم در کادر فنی و مسئولان باشگاه، تشکر ویژه داشته باشم.

«گویا داور این بازی مشکل داشت و حتی درباره پنالتی که برای شما در دقایق پایانی گرفته شد حرف زیاد بوده است؟»
به عقیده من اتفاقاً بازی بسیار خوب بود و از نظر داور هم هیچ مشکلی نداشت که حریف تیمش را بیرون بکشد. جالب است در دیدار رفت با هیات خراسان با وجود اینکه تیمم با حساب ۴ بر یک برنده شد، داور در نیمه نخست آن بازی واقعاً بد بود و هر چقدر بگویم کم گفته‌ام اما تلاش کردیم اعتراض بی‌مورد نداشته باشیم و حتی بعد از اینکه فیلم را برای خود داوران فرستادم، حق را به من دادند. بالاخره تیمی که بازنده باشد به داور اعتراض دارد. به عقیده من باید شجاعت داور را ستود که در دقایق پایانی

تیم فوتبال نفت مسجدسلیمان پس از آن حواشی بسیار، اکنون با محمود فکری در حال طی کردن همان راه موفق سابق در لیگ دسته یک است.

۶۰روز از حضور محمود فکری به عنوان سرمربی جدید در تیم فوتبال نفت مسجدسلیمان می‌گذرد، روزهای موفقی که نشان می‌دهد نفت مسجد سلیمان مجددا در حال طی کردن راه موفق فصل گذشته و البته همان راه موفق در لیگ دسته یک با فکری است که به صعود نفتی های سلیمان به لیگ برتر ختم شد.

تیم فوتبال نفت مسجدسلیمان لیگ بیستم را با مشکلات فراوان آغاز کرد، از نامشخص بودن تکلیف حضور در لیگ برتر، نبود بودجه مشخص و چگونگی تیم داری گرفته تا استعفای مجتبی حسینی تنها چند روز پس از پذیرفتن هدایت نفت که همه و همه باعث شد روزهای خوبی را برای این تیم نفتی در ادامه راه شاهد نباشیم.

البته مشکلات و حواشی نفت در لیگ بیستم به همین جا ختم نشد، تغییر و تحولات در کادر مدیریتی و اعضای هیات مدیره باشگاه، رفتن مهراون دوست و بازگشت دوباره نظری به عنوان مدیر عامل و در نهایت جدایی پر سر و صدای مجتبی حسینی، سرمربی تیم پس از ۱۹ هفته را هم باید به دیگر حواشی این تیم اضافه کرد. البته بازم پس از رفتن حسینی به دوب آه‌ن، حاشیه‌ها تمام نشد. مسئولان باشگاه نیز در پوش یزدی را به عنوان سرمربی جدید تیم فوتبال خود انتخاب کردند اما یزدی هم پس از حضوری کوتاه مدت و عملکردی ضعیف روی نیمکت نفت، از این تیم جدا شد تا اوضاع بحرانی تر از گذشته شود. اما مسئولان باشگاه در بامداد ۱۷ فروردین ماه، با محمود فکری قرارداد همکاری به عنوان سرمربی جدید امضا کردند تا برگ جدیدی در دفتر باشگاه باز شود.

شروع کار محمود فکری در نفت مسجدسلیمان با تساوی خارج از خانه مقابل سپاهان بود. بازی با کیفیتی که از سوی نفت به نمایش گذاشته شد، مورد تمجید کارشناسان و پیشکسوتان فوتبال نیز قرار گرفت. اما آنچه بیشتر از این تک امتیاز به چشم آمد، تحول روحی روانی و افزایش انگیزه بازیکنان نفت بود که خود آنها هم با قرار دادن وضعیت مشترک اینستاگرامی با شعار «اتحاد» هواداران نفت و «همه برای یک قلب می‌تیمیم، هستیم بر آن عهدی که بستیم» نشان دادند. همدلی و رفاقت که در این تیم به دلیل حواشی و مشکلات، کم رنگ شده بود، دوباره قوت گرفته است. همدلی و اتحادی که البته خود بازیکنان تیم آن را نشأت گرفته از حضور فکری در نفت اعلام کردند.

موفقیت دوباره تیم فوتبال نفت مسجد سلیمان که در مقطعی به دلیل حواشی بسیار تا آستانه فروپاشی نیز پیش رفته بود، ادامه پیدا کرد و نفتی های سلیمان توانستند با دو برد پی در پی مقابل

مس رفسنجان و ماشین سازی، گام بلندتری برای رسیدن به حاشیه امن و حتی قرار گرفتن در جایگاه تک رقمی بردازند.

پیروزی به موقع تیم فوتبال نفت مسجدسلیمان مقابل ماشین سازی که فکری و شاگردانش را یک قدم دیگر به سوی هدف شان نزدیک تر کرد، نشان می‌دهد در ۶۰روز گذشته از حضور فکری در نفت، نه تنها همدلی، اتحاد و تدابیر این مربی منجر به رقم خوردن این نتایج شده است، بلکه خود فکری هم که شاید ناخواسته از استقلال تهران جدا شد، با انگیزه تر از قبل به دنبال اثبات خود در

عرصه مربیگری به فوتبال ایران با نتیجه گیری در نفت مسجد سلیمان است.

القای همدلی و انگیزه به بازیکنان نفت

مسجدسلیمان، تاکنون برگ برنده محمود فکری بوده و به نظر می‌رسد اگر نفت با همین فرمان انگیزه، همدلی و تلاش مضاعف به کار خود ادامه دهد و مسئولان باشگاه نیز در فراهم کردن شرایط لازم برای تیم از هیچ تلاشی دریغ نکنند، این تیم در پایان لیگ بیستم می‌تواند به جایگاه مناسب و در خورشان فوتبال مسجدسلیمان و نفت دست پیدا کند؛ جایی که البته تحقق آن به پای کار بودن مسئولان استانی و نیز مدیران نفتی، نیاز مبرم دارد.

مدیر تیم فوتبال صنعت نفت آبادان:

اردوی تهران به بهتر شدن تیم خیلی کمک می‌کند

مدیر تیم فوتبال صنعت نفت آبادان با بیان اینکه امیدوار است در ادامه مسابقات لیگ برتر آسیب دیدگی دیگر گریبان گیر تیم نشود، گفت: هر سه بازیکنی که از لیست ما به دلیل پارگی رباط صلیبی خارج شدند، خوب و تاثیرگذار بودند که البته پیدا کردن جایگزین مطمئن مثل اهل شاخه در دفاع میانی خیلی سخت است.

علی فیروزی درباره آخرین وضعیت صنعت نفت آبادان در اردوی تهران، گفت: شرایط تیم تاکنون خوب است و بازیکنان مان تمرینات خوبی را با برنامه ریزی کادرفنی انجام می‌دهند. همچنین تمام امکانات لازم در اختیار بازیکنان است تا بتوانند با شرایط بهتری تمرین کنند.

مدیر تیم فوتبال صنعت نفت آبادان با اشاره به بهتر شدن شرایط روحی روانی بازیکنان نفت، افزود: امیدوارم در ادامه مسابقات مشکل گذشته یعنی آسیب دیدگی دیگر گریبان گیر تیم نشود. تا این جای کار سه بازیکن را به دلیل پارگی رباط صلیبی از دست داده‌ایم که شرایط تیم را سخت کرده است.

فیروزی در خصوص خط دفاع این تیم، گفت: وضعیت تیم در خط دفاعی با توجه به مصدومیت اهل شاخه که از بازیکنان تاثیرگذار ما بوده است

من این اردو فرصت خوبی است تا بتوانیم یک بازیکن جدید را آماده کنیم.

مدیر تیم صنعت نفت آبادان با بیان این که هر سه بازیکنی که از لیست ما به دلیل پارگی رباط صلیبی خارج شدند، خوب و تاثیرگذار بودند، عنوان کرد: البته پیدا کردن جایگزین مطمئن مثل اهل شاخه در دفاع میانی خیلی سخت است. او و طیبی، ترکیب خوبی در خط دفاع تیم بودند و به خوبی همدیگر را درک می‌کردند. البته قطعا پورموسوی از یک جوان جسور و باانگیزه استفاده خواهد کرد.

فیروزی با اشاره به شرایط خوب این تیم در اردوی تهران و در شرایط آب‌وهوایی مناسب، گفت: واقعا شرایط تمرین کردن در آب‌وهوای خوزستان سخت است و کارایی بازیکنان را پایین می‌آورد و همین نیز می‌تواند در روند کاری تیم تاثیرگذار که برگزاری اردو در تهران در این مقطع زمانی می‌تواند کمک شایانی به بهتر شدن وضعیت جسمی و روحی بازیکنان کند.

بسکتبال پالایش نفت آبادان بر سر دوراهی سامری یا هاشمی

این باشگاه گزینه‌های دیگری را هم مدنظر دارد. اگرچه پارو مدیرعامل این باشگاه می‌گوید که اولویت باشگاه پالایش نفت برای تیم‌داری، همیشه گزینه‌های بومی بوده است اما اخیرا از مصطفی هاشمی به‌عنوان اصلی‌ترین گزینه سرمربیگری این تیم در فصل جدید لیگ برتر بسکتبال کشور نام برده می‌شود. حالا باید دید سامری به کار خود در آبادان ادامه می‌دهد یا هاشمی رسماً به‌عنوان سرمربی معرفی خواهد شد. نفت دو فصل پیش موفق شد با سرمربیگری سامری به قهرمانی لیگ برتر دست پیدا کند. این تیم امسال نیز با هدایت همین مربی به‌عنوان چهارمی رسید.

باشگاه پالایش نفت آبادان از سرمربی فصل گذشته خود برای ادامه همکاری در فصل آینده لیگ برتر کشور برنامه خواسته است. این درخواست در حالی مطرح شده که یازدهم خردادماه حماد سامری سرمربی سه فصل اخیر تیم بسکتبال پالایش نفت آبادان با انتشار پستی در صفحه شخصی خود در اینستاگرام خبر جدایی‌اش از جمع آبادانی‌ها را اعلام کرد، اما مدیرعامل این باشگاه نیز اعلام کرده که از این مربی برای فصل جدید رقابت‌های لیگ برتر برنامه خواسته‌اند. البته بر اساس شنیده‌ها سامری تنها گزینه نفتی‌ها برای سرمربیگری تیم پالایش نفت آبادان نیست و

سرمربی تیم فوتسال ملی حفاری اهواز:

بازیکنانم با شرافت بازی کردند

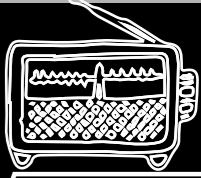

ارائه دهند و خود را ثابت کنند که به آن‌ها تبریک و خسته نباشید می‌گویم. به تیم خوب سایپا هم خسته نباشید می‌گویم. همچنین باید قدردانی ویژه از خانم زینا سرپرست با تجربه تیم و مدیرعامل باشگاه حفاری داشته باشیم. سرمربی تیم فوتسال بانوان ملی حفاری در مورد قهرمانی پالایش نفت آبادان گفت: قهرمانی مبارک تیم پالایش نفت آبادان باشد و به عنوان یک خوزستانی خوشحال هستم. سلیمانی درباره ادامه همکاری با ملی حفاری در فصل بعد گفت: هنوز برنامه‌ای در این زمینه نیست و همه چیز به سیاست های باشگاه بستگی دارد. ممکن است باشیم یا نباشیم. باید مدیران باشگاه تصمیم بگیرند. ما مربیان هم باید حرفه ای فکر کنیم، ممکن است امروز باشیم و دو روز دیگر در تیم دیگری باشیم.

سرمربی تیم فوتسال بانوان ملی حفاری اهواز با تمجید از عملکرد تیمش مقابل سایپا، در آخرین بازی لیگ که منجر به قهرمانی پالایش نفت آبادان شد، گفت: بازیکنانم در آخرین بازی که حکم تشریفاتی برای آنان داشت با شرافت بازی کردند و تمام تلاش خود را کردند تا یک بازی خوب ارائه دهند و خود را ثابت کنند.

فروزان سلیمانی پس از پیروزی تیمش در هفته پایانی لیگ برتر فوتسال بانوان باشگاه‌های ایران مقابل حریف سنتی خود سایپا گفت: ابتدا باید به تمام تیم‌هایی که با وجود کرونا در این فصل از رقابت‌های لیگ برتر شرکت کردند و خطر را پذیرفتند و همچنین خانم نصیری و دیگر مسئولان فدراسیون و برگزارکننده لیگ، خسته نباشید می‌گویم. امیدوارم زودتر کرونا ریشه کن شود و مسابقات

شعر

تا عشق تو دلریاست ما را
بیداد تو جانفزاست ما را
چون لاله دل به خون تپیده
با داغ تو، آشناست ما را
گستاخ به سنبلت وزیده
صد عرپده با صباست ما را
صد میکده خون به ساغر دل
زان لعل کرشمه زاست ما را
صد شور به جیب داغ ناسور
زان طره مشکساست ما را
دل بی تو جو شبیشه شکسته
در گریه های هاست ما را
گل گوش نمی دهد به بلبل
تا خامه سخن سراست ما را
جمشید جهان متاع فقیریم
دل جام جهان نمانست ما را
از کاوش غمزه، شکوه ای نیست
داد از دل بی وفاست ما را
بخروش حزین که ناله تو
با گوش، خوش آشناست ما را

* حزین لاهیجی

چه بشنویم؟

خانه به دوش

مجید اخشابی خواننده موسیقی پاپ و سنتی، آهنگساز، تنظیم کننده، و نوازنده سنتور است. او در سال ۱۳۸۰ با خوانندگی در تیتراژ مجموعه تلویزیونی کم گشته شهرت یافت و در ادامه برای مجموعه های تلویزیونی زیادی قطعاتی را ساخت که مورد توجه قرار گرفت. او قطعاتی را برای سریالهایی همچون همراز، عروج، مهتاب، محله بنده نواز، مسافری از هند، یک وجب خاک، خانه به دوش، متهم گریخت و... ساخته است. گمگشته، همراز و پریزاد سه آلبوم او هستند که قطعاتی از میان آنها طرقدار زیادی دارد. قطعه خانه به دوش که برای سریالی به همین عنوان ساخته شده است از جمله قطعات معروف و پرتکرار اخشابی است.

از جاذبه های پرنده نگری

غافل نشوید

مشعل | پرنده نگری یکی از شاخه های جذاب و پر طرفدار طبیعت گردی است که علاقه مندان زیادی در کشورمان دارد. بسیاری از افرادی که به طبیعت و گردشگری علاقه دارند، به شکل تخصصی گونه های مختلف پرندگان را در آن منطقه رصد می کنند. مسئله قابل توجه درباره پرندگان و پرنده نگری این است که چند الزام اصلی دارد: اول از همه باید گونه های پرندگان مناطق مختلف را بشناسید بعد تجهیزات لازم را داشته باشید و در ادامه لازم است در فاصله مناسب با صبوری و سکوت منتظر بمانید. ممکن است تصور کنید که این کار کسل کننده باشد اما تجربه افرادی که در این عرصه وارد شده اند نشان می دهد که یکی از بهترین راه ها برای کاهش استرس و فشار شغلی و محیط شهری است و می تواند با کمترین هزینه کمی از حال و هوای شلوغ شهر و زندگی روزمره کم کند و به جایش تصاویر زیبا و صدای خواندن و آواز پرندگان را بگذارد. معمولاً کسانی که تجربه و سابقه فعالیت های طبیعت گردی دارند در هر یک از شاخه های طبیعت گردی اطلاعات و تخصصی هم پیدا می کنند و ممکن است پس از مدتی یکی از شاخه های آن مثل طبیعت گردی را انتخاب کنند. این جاذبه گردشگری از آن موارد است که فصل خاصی هم ندارد و در هر آب و هوایی پرندگان آن فصل را می توان دید. اما با توجه به فضای شهرنشینی و شرایط آلودگی صوتی و آلودگی هوا و محیط و احساس امنیت و تامین غذا، پرندگان در محیطهای بومی خود و در پوشش گیاهی مناسب، بیشتر حضور دارند و دیده می شوند. به همین دلیل است که برای دیدن پرندگان خاص لازم است از محیط زندگی خود بیرون برویم و با سکوت و پوشش لازم به مشاهده آنها بنشینیم.

پرنده ها را کجا ببینیم؟

در بسیاری از شهرها و مناطق گردشگری سایت های مخصوص پرنده نگری ایجاد شده است و می توان بدون مزاحمت و با استتار مناسب ساعت ها به مشاهده پرندگان و جریان زندگی عادی آنها پرداخت. در محیط شهری هم هنوز پارک های بزرگ و پارکهای ملی زنده و پایدار هستند و اگر فرصت خروج از شهر نداشتید، می توان برای دیدن پرنده ها به این پارک ها رفت. به عنوان مثال پارک های لویزان، چیتگر، سرخه حصار و برخی دیگر از پارک های بزرگ در تهران فرصت دیدن پرندگان بومی را دارند. البته برخی از پارک ها مثل پارک پرندگان و پارک شهر هم هستند که پرندگان در درون فضایی بسته نگه داشته شده اند و می توان آنها را از نزدیک دید. اما در بیشتر مناطق حفاظت شده امکان حضور و پرنده نگری با هماهنگی اداره محیط زیست آن منطقه وجود دارد. محدوده های طبیعی و حفاظت شده ای مثل تالاب میقان، آبینک قزوین، سایت پرنده نگری تالاب قره قشلاق، جزیره قشم، مرداب انزلی، تالاب زریوار در مریوان کردستان و دشت پرور در استان سمنان و... هم برای پرنده نگری مناسب هستند.

برای پرنده نگری نیاز به چه چیزهایی داریم؟

چند مورد اصلی یعنی کتاب راهنما، دوربین دوچشمی و لباس استتار را باید مد نظر داشته باشید. علت اینکه روی این موارد تاکید می کنیم این است که اگر یکی از این سه مورد را نداشته باشید ممکن است با یک پرنده بسیار زیبا و کمیاب از نزدیک مواجه شوید اما به دلیل عدم استتار، نشناختن و نداشتن دوربین، نتوانید به اندازه کافی از دیدنش لذت ببرید.

کلاه جلوی آفتاب سوختگی را می گیرد و سایه مناسبی هم برای دیدن لازم در طبیعت به ما می دهد و در استتار هم اثرگذار است. چند مورد دیگر هم برای طبیعت گردی و به خصوص پرنده نگری لازم است که بهتر است به همراه داشته باشید: دفترچه یادداشت و دوربین عکاسی یا قدرت زوم بالا. تجربه نشان داده که روزها ماندن در طبیعت و در فضایی بدون آنتن، احتمال خاموش شدن و بدون شارژ ماندن تلفن همراه را زیاد می کند. پس از شیوه قدیمی یادداشت برداری کمک بگیرید تا خیالتان راحت باشد همه چیز را ثبت کرده اید. مسئله مهم دیگر ثبت زیبایی هایی است که با دوربین دو چشمی می بینیم. اگر بتوانیم با دوربین مناسبی که قابلیت زوم کردن بالا دارد از پرندگان عکاسی و تصاویرشان را ثبت کنیم، لذت پرنده نگری چندین برابر می شود. البته این دوربین ها هم قیمت زیادی دارند و افراد حرفه ای در حوزه پرنده نگری و با دانشجویان محیط زیست و برخی محیط بانان مجزه به این دوربینها هستند. اگر علاقه مند به پرنده نگری هستید و یا فرزندتان این علاقه را دارد می توانید در کلاس های آموزشی مختلفی که موسسه های مربوطه برگزار می کنند شرکت کنید و پس از یادگیری مهارت های مورد نیاز در یک باشگاه پرنده نگری عضو شوید و پس از طی دوره های مختلف آنوقت به شکل انفرادی مشغول به پرنده نگری شوید. البته برای حضور در بسیاری از مناطق حفاظت شده نیاز به مجوز دارید و برای حضور در این محیط ها خوب است که با این موسسه ها و باشگاه های پرنده نگری در ارتباط باشید.

چه بخوانیم؟

کجا می روی؟

کجا می روی؟ رمانی تاریخی از نویسنده لهستانی، هنر یک سینکیویچ است که به خاطر آن در سال ۱۹۰۵ موفق به دریافت جایزه نوبل ادبیات شد. شخصیت مرکزی کتاب حاضر کلادپوس سزار دروسوس گرمانبکوس معروف به «نرون» است که سینکیویچ پس از سالها تحقیق و پژوهش درباره اتفاقات تاریخی بخشی از زندگی او را روایت می کند؛ بخشی که باعث شده است نرون به نماد جنون و بی رحمی در غرب تبدیل شود. به گفته تاریخ نویسان نرون یکی از بی رحم ترین و ستمکارترین مردان روزگار است. گفته می شود در طول ۱۴ سال فرمانروایی او، روزی نبود که خون بی گناهی به خاک ریخته نشود. این کتاب را حسن شهباز ترجمه و انتشارات ماهی منتشر کرده است.

چه ببینیم؟

زخم کاری

سریال زخم کاری، سریالی نوآر و اجتماعی با داستانی پر فراز و نشیب و ملتهب است که اولین تجربه سریال سازی «محمدحسین مهدویان»، کارگردان سرشناس آثار محبوبی همچون «ایستاده در غبار»، «ماجرای نیمروز» و «لاتاری» در شبکه نمایش خانگی است. از بازیگران این سریال می توان به «جواد عزتی»، «رعنا آزادی ور»، «هانیه توسلی» اشاره کرد. سریال زخم کاری از خردادماه در شبکه نمایش خانگی پخش می شود و گفته شده که اقتباسی از رمان بیست و یکم کاری نوشته محمود حسینی زاد است که گاهی به تراژدی مکبث اثر ویلیام شکسپیر دارد.

کودکان زنده نگه داشت؛ چرا که بچه‌ها عاشق یادگیری و آموزش هستند. ما به عنوان معلم و والدین کودکان حق نداریم فرزندانمان را از لحاظ روحی و جسمی آزار بدهیم تا آنها چیزی را یاد بگیرند و حفظ کنند. باید در فرزندانمان شوق آموزش و یادگیری را ایجاد کنیم.»

سختی‌های زندگی با همسر شاغل در

انتقال گاز

وی در خصوص سختی‌های زندگی با یک فرد عملیاتی می‌گوید: «زمانی که ازدواج کردیم، ۵ سال دور از هم بودیم، همسرم در سیرجان و من در کرمان زندگی می‌کردم. در این مدت، فرزندم

جشنواره خوارزمی امسال (پایه هشتم) را به دست بیوردو پسر (محمد امین) نیز در حال تألیف یک کتاب با عنوان «ماجراهای آقای سبزک» است که در مرحله طراحی قرار دارد. همسر من نیز دو سال در جشنواره نظام پیشنهادات شرکت ملی گاز ایران، رتبه پیشنهاد دهنده برتر (ارائه بیشترین پیشنهادات) را کسب کرده است.»

توصیه‌هایی برای کلاس‌های آنلاین

مدارس

خانم ابراهیمی شاه آبادی در ادامه، با اشاره به برگزاری کلاس‌های آنلاین می‌گوید: «با توجه به شیوع بیماری کرونا و تشکیل نشدن کلاس‌های درس در مدارس، استرس والدین بسیار بالا رفته و احساس می‌کنند، فرزندانمان آن گونه که باید، مباحث و درس‌ها را یاد نمی‌گیرند؛ اما به عنوان معلم باید بگویم که بچه‌ها هوش چندگانه دارند. شاید در محیط مدرسه نبوده باشند؛ اما بخوبی درس‌ها و مباحث را یاد گرفته‌اند. اگر به بیماری کرونا با دید مثبت نگاه کنیم، باید بگویم که درس‌های بزرگی به همراه داشت؛ نخست اینکه فناوری و رسانه را با خود به همراه آورد؛ به آموزش کمک کرد تا فرزندان از تحصیل باز نمانند؛ هر چند برخی همکاران من و اولیا از برگزاری کلاس‌های آنلاین رضایت ندارند؛ اما من همواره موافق چالش هستم و این بیماری به ما آموخت تا در شرایط هم بتوانیم به کمک فناوری، به کار و زندگی خود ادامه دهیم؛ هر چند که سختی‌هایی رانیز به همراه داشته و دارد.»

وی در ادامه می‌گوید: «من به عنوان یک معلم، سعی کرده‌ام در کلاس درس چه به صورت فیزیکی و چه مجازی، تسهیلگر آموزش باشم. به گونه‌ای که بچه‌ها بیشتر فعالیت‌ها را خودشان انجام دهند و معلم در کلاس درس و اولیا در منزل نظارت‌کننده باشند. در جلساتی که به صورت مجازی با اولیا برگزار کردیم، از آنها خواستیم که نماینده من در منزل باشند؛ چرا که وقتی اعتماد بین معلم و اولیا برقرار شود، دانش آموز رشد می‌کند. تجربه چند ساله من این است که ارتباط معلم با اولیا کم یا ضعیف شود؛ دانش آموز رشد نمی‌کند. برخی اولیا فکر می‌کنند که معلم در آموزش مجازی نقشی ندارد؛ این اولیا هستند که کار معلم را انجام می‌دهند و کار معلم روی دوش آنهاست. در صورتی که این گونه نیست. برای بچه‌ها، حرف معلم و حرف اولیا است و کوچک‌ترین صحبت از سمت معلم، باعث حرف شنوی آنها می‌شود. وقتی اولیا از جانب معلم بگویند کار و تکالیف را انجام بده، حتما دانش آموز انجام می‌دهد.»

موختن مهارت زندگی به فرزندان

این معلم موفق ایرانی در ادامه می‌افزاید: «توصیه‌ام به خانواده‌ها این است که با اوقات تفریح و عصبانیت، مبحثی را به بچه آموزش ندهند. دیر بازود بچه‌ها جدول ضرب، جمع و تفریق و... را یاد می‌گیرند؛ اما چیزی که در این سن باید یاد بگیرند، مهارت زندگی کردن و لذت بردن از واقعیت آموزش است. شوق یادگیری را باید در

کسب رتبه اول در جشنواره ملی تجربه‌های موفق مدارس

خانم ابراهیمی شاه آبادی همچنین ادامه می‌دهد: «در جشنواره ملی تجربه‌های موفق مدارس که در حوزه‌های مختلف برگزار شد، در حیطه آموزشی شرکت کردم و توانستم حائز رتبه اول در بخش پژوهش شوم. برای این کار تحقیقاتی که به صورت میدانی صورت گرفت، یک تابستان و سال تحصیلی کامل صرف شد. این تحقیق و پژوهش، مختص شاگردان پایه اول دبستان بود که چگونه به یکبار از پیش دبستانی به صورت گسسته وارد آموزش می‌شوند و بسیاری از مهارت‌ها را برای ورود به مدرسه کسب نمی‌کنند. با همکاری اولیای دانش آموزان، مهارت‌ها را بررسی کردم و با تهیه پرسشنامه و یک بسته آموزشی، تحقیق روی بچه‌ها اجرا شد. این کار تحقیقاتی، رضایتمندی اولیای دانش آموزان و همکارانم در پایه اول را به همراه داشت و مشخص شد اگر گسسته بودن از بین برود و قبل از آموزش ابتدایی، با دانش آموزان ارتباط برقرار شود، این کار می‌تواند بسیار در یادگیری مهارت کودکان برای ورود به مدرسه کمک‌کننده باشد.»

افتخار آفرینی در جشنواره تجارب

انجمن اولیا و مربیان

وی که رتبه سوم جشنواره تجارب انجمن اولیا و مربیان را در سال‌های ۹۶ و ۹۷ کسب کرده و به عنوان معلم نمونه استان در سال ۹۸ نیز انتخاب شده است، می‌افزاید: «در سال ۹۸ کتاب ۷ گام تا مدرسه» را به چاپ رساندم. همچنین در سال ۹۷ تألیف دو جلد کتاب با عناوین «در سنامه آموزشی پایه اول» و ترجمه یک جلد کتاب با عنوان «قدرت پدر و مادر بودن» را نیز در کارنامه دارم.»

نقش خانواده در کسب موفقیت‌های خانم معلم

عهد به ابراهیمی شاه آبادی از همسرش به عنوان یکی از دلایل موفقیتش نام می‌برد و می‌گوید: «همسرم علاوه بر کار عملیاتی که در شرکت انتقال گاز ایران دارد، بشدت در منزل همراه و حمایت‌گر من است؛ هر چند بخش آموزش فرزندان را به من سپرده‌اند؛ اما به فرزندانم یاد داده است که به صورت خودکار به وظایف خود عمل کنند تا آرامش من برای انجام کارهای تحقیقاتی و پژوهشی حفظ شود. مطمئناً اگر حضور ایشان نبود و یا کم‌رنگ بود، من موفقیتی کسب نمی‌کردم. این را نیز اضافه کنم، از آنجا که از ابتدا شاغل بودم، فرزندانم در محیط کتابخانه حضور داشتند و با این محیط بخوبی آشنا بوده و بسیار علاقه‌مند به کتابخوانی و تحقیق و پژوهش هستند»

این خانم معلم ادامه می‌دهد: «همین علاقه باعث شده دخترم (هدیه) بتواند عناوینی چون رتبه برتر شهرستان سیرجان جشنواره جابر (پایه دوم)، کسب رتبه سوم استان در جشنواره خوارزمی (پایه هفتم) و کسب رتبه دوم استان در

مدارس، دارای تجربه‌های فراوانی هستند که می‌تواند جنبه‌های ارزشمند و مؤثر یا آسیب‌زا و غیرکارآمدی داشته باشد. شناسایی و معرفی تجربه‌ها و ایده‌های موفق، مؤثر و نوآورانه از مهم‌ترین راهکارهای عملی برای مدارس است تا بتوانند با اطمینان بیشتری فعالیت‌های اجرایی خود را طراحی و اجرا کنند. با وجود همه تفاوت‌ها، کمبودها و چالش‌های مربوط به هر مدرسه، موقعیت‌ها، تجربه‌ها و ایده‌هایی وجود دارند که می‌توانند به ارتقا و بهبود کیفیت انجام فعالیت‌ها و به‌طور کلی بهبود عملکرد مدارس منجر شوند. با درک ضرورت‌های شناسایی و معرفی این ایده‌ها و تجربه‌ها، وزارت آموزش و پرورش با مشارکت دانشگاه تربیت دبیر شهید رجایی و کارگروه علمی، نخستین جشنواره ملی تجربه‌های موفق مدارس جمهوری اسلامی ایران را برگزار کرد. در این جشنواره، در مجموع از ۲۰ استان، تعداد ۲۲۱۰ اثر به دبیرخانه کشوری ارسال شده بود که مورد داوری قرار گرفت و در نهایت ۴۵ اثر به عنوان آثار برگزیده کشوری انتخاب شدند که یک‌اثر آن مربوط به استان کرمان است. عهد به ابراهیمی شاه آبادی، معلم کرمانی، در این جشنواره توانسته است موفق به کسب رتبه اول کشوری شود که به عنوان پژوهشگر برتر کشور در حیطه آموزشی جشنواره از ایشان تجلیل به عمل آمد. وی که همسر روح الله ابراهیمی شاه آبادی، مهندس تعمیرات در مرکز بهره‌برداری خطوط لوله کرمان

گفت‌وگوی مشعل با همسر یکی از کارکنان انتقال گاز و پژوهشگر برتر کشور در حوزه آموزش

خانم مشعل

برای پرورش فرزندان ایران زمین درس‌هایی دارد

اگر چه در جوامع امروزی، فرایند پرورش کودک از خانواده آغاز می‌شود؛ اما در دوسده اخیر، سازمانی اختصاصی، یعنی مدرسه، نقش برجسته‌ای پیدا کرده و مسؤلیت تربیت رسمی فرزندان را به عهده گرفته است. رشد و پرورش شخصیت دانش‌آموزان در ابعاد جسمانی، شناختی، عاطفی، اجتماعی، اخلاقی و... وظیفه اصلی این نهاد محسوب می‌شود. از قدیم هم گفته‌اند و در معارف دینی مان هم آمده است که معلمی، شغل انبیا و از شریف‌ترین کارهای روی زمین است. این هفته به عهد به ابراهیمی شاه آبادی، از معلمان سختکوش و توانای سرزمین‌مان که همسر یکی از کارکنان شرکت انتقال گاز ایران است، صحبت کرده‌ایم. او در یکی از جشنواره‌های معتبر کشوری، رتبه نخست را به دست آورده است. خانم ابراهیمی شاه آبادی در کرمان زندگی می‌کند و از زندگی و دنیای معلمی حرف‌ها برای گفتن دارد.

(منطقه ۶ عملیات انتقال گاز ایران) است. در خصوص این موفقیت می‌گوید: «بیش از ۱۴ سال است که به عنوان معلم در آموزش و پرورش مشغول به فعالیت هستم و امسال پایه سوم ابتدایی را تدریس می‌کردم. همچنین مدرس آموزش خانواده در آموزش و پرورش و استاد دانشگاه فرهنگیان نیز هستم.»

